

NÆRRADIO OG LOKAL-TV I FREMTIDEN

*Lokalradio- og -TV-udvalgets
2. rapport*

Det administrative bibliotek
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Det administrative Bibliotek
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Betænkning nr. 1047
København 1985

ISBN 87-503-5667-4
Ka 00-54-bet.
Eloni Tryk . København

Kapitel 1: Indledning	<u>7</u>
Baggrunden for denne rapport	7
Udvalgets 1. rapport	8
Udvalgets opgaver og sammensætning	9
Oversigt over rapportens indhold	11
<u>Kapitel 2: Overvejelser og forslag om en fremtidig ordning med nærradio og lokal-tv</u>	15
Sammenfatning af udvalgets forslag	15
Indledende bemærkninger	19
Formål	23
Tilladelser	24
Behovet for tilladelser	24
Udstedelsen af tilladelser	27
Overdragelse	30
De eksisterende projekter	30
Finansiering	32
Tilskud m.v. fra stat og kommuner	32
Licens	33
Reklame	34
Abonnement	36
Forretningsvirksomhed	36
Andre finansieringsmuligheder	37

Programregler	39
Reklame m.v.	39
Alsidighed	39
Programmernes tilknytning til det lokale område	39
Identifikation	43
Ethiske regler og berigtigelse	43
Andre regler	45
Samarbejde om sender	45
Tekniske bestemmelser	45
Registrering og arkivering	48
Håndhævelse af regler	50
Tilsyn med nærradio og lokal-tv	50
Klageregler	51
Straf og erstatning	52
Sanktioner	53
Sendere	56
De frekvensmæssige muligheder for nærradio	56
1. Den aktuelle situation og den stedfindende planlægning	56
2. Situationen efter den 31. marts 1986	58
3. Stillingtagen	59
Tilvejebringelsen af sendere for nærradio	61
1. Under forsøgsordningen	61
2. Under en permanent ordning	61
De frekvensmæssige muligheder for lokal-tv	62
1. Den aktuelle situation og den stedfindende planlægning	62
2. Situationen efter den 31. marts 1986	63
3. Stillingtagen	65
Tilvejebringelsen af sendere for lokal-tv	66
1. Under forsøgsordningen	66
2. Under en permanent ordning	66
Kabel-tv	68

Kapitel 3: Erfaringer med forsøgsordningen	71
Projekterne	71
Programmerne	74
Radio	74
Fjernsyn	78
EF-valget i nærradio og lokal-tv	80
Økonomiske forhold	83
Radio	83
Udgifter	83
Indtægter	91
Sammenfatning	98
Fjernsyn	99
Udgifter	99
Indtægter	102
Sammenfatning	102
Publikums reaktioner	103
Lytternes syn på nærradioerne	103
Lytternes mening om finansieringen af nærradio	111
1. Indledning	111
2. Finansieringsform og nærradioens funktion for lytterne	112
3. Finansieringsform og alder	113
Seernes syn på lokal-tv	114
Seernes mening om finansieringen af lokal-tv	118
1. Indledning	118
2. Finansieringsform og lokal-tv's funktion for seerne	120
3. Acceptniveau for licens	121
4. Konklusion	123
Koda	124
Uddybning af vilkårene for ordningen	127
Overholdelsen af vilkårene	129

Bilag

1. Radiolovens § 1 og § 3	145
2. Danmarks Radios distriktsafdelinger	146
3. Danmarks Radio: TV-Båndværkstedet	150
4. Danmarks Radio: Regional-tv-forsøget (TV-Syd)	153
5. Mindretalsudtalelse: Finansiering af lokal-radio/tv (af Tove Hygum Jakobsen)	159
6. Mindretalsudtalelse angående finansiering af nærradio (af Erik Nordahl Svendsen)	168
7. Radiolovens § 23	171
8. Danmarkskort: Placering af tv-2 sendestationer i frekvensplan med tilpasning til amtsstrukturen	172
9. Danmarkskort: Forsøgstilladelsernes fordeling pr. 1. juni 1985	173
10. Lister over forsøg pr. 13. juni 1985	174
11. Overenskomst mellem Koda/Gramex og nærradioer	192
12. Rundskrivelse til lokal-tv-projekter: Reklamer på danske sportspladser	195
13. Den svenske nærradiolov	197
14. Den svenske nærradioansvarslov	200
15. Ethiske regler vedtaget af Sveriges Nærradioforbund	202
16. Litteraturudvalg	205

Kapitel 1: Indledning

Baggrunden for denne rapport

1. Omkring årsskiftet 1984/85 blev det over for Lokalradio- og -TV-udvalget oplyst, at kulturministeriet sigtede mod at fremsætte et lovforslag vedrørende en varig nærradio- og lokal-tv-ordning tidligst muligt i folketingssamlingen 1985-86, således at der kunne blive skabt klarhed om det fremtidige lovgrundlag i god tid, inden forsøgsperioden udløber den 31. marts 1986.

På samme tidspunkt færdiggjorde Mediekommissionen sin afsluttende "Betænkning om dansk mediepolitik".

Heri udtaler et flertal (40 medlemmer) blandt andet: "Et flertal ... ønsker ikke på nærværende tidspunkt at komme med konkrete anbefalinger med hensyn til den fremtidige udvikling på nærradio- og lokal-tv-området, selv om det er flertallets opfattelse, at denne radio- og tv-virksomhed skal have permanente udfoldelsesmuligheder i fremtiden. Flertallet ønsker først og fremmest at understrege nødvendigheden af, at et lovgrundlag er parat ved forsøgsperiodens udløb." (S. 104). Endvidere udtaler et mindretal (18 medlemmer) blandt andet: "Et mindretal ... mener, at den kommende lovgivning bør udformes, så adgangen til at etablere og drive nærradio og lokal-tv bliver så åben som praktisk muligt." (S. 105).

2. I lyset heraf besluttede udvalget at fremskynde sine overvejelser om, hvilke synspunkter der efter udvalgets opfattelse bør tages i betragtning, når der skal lovgives om den kommende ordning. Ved at lægge sine synspunkter frem nu mener udvalget under de givne omstændigheder bedst muligt at leve op til sit kommissoriums krav om, at "udvalget skal ... følge forsøgene med henblik på afgivelse af en redegørelse, der eventuelt kan danne grundlag for en varig ordning med lokal radio- og fjernsynsvirksomhed".

I første halvår af 1985 har udvalget herefter holdt møde gennemsnitlig hver 14. dag, men blandt andet et par store enkeltsager vedrørende overholdelsen af vilkår i forsøgsordningen og en af kulturministeriet ønsket undersøgelse af nærradioernes virksomhed i forbindelse med forårets konfliktsituation på arbejdsmarkedet har medført en forsinkelse af de principielle overvejelser.

3. Udvalget understreger, at de undersøgelser af forsøgsordningens forløb i detaljer, der skal udføres som en del af udvalgets arbejde med at "følge forsøgene" endnu er langt fra deres afslutning. Dette arbejde vil blive fortsat.

Der kan, som det fremgår af denne rapport, på nuværende tidspunkt - da der endnu står 3/4 år af forsøgsperioden tilbage - redegøres for en række erfaringer med forsøgsordningen. Udvalget har imidlertid ikke haft lejlighed til systematisk at gennemgå undersøgelsesresultater med henblik på udformningen af forslag om en varig ordning, således som man kunne have ønsket.

Udvalgets beskæftigelse med et omfattende materiale i form af både konkrete og generelle sager i den forløbne del af forsøgsordningen udgør således hovedgrundlaget for udvalgets overvejelser og forslag.

Det kan ikke udelukkes, at nogle af udvalgets forslag ville have set anderledes ud, hvis det havde været muligt at lade resultaterne af en mere indgående analyse af forsøgsvirksomheden tillige med erfaringer fra forsøgsperiodens sidste fase indgå i udvalgets overvejelser.

Udvalgets 1. rapport

Lokalradio- og -TV-udvalgets 1. rapport, "Forsøg med nærradio og lokal-tv" (juli 1984), blev udarbejdet efter ønske fra Mediekommissionen som et bidrag til kommissionens overordnede gennemgang af perspektiverne for den danske medieudvikling.

Rapporten beskriver de første faser af forsøgsordningen frem til den 1. juni 1984. Den belyser ordningens tilblivelse og tilrettelæggelse og gør status over de første 14 måneder af forsøgsperioden, så vidt dette var muligt på daværende tidspunkt.

Rapporten omtaler tilvejebringelsen af statslige og kommunale bevillinger i forbindelse med ordningens igangsættelse samt kriterierne for udvælgelsen af projekterne. Rapporten indeholder også en redegørelse for de retningslinier, der gælder for projekternes virksomhed.

Endelig gives der i rapporten en foreløbig karakteristik af forsøgsdeltagerne og nogle oplysninger om programvirksomheden, herunder om projekternes virksomhed i forbindelse med folketingsvalget i januar 1984.

Navnlig med hensyn til forsøgsordningens tilblivelse og tilrettelæggelse henvises til udvalgets 1. rapport.

Udvalgets opgaver og sammensætning

1. Efter § 1, stk. 2, og § 3, stk. 3, nr. 2, i loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 421 af 15. juni 1973, som ændret ved lov nr. 276 af 6. juni 1985) kan kulturministeren tillade forsøg med selvstændig radio- og fjernsynsvirksomhed inden for enkelte lokale områder. Forsøgene kan foregå trådløst eller ved hjælp af kabelanlæg. (Se bilag 1).

Formålet er gennem en forsøgsordning af tilvejebringe det fornødne erfaringsgrundlag til belysning af, om der bør lovgives om adgangen til at tillade permanent lokal programvirksomhed uden for Danmarks Radio.

2. Foruden at udarbejde forslag til retningslinier for forsøgsordningen har Lokalradio- og -TV-udvalgets opgave været at afgive indstillinger til kulturministeriet om fordelingen af tilladelser og tilskud, at behandle eventu-

eile klager over programmerne og at følge forsøgene med henblik på afgivelse af en redegørelse, der eventuelt kan danne grundlag for en varig ordning med lokal radio- og fjernsynsvirksomhed. Herudover er udvalget af ministeriet bemyndiget til i enkeltheder at udmønte de for forsøgsordningen gældende retningslinier samt at føre tilsyn med overholdelsen af disse.

3. Udvalget holdt sit første møde den 28. september 1981 og har indtil afgivelsen af denne rapport holdt 35 møder.

Udvalget har 14 medlemmer. Sammensætningen er følgende:

Medlem:	Udpeget af:
Afdelingschef Jørgen Brummerstedt	Danmarks Radio
Oplysningskonsulent Hanne Castenschiold	Forbrugerrådet
Proprietær Jakob Højlund	Ministeren
Journalist Tove Hygum Jakobsen	Dansk Journalistforbund
Fuldmægtig Hanne Bonne Jørgensen	Amtsrådsforeningen i Danmark
Borgmester Jørgen Jørgensen	Kommunernes Landsforening
Underdirektør Finn Kern	Danske Dagblades forening
Socialrådgiver Gerda Louw Larsen (formand)	Ministeren
Sognepræst Villy Mølgaard	Danske Lytteres og fjernseeres Fællesforbund
Overingeniør Børge Nielsen	Generaldirektoratet for Post- og telegrafvæsenet
Ekspeditionssekretær Børge E. Nielsen	Ministeren
Lektor Ole Prehn	Statens Humanistiske Forskningsråd
Kontorchef Finn Rowold	Danmarks Radio
Forskningskonsulent Erik Nordahl Svendsen	Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd

Tilforordnet af ministeriet:

Fuldmægtig Klaus Groos

Sekretariat:

Fuldmægtig Niels Yde

Forskningssekretær Vibeke G. Petersen

Mag.scient.soc. Mogens Bertelsen

Assistent Pia Bjerre Nielsen

Oversigt over rapportens indhold

Denne rapport indeholder 2 hovedafsnit:

"Overvejelser og forslag om en fremtidig ordning"

Dette afsnit begynder med en "Sammenfatning af udvalgets forslag". Der henvises til denne sammenfatning og til den efterfølgende "Indledning", hvor udvalget navnlig går ind på de usikkerhedsmomenter med hensyn til tv-2 og kabeludviklingen, som kan indvirke også på lokal-tv's fremtid.

I princippet er udvalgets forslag de samme vedrørende radio og fjernsyn, og de enkelte dele består normalt af en redegørelse for, hvilke regler der gælder på det pågældende område i forsøgsordningen, og for udvalgets forslag om, hvilke der bør gælde i fremtiden.

"Erfaringer med forsøgsordningen"

I dette afsnit fremlægges resultater fra nogle undersøgelser angående projekternes udsendelsesvirksomhed og økonomiske forhold samt fra de med Gallups hjælp foretagne undersøgelser angående de lokale lytteres og seeres holdning til forsøgsaktiviteterne. Der findes også en beskrivelse af forholdet mellem projekterne og Koda/Gramex samt en redegørelse for den måde, hvorpå en række vilkår for deltagelse i forsøgsordningen er blevet håndhævet.

I "Projekterne" belyses kort, hvorledes de 124 projekter (radio: 90 - tv: 34) fondeler sig geografisk og på typer m.v., og hvorledes statsbevillingen på 6 mio. kr. anvendes.

I "Programmerne" sammenlignes nærradioernes programflade m.v. i efteråret 1984 og foråret 1985. Det ses blandt andet, at sendetimerne antal er steget betydeligt, at musik og underholdning udgør omkring 50 pct., og at nyhedsudsendelser og lignendes andel er i stigning. For lokal-tv's vedkommende er der ikke grundlag for sådanne sammenligninger.

I "EF-valget i nærradio og lokal-tv" refereres en undersøgelse af projekternes rolle i valgkampen op til EF-parlamentsvalget i juni 1984. Det ses blandt andet, at der fra politisk hold var samme store interesse for at anvende de lokale medier som op til folketingsvalget i januar 1984, medens projekternes interesse for at medvirke var tydeligt mindre end dengang. Disse undersøgelser agtes i øvrigt videreført ved kommunalvalget i november 1985.

I "Økonomiske forhold" gives der blandt andet adgang til et omfattende talmateriale vedrørende udgifts- og indtægtstyper. Det ses således for eksempel, at nærradioerne i alt den 31. marts 1986 må have kostet mere end 100 mio. kr., og at omkring 1/3 heraf vil være blevet finansieret af det offentlige - specielt kommunerne via løn til langtidsledige: ca. 24. mio. kr. Det tilgængelige talmateriale vedrørende tv gengives i det omfang, man har fundet forsvarligt.

I "Publikums reaktioner" uddrages der en række resultater af Gallup-undersøgelser gennemført i 8 områder i foråret 1984 og foråret 1985. Det ses blandt andet, at lyttertallet er steget, og at der er et ønske om, at nærradioerne skal have lov at fortsætte ("Lytternes syn på nærradioerne"), og at der er stor bredde i holdningen til finansieringsformer ("Lytternes mening om finansieringen af nærradio"). For tv's vedkommende kan en sammenligning med foråret 1984 ikke gennemføres, men 1985-undersøgelserne i 5 områder viser også et ønske om

en fortsættelse ("Seernes syn på lokal-tv"), og et ønske om en kombination af indtægtsmuligheder ("Seernes mening om finansieringen af lokal-tv").

I "Koda" belyses spørgsmålet om vederlag for benyttelsen af musik, som viste sig at antage helt andre dimensioner, end nogen havde forudset ved projekternes start i 1983.

Endelig indeholder "Uddybning af vilkårene for ordningen" og "Overholdelsen af vilkårene" en gennemgang af nogle af de præciseringer af reglerne, som udvalget har fundet anledning til at foretage, samt af en række mere eller mindre graverende tilsidesættelser af frister og gældende retningslinier. Mere indgående omtales i denne forbindelse spørgsmålet om indsendelse af rekvirerede båndoptagelser (Radio Romer), om væsentlige programmæssige ændringer (The Voice) og om organisatoriske ændringer (Odense Nærradio), der har givet udvalget grund til at foreslå midlertidig lukning af de pågældende nærradioer.

Rapportens sidste afsnit er "**De nordiske nærradioordninger**", der er en fremstilling i oversigtsform af forsøgsordningerne med lokal radiovirksomhed i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Rapporten er suppleret med en række **bilag**. Opmærksomheden skal her henledes på de bilag, der beskriver Danmarks Radios distriktsafdelinger (regionalradioer) med tilhørende båndværksteder/"folkeradioer", TV-båndværkstedet og regional-tv-forsøget TV-Syd. Disse bilag har en vis interesse i forhold til de lokale forsøg. (Se bilag 2, 3 og 4). Desuden skal man fremhæve de bilag, der indeholder Sveriges nærradiolov og nærradioansvarslov og de af de svenske nærradioer vedtagne etiske regler. Disse bilag er medtaget, fordi den svenske ordning pr. 1. juli 1985 er blevet gjort permanent. Det er desuden den af de øvrige nordiske ordninger, som blev igangsat først (1979). (Se bilag 13, 14 og 15).

Kapitel 2: Overvejelser og forslag om en fremtidig ordning

Sammenfatning af udvalgets forslag

1. Udvalget går ind for, at der i fremtiden skal være en permanent adgang til at drive nærradio og lokal-tv. Hovedformålet skal være at udvide borgernes muligheder for at komme til orde og modtage informationer i det lokale samfund.
2. Da de frekvensmæssige muligheder er begrænsede, bliver et tilladelsessystem nødvendigt. Ved tildelingen af tilladelser skal der lægges vægt på, at ansøgerne er forankrede i det lokale område, at der ikke kan etableres et lokalt monopol, og at personer og grupper i området får lejlighed til at fremføre egne opfattelser.
3. Udvalget er åbent over for forskellige organisationsformer, men mener, at enkeltpersoner og almindelige erhvervsvirksomheder ikke skal kunne få tilladelse. Et flertal går ind for, at der bliver mulighed for professionel programvirksomhed.

Et andet flertal er af principielle grunde imod tilladelser til dagblade. Et mindretal påpeger, at dagbladene på baggrund af de hidtidige forsøgsresultater har et naturligt krav på at få tildelt sendetilladelser på lige fod med andre ansøgere.

Kommuner bør kunne få tilladelse.

4. Tilladelsernes gyldighedsperiode bør for radio være 3 år og for tv 5 år. Nye tilladelser skal kunne udstedes én gang om året.

5. Tilladelser til nærradio og lokal-tv bør udstedes lokalt, således at kommunerne - hvor interesse kan konstateres - tager initiativ til nedsættelsen af nærradionævn valgt af det lokale foreningsliv og med enkelte kommunale repræsentanter. Disse nævn uddeler tilladelserne, når det er fastslået, at en senderfrekvens kan stilles til rådighed. For tv's vedkommende kan en midlertidig central løsning blive nødvendig.

Hvor flere tilladelsesindehavere deler 1 sender, skal de oprette et samvirke som ramme om deres samarbejde.

Som central myndighed oprettes et nærradioudvalg, der blandt andet er 2. instans i forhold til nævnenes afgørelser.

De eksisterende radio- og tv-projekter skal ikke have nogen særstilling, men udvalget gør opmærksom på, at en overgangsordning kan blive nødvendig, fordi igangsætningen af en ny ordning både administrativt og teknisk kan tage nogen tid.

6. Med hensyn til finansieringen går udvalget ind for, at de prøvede finansieringsformer: kommunale tilskud, kontingenter, bingo, lyttertilsener m.m. fortsat skal være legale. Man finder det vigtigt, at de lokale radio- og tv-foretagender selv tilvejebringer væsentlige bidrag.

Et flertal er imod, at stat og kommuner forpligtes til at yde støtte. Dog anbefaler udvalget, at kulturministeriet betaler senderne for nærradio. Et mindretal går ind for, at der ydes en række etablerings- og driftstilskud, eventuelt delvis tilvejebragt gennem en licensforhøjelse.

Udvalget afviser reklamer, fordi de vil kunne favorisere nogle bestemte typer radio og tv i strid med hovedformålet. Udvalget mener dog, at spørgsmålet bør tages op, hvis reklame bliver mulig i landsdækkende radio og tv.

7. De frekvensmæssige muligheder vil på radioområdet tillade et betydeligt større antal sendere end i forsøgsordningen og mindst én sender pr. kommune. Nærradio overalt i landet kan dog i øjeblikket ikke påregnes med sikkerhed før 1995.

Det foreslås, at senderne etableres og drives af Post- og Telegrafvæsenet mod betaling.

8. Trådløst lokal-tv's fremtid må ses i lyset af udviklingen på tv-området i øvrigt. Beslattes det at indføre et tv-2 med et betydeligt regionalt islæt - som det for tiden drøftes - skønnes dette at ville bevirke et kraftigt tilbageslag for interessen for at drive lokalt tv. Rækkevidden af udvalgets forslag vedrørende tv vil derved blive begrænset væsentligt.

9. De frekvensmæssige muligheder vil på tv-området tillade et betydeligt større antal lokale sendere end i forsøgsordningen. Med en jævn fordeling vil senderne dog kun kunne dække mindre end 1/4 af landets areal. I tilfælde af en koncentration i byerne - det vil sige en ujævn fordeling - reduceres antallet af frekvensmuligheder betydeligt, men en meget stor del af befolkningen vil naturligvis blive dækket.

Som en mere nærliggende mulighed peger udvalget på, at de lokale programmer kan bringes over sendere dækkende hver sit amt, etableret sammen med et eventuelt kommende tv-2 sendernet. Herved vil muligheden for lokal-tv overalt i landet være til stede.

Uanset hvilken løsning der vælges, foreslås det, at senderne etableres og drives af Post- og Telegrafvæsenet mod betaling.

10. Udvalget mener, at alsidighed i almindelighed ikke skal kræves. Ved fordelingen og fornyelsen af tilladelser skal der lægges vægt på programmernes tilhørsforhold til det lokale område. Networks må ikke opbygges.

11. Tilsynet med overholdelsen af gældende regler foreslås i 1. instans henlagt til nærradionævnene, i 2. instans til nærradioudvalget.
12. Strafansvars placering bør efter udvalgets opfattelse være entydig, og man peger med Mediekommissionen på en mulig tillem্পning af det presseretlige system med redaktøransvar og kildebeskyttelse. Grove eller gentagne lovovertrædelser bør kunne medføre fradømmelse af sendetilladelsen.

Erstatningspligt bør formentlig i noget højere grad end efter dansk rets almindelige regler kunne pålægges tilladelsesindehaveren, jfr. hvad der gælder for Danmarks Radio.

Udvalget anbefaler en berigtigelsesadgang og et flertal anbefaler etiske normer om retten til genmæle og personbeskyttelse.

Med hensyn til klager over udsendte programmer er udvalget af den opfattelse, at man bør undgå en ordning, der obligatorisk kræver, at klageren selv skal brevveksle med det pågældende radio- eller tv-foretagende, før et klageorgan træder til. Som 1. instans foreslås nærradionævnene, som 2. instans nærradioudvalget.

13. Der bør ske en registrering og opbevaring af udsendelser i en vis periode under hensyn til behandlingen af eventuelle klager. Spørgsmålet om en egentlig arkivering indgår i bredere overvejelser uden for udvalgets regie.
14. For kabel-tv's vedkommende er det et stort usikkerhedsmoment, hvorledes hybridnettet vil udvikle sig, og hvilken brug af kabelnettene til selvstændig programvirksomhed i øvrigt en kommende lovgivning vil tillade. Udvalget foreslår, at der i alle kabelnet med mindst 10 kanaler skal stilles én kanal til rådighed, såfremt der i det lokale område etableres lokal programvirksomhed. Endvidere skal et fællesantenneanlægs brugere selv have en ret til at få tilladelse til at drive programvirksomhed over anlægget.

Indledende bemærkninger

1. I det følgende vil der blive redegjort for Lokalradio- og -TV-udvalget's overvejelser og forslag angående den fremtidige ordning for nærradio og lokal-tv. De anførte synspunkter gælder i mange tilfælde for såvel nærradio som for lokal-tv.

Det vil imidlertid være nødvendigt i flere henseender at behandle lokal-tv på en anden måde end radio, navnlig af følgende til dels sammenhængende grunde:

Lokal-tv's fremtid skønnes på afgørende måde at være afhængig af, hvilken udvikling der sker på tv-området i øvrigt i Danmark.

Udviklingen på kabelområdet kan i særlig grad få betydning for lokal-tv's fremtidige stilling.

Etablering og drift af tv kræver langt større ressourcer end radio.

En væsentlig forskel mellem nærradio og lokal-tv er, at begrebet lokalt i forhold til de to medier i flere henseender må fastlægges forskelligt. Der vil således formentlig være behov for et større befolkningsunderlag for så vidt angår trådløst lokal-tv.

2. Efter udvalgets opfattelse gør den uafklarede situation vedrørende indførelse af et eventuelt tv-2 det overordentlig vanskeligt at afgøre, hvilke forslag, der vil **kunne** være nyttige som grundlag for en politisk stillingtagen angående trådløst lokal-tv.

Ifølge de oplysninger, der i øjeblikket foreligger om regeringens oplæg til forhandlinger med to oppositionspartier om tv-2, indgår det i planerne, at tv-2's programvirksomhed skal have et betydeligt regionalt islæt.

Det er tanken, at der på 5 af ugens dage skal være 1 times regionale udsendelser. Regionaliseringen er dog ikke så vidtgående, at den svarer til landets inddeling i 14 amter (+ Københavns og Frederiksberg kommuner).

Alligevel mener udvalget, at interessen for at drive trådløst lokal-tv vil blive formindsket, hvis tv-2 kommer til at indeholde et betydeligt regionalt element. Det skal i denne forbindelse nævnes, at tv-2 i det nævnte udspil tænkes baseret på den såkaldte entreprisemodel, d.v.s. at programmerne i helt overvejende grad skal leveres udefra af produktionsselskaber m.v. til tv-2. Dette vil nok medføre, at produktioner, der ellers ville være blevet bragt i lokal-tv, i stedet finder deres plads i det regionale tv.

3. Angående kabel-tv er der stor usikkerhed om, hvilke konsekvenser den nu gennemførte ændring af loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 276 af 6. juni 1985) faktisk vil få med hensyn til fællesantenneanlæggenes udbygning og hybridnettets udbredelse. Det er ligeledes i øjeblikket uvist, hvilke lovgivningsinitiativer der vil blive taget med hensyn til den fremtidige brug af kabelanlæg til en programvirksomhed ud over den hidtige samtidige og uændrede fordeling af Danmarks Radios og eventuelle udenlandske radiofoniers programmer. (Der ses her bort fra forsøgsordningen, der jo er af midlertidig karakter.)

Mediekommissionen har peget på behovet for overvejelser på området (se "Betænkning om dansk mediepolitik", kapitel V), og regeringen har under behandlingen af forslaget til den nævnte ændringslov stillet i udsigt, at spørgsmålet om en opfølgning af kommissionens overvejelser om en lovregulering af brugen af kabelnet skal tages op i tilknytning til det kommende lovforslag om nærradio og lokal-tv.

Det er med andre ord endnu ikke kendt, i hvilket omfang lokal-tv af den i forsøgsordningen afprøvede type i kabelnettene vil skulle "konkurrere" med andre former for programvirksomhed.

4. De omtalte usikkerhedsmomenter kunne efter Lokalradio- og -TV-udvalgets vurdering begrunde, at udvalgets stillingtagen til lokal-tv's fremtid burde udskydes til et tidspunkt i efteråret 1985, hvor der kan formodes at blive tilvejebragt større klarhed om den kommende udvikling vedrørende tv-2 og brugen af kabelanlæg. Dette måtte antagelig indebære, at den nuværende tv-ordning i en eller anden form skulle forlænges ud over den 31. marts 1986.

Udvalget har imidlertid valgt at fremlægge sine foreløbige overvejelser for på denne måde at yde et bidrag til den samlede beslutningsproces. Det har herved haft betydning for udvalget, at kulturministeren tidligere har tilkendegivet, at det lovforslag, der agtes fremsat i folketinget i oktober 1985, skal omhandle en permanent ordning for såvel nærradio som lokal-tv, der kan træde i kraft ved forsøgsordningens ophør. Hvis denne tanke fastholdes efter en overvejelse af de berørte usikkerhedsmomenter, er det påkrævet, at udvalget allerede nu, i det omfang man har praktisk mulighed for det, på grundlag af de hidtidige erfaringer gør rede for sine synspunkter angående den fremtidige ordning for lokal-tv.

5. Selv om der bliver tale om færre tv-2 regioner end svarende til 14 amter (+ Københavns og Frederiksberg kommuner), bliver der tale om et delvist sammenfald, og dette vil som nævnt antagelig i mange tilfælde være tilstrækkeligt til, at lokal-tv vil blive opgivet. Dette vil gælde, uanset om man herved forestiller sig et stort antal mindre sendere eller et fåtal af sendere placeret sammen med sendere i tv-2 sendernet, der tænkes opbygget således, at den enkelte sender i princippet dækker et amt. (Se nærmere nedenfor under "Sendere: De frekvensmæssige muligheder for lokal-tv").

Når udvalget i det følgende beskriver, hvorledes man mener, at en ordning vedrørende trådløst lokal-tv bør lægges til rette, skal det altså tages i betragtning, at udvalget selv mener, at dets synspunkter vil have en fundamentalt forskellig rækkevidde afhængigt af, hvilke tv-2 beslutninger der måtte blive truffet.

Hvis der intet tv-2 kommer, eller der alene kommer et landsdækkende tv-2 uden en regional del, mener man, at der flere steder i landet end i dag efterhånden vil være ønske om at oprette lokal-tv.

Hvis derimod de igangværende bestræbelser for at få indført et tv-2 med et betydeligt regionalt indslag krones med held, vil udsigterne for lokal-tv formentlig være dårlige. Dog er man ikke blind for, at udsigterne vil kunne blive påvirket af en eventuel beslutning om at tillade reklamefinansiering i lokal-tv.

6. Gennemgangen afsluttes med de synspunkter, som udvalget finder bør indgå i overvejelserne om kabel-tv.

Formål

1. Hovedformålet med en nærradio- og lokal-tv-ordning er **at udvide borgernes muligheder for at komme til orde i det lokale samfund.**

Det vil sige, at der skal opbygges et system, som i videst muligt omfang tilgodeser åbenhed over for ønsker fra personer og grupper i det lokale samfund om at få fremført egne opfattelser, herunder om kirkelige og religiøse anliggender, og desuden giver mulighed for professionel programvirksomhed.

Disse betragtninger får betydning, hvor forholdene - herunder de tekniske - gør det nødvendigt at prioritere blandt mange ansøgninger.

2. Endvidere anses det for vigtigt, at der gennem nærradio og lokal-tv kan skabes og bevares et lokalt islæt i et mediebillende, der forventes at blive præget stadig stærkere af programmer, der tilbydes udefra - det være sig udenlandske eller eventuelt nye danske programmer.

De betydelige udgifter ved driften af trådløst lokal-tv taler for, at man godkender større områder herfor, end for nærradios vedkommende som dækningsområde.

Ved fastlæggelsen af, hvilket område der vil være rimeligt som basis for lokal programvirksomhed, må kommunen være det naturlige udgangspunkt. Gode grunde kan dog i en del tilfælde tale for, at flere kommuner tilsammen udgør en sådan basis, dog således at der opretholdes en ganske klar skillelinie mellem på den ene side lokal og på den anden side regional eller amtsbaseret virksomhed, som falder uden for en nærradio- og lokal-tv-ordning.

Tilladelser

Behovet for tilladelser

1. Det vil ikke være muligt at indføre den samme frihed til at etablere lokal programvirksomhed som til at etablere publikationsvirksomhed, fordi der i det enkelte område vil være en begrænset kapacitet af frekvenser for trådløse udsendelser og af kanaler i kabelanlæg.
2. Retten til trådløs programspredning til almenheden har hidtil efter loven været forbeholdt Danmarks Radio. På kabelområdet har det indtil nu været gældende ret, at fællesantenneanlæg m.v. til private beboelser alene må bruges til en samtidig og uændret fordeling af danske og udenlandske radio- og fjernsynsforetagenders programmer.

Selvstændig lokal programvirksomhed - trådløs eller ved hjælp af kabelanlæg - har hidtil kun været lovlig på forsøgsbasis efter tilladelse fra kulturministeriet.

Ved en lov om ændring af loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 276 af 6. juni 1985) er der i øvrigt nu indført en hjemmel for, at kulturministeren i særlige tilfælde vil kunne tillade en fordeling ved hjælp af fællesantenneanlæg i enkelte lokale områder af programmer om enkeltstående lokale begivenheder.

3. De indvundne erfaringer kan tolkes således, at der i en permanent ordning bør være plads til adskillige lokale radio- og tv-foretagender på forskelligt organisatorisk grundlag. Alle nærradioer og lokal-tv skal sikres mindst henholdsvis 30 og 20 minutter pr. uge på et rimeligt tidspunkt. Det må i selve tilladelsen slås fast, at der inden for dennes gyldighedsperiode vil kunne komme nye tilladelser til, således at fordelingen af sendetid mellem

flere tilladelsesindehavere på samme sender skal tages op til revision. De afgørende hensyn i forbindelse med udstedelsen af tilladelser må være, **dels** at interessenterne virkelig er forankrede i det pågældende lokale område, **dels** at der ikke kan etableres noget monopol på at sende i området.

Gennem en vis standardisering af vedtægter, som ikke lader sig ændre uden en tilladelse fra en myndighed, kan man sikre sig, at tilladelsens indehaver er hjemmehørende i området.

Monopol kan modvirkes ved, at ansøgere har krav på, at fordelingen af nye tilladelser tages op én gang om året, og at udstedte radio-tilladelser kun gælder for 3 år ad gangen, mens tv-tilladelser bør gælde for 5 år.

4. Udvalget peger på to typer af tilladelser: en "almindelig" tilladelse og en "særlig" tilladelse til kommuner til drift af værkstedsradio/-tv.

- 1) "Almindelig" tilladelse. Først og fremmest skal tilladelse kunne gives til foreninger og sammenslutninger af foreninger (eventuelt oprettet til formålet) samt andre fællesskaber, som for eksempel trossamfund. Dette er en naturlig konsekvens af, at borgernes muligheder for at komme til orde ønskes udvidet.

Til denne type tilladelse skal der ikke være knyttet specielle krav vedrørende programvirksomheden.

Der vil sikkert være mange lokale områder, specielt i tyndere befolkede egne, hvor kun en bred sammenslutning af områdets forskellige bevægelser vil være i stand til at bære en nærradio.

Enkeltpersoner Dør ikke kunne få tilladelse. Det synes i øvrigt rimeligt at stille initiativtagere frit med hensyn til valg af organisationsform, således at eksempelvis selvejende institutioner og selskaber kan opnå tilladelse. Herved forudsættes dog, at det er muligt at sikre, at kontrollen over virksomhederne reelt forbliver på lokale hænder.

Der er enighed om, at erhvervsvirksomheder i almindelighed ikke skal kunne få tilladelse, da dette ikke vil indebære nogen udvidelse af borgernes ytringsmuligheder.

Der er delte meninger om, hvorvidt dagblade skal kunne få tilladelse.

Nogle mener, at det ene medie ikke skal kunne eje det andet, idet der i nogle tilfælde vil ske en styrkelse af et dagblads lokale position som dominerende nyheds- og meningsformidler til trods for, at det ikke er dagblade, der har behov for udvidede ytringsmuligheder; der henvises i denne forbindelse til forbud mod sådanne ejerforhold i udlandet. 8 medlemmer finder således, at dagblade ikke skal kunne få tilladelse (Jørgen Brummerstedt, Hanne Castenschiold, Gerda Louw Larsen, Børge Nielsen, Børge E. Nielsen, Ole Prehn, Finn Rowold og Erik Nordahl Svendsen).

Heroverfor står den opfattelse, at erfaringerne viser, at dagblade er i stand til at producere programmer af lokal karakter, som har stor interesse; bladenes erfaring i formidling forenet med de nyeste initiativer vedrørende uddannelse og efteruddannelse af journalister til beskæftigelse med elektroniske medier tyder på, at tilladelser til dagblade reelt vil indebære en udvidelse af informations- og ytringsfriheden lokalt; det understreges, at andre tilladelsesindehavere ikke vil være afskåret fra at bringe nyheder eller andet aktuelt stof i området. 4 medlemmer finder således, at dagblade skal kunne få tilladelse (Jakob Højlund, Tove Hygum Jakobsen, Jørgen Jørgensen og Finn Kern).

- 2) "Særlig" tilladelse. Tilladelsen gives til kommuner, der ønsker selv at stille produktions- og sendefaciliteter til rådighed for interesserede borgere (= "værkstedsradio") samt eventuelt at formidle kommunal information.

Den kommunale interesse for at få tilladelse har hidtil været ringe, medens interessen for at yde støtte og for at få udsendt egne informationsprogrammer har været mærkbar.

5. Et mindretal (Finn Kern, Børge Nielsen, Ole Prehn og Erik Nordahl Svendsen) mener, at der ud over de to nævnte typer bør opereres med en tredje type tilladelse til "professionel nyhedsradio"

Denne tredje type tilladelse skal gives til selskaber og lignende, der påtager sig en lokal nyheds- og aktualitetsformidling af et nærmere bestemt minimumsomfang efter professionelle kriterier.

Disse medlemmer mener, at de tre forskellige typer af tilladelser, der hver for sig er karakteristiske ved de krav der stilles vedrørende driften (programmerne), vil sikre formålene med nærradiovirksomhed bedst muligt. De forskellige typer af tilladelser vil give den pågældende form for programvirksomhed de bedste muligheder for at blive gennemført, men den enkelte tilladelse skal ikke give eneret til en bestemt type programvirksomhed.

Udstedelsen af tilladelser

1. Deltagelse i forsøgsordningen er afhængig af 2 tilladelser med hver sine vilkår - den ene, af teknisk karakter, udstedes af P & T i henhold til loven om radiokommunikation - den anden, som vedrører programvirksomheden, udstedes af kulturministeriet i henhold til loven om radio- og fjernsynsvirksomhed. Til programvirksomhed ved hjælp af fællesantenneanlæg, kræves der dog ikke nogen særskilt teknisk tilladelse, idet virksomheden - med kulturministeriets tilladelse - kan finde sted inden for gældende forskrifter.

Overalt i denne rapport sigtes der med "tilladelse" til den tilladelse, der angår programvirksomheden, medmindre andet udtrykkeligt er angivet.

2. Med hensyn til den fremtidige ordning finder udvalget det rimeligt, at afgørelsen om, hvem der skal kunne drive lokal programvirksomhed, træffes i det berørte lokale område.

Frekvensplanen må på den anden side fastlægges centralt under hensyn til, hvor i landet der faktisk er ønske om at gennemføre programvirksomhed, og hvilke muligheder der aktuelt består for i videst muligt omfang at anvise frekvenser til imødekommelse af ønskerne.

3. Den lokale instans foreslås oprettet på den måde, at kommunerne gennem offentlig indkaldelse skal skaffe sig oplysning om, hvorvidt der lokalt er ønske om at etablere programvirksomhed. Hvis dette er tilfældet - eventuelt kan kommunen selv nære ønske herom - skal områdets foreninger og sammenslutninger opfordres til at deltage i et valg til sammensætning af et **nærradionævn**. Nævnets størrelse skal være 6-12 medlemmer. Af disse udpeges 1 å 2 medlemmer af kommunalbestyrelsen, dog ikke nødvendigvis af dennes midte.

Den kommunale forvaltning varetager sekretariatsforretningerne for nævnet, der modtager ansøgninger om sendetilladelse.

Hvor det findes hensigtsmæssigt, bør flere kommuner kunne gå sammen om at oprette et nævn. Nævnet bør dog kun omfatte et fåtal af kommuner.

Før ansøgningerne kan behandles endeligt, må det afklares, om og eventuelt i hvilket omfang der i det enkelte lokale område kan stilles frekvenser til rådighed. Nævnene indberetter derfor til en central instans, hvilke ansøgninger der foreligger, og får derfra besked om de frekvensmæssige forudsætninger for at udstede tilladelser.

4. Den centrale instans foreslås oprettet af kulturministeriet i form af et **nærradioudvalg**, hvis sammensætning foretages ved lov. Ét medlem (Villy Mølgaard) mener, at lytter- og seerbevægelsen bør være bedre repræsenteret i nærradioudvalget end det er tilfældet i det nuværende Lokalradio- og -TV-udvalg. Danske Lytteres og Fjernseeres Fællesforbund, der kan opdeles i tre hovedgrupper, bør således have tre medlemmer i nærradioudvalget.

P & T fastslår, i hvilket omfang de fremkomne ønsker om sendefrekvenser vil kunne imødekommes. En eventuel prioritering af konkurrerende ønsker m.v. foretages af udvalget. Principielt tilstræbes der 1 sender pr. kommune, dog flere i de store byer. Når nævnene har udstedt tilladelserne til programvirksomhed, meddeler P & T hvilke tekniske vilkår der i henhold til loven om radiokommunikation skal gælde.

5. Udstedelse af tv-tilladelser, kan som for radio vedtages af nærradionævnene og nærradioudvalget dog således, at en uafklaret situation kan gøre en midlertidig central løsning for lokal-tv nødvendig.
6. De lokale nævn skal ikke lede programvirksomheden, det gør tilladelsesindehaverne selv.

Nævnene skal føre tilsyn med, at vilkårene for tilladelserne overholdes. I forbindelse med udstedelse af tilladelse godkender nævnet den pågældende organisations vedtægter. (Se om nævnenes virke i øvrigt "Håndhævelse af regler").

Det centrale nærradioudvalg fungerer som 2. instans i forhold til nævnenes afgørelser.

Overdragelse

Det har i forsøgsordningen stået fast, at tilladelsen er en forvaltningsakt, der ikke af indehaveren selv kan overdrages til andre. Derimod har udvalget i nogle tilfælde godkendt, at en tilladelse kunne overtages af en anden person eller af et selskab eller en selvejende institution, der ville videreføre et igangsat projekt. Man har herved tilstræbt at fastholde projekternes "identitet", således at det så vidt muligt var de samme interesser, der beholdt kontrollen over projekterne.

Også i en permanent ordning bør det gælde, at de udstedte tilladelser ikke gyldigt kan overdrages - hverken helt eller delvis - således at der kan opstå unødigt usikkerhed om, hvem der driver virksomheden. Dette skal også sikre, at lokale tilladelser forbliver på lokale hænder.

I det omfang, det bliver muligt at drive programvirksomhed i selskabsform eller i form af en selvejende institution, skal der tages særligt hensyn hertil.

De eksisterende projekter

1. Den nuværende ordning er en forsøgsordning, der udløber den 31. marts 1986. Forsøgsperiodens varighed - 3 år - er forudsat ved forsøgslovens vedtagelse, og deltagerne er bekendt med denne tidsbegrænsning. De udgør kun godt halvdelen af dem, der søgte at komme med i ordningen rettidigt, nemlig inden den sidste ansøgningsfrist: 1. november 1983. Senere har yderligere et stort antal ansøgere måttet afvises blandt andet under hensyn til, at der for en forsøgsordning må gælde faste tidsmæssige rammer.
2. Deltagerne i forsøgsordningen har således ikke grund til at forvente en fortrinsstilling ved fordelingen af tilladelser i en permanent ordning, medens der fra anden side næres forventninger om at få adgang til at sende ved igangsætningen af en ny ordning pr. 1. april 1986.

Det er dog givet, at langt de fleste af deltagerne i forsøgsordningen ønsker og regner med at kunne fortsætte deres virksomhed, og at det vil forekomme mange uforståeligt, hvis de må standse, alene fordi en ny lovgivning ikke har kunnet vedtages i passende tid inden den 1. april. Det kan derfor blive nødvendigt med en overgangsordning.

3. I denne forbindelse må det tages i betragtning, at der selv om en ny lovgivning vedtages allerede inden den 1. januar 1986 - af tidsmæssige grunde kan være behov for en overgangsløsning. Dette skyldes, at der skal udarbejdes nye forskrifter, at der skal gennemføres en ny ansøgningsprocedure, og at der kan være en leveringstid på nye sendere af indtil ½ års varighed.
4. Det anbefales derfor, at det på et tidligt tidspunkt - måske efter folketingets 1. behandling af regeringens lovforslag om en permanent ordning - tages op til overvejelse på politisk plan, om der skal sikres tilslutning til en overgangsordning.

I givet fald bør de gældende tilladelser opretholdes på uændrede vilkår, indtil den nye ordning kan træde i kraft. Dette indebærer, at P & T må optage de nødvendige kontakter med vore nabolande om at fortsætte brugen af de nuværende frekvenser ud over den 1. april. Endvidere må der tages stilling til, om kulturministeriet også i en overgangsperiode skal betale lejen for de sendere, som P & T har stillet til rådighed for nærradioerne. Lejen i 3 kvartaler - svarende til resten af 1986 - vil være ca. 171.000 kr. Endelig må det afgøres, om Lokalradio- og -TV-udvalget fortsat skal følge projekternes virksomhed i en overgangsperiode, eller om denne opgave skal henlægges til et andet organ.

Finansiering

Tilskud m.v. fra stat og kommuner

1. I bemærkningerne til forslaget til forsøgsloven blev det i 1981 af kulturministeriet tilkendegivet, at lokal radio- og fjernsynsvirksomhed principielt bør hvile på lokal finansiering. Tilskuddene til forsøgsordningen blev imidlertid anset for en nødvendighed for at få virkeliggjort mere omfattende forsøg end i den første forsøgsordning.

De i alt 6 mio. kr., som staten afsatte til forsøgsordningen, og hvoraf ca. 5 mio. kr. udgik i forskellige former for støtte til projekterne, skulle vise sig at blive en meget lille del af, hvad forsøgsordningen koster.

Statsbevillingen skulle modsvares af lige så store kommunale bidrag. Viljen til at støtte fra kommunal side er yderst varierende i de forskellige kommuner, men det er et faktum, at den kommunale støtte til ordningen som helhed langt overstiger den statslige.

2. Med henblik på en permanent ordning et det den overvejende opfattelse i udvalget, at tiden ikke er den rette til at pålægge stat og kommuner en pligt til at deltage i finansieringen af den fremtidige ordning. Udvalget anbefaler dog, at de relativt små udgifter til leje af nærradiosenderne betales af kulturministeriet. Herudover vil det ikke kunne undgås, at der i forbindelse med nærradioudvalgets og -nævnenes virksomhed opstår udgifter for det offentlige - antagelig forholdsvis beskedne udgifter.

Udvalget anbefaler ikke, at kulturministeriet afholder udgifterne til leje af de nødvendige tv-sendere. Tv-senderne bør ejes af P & T, der udlejer senderne på sædvanlige forretningsvilkår.

Fire medlemmer (Hanne Castenschiold, Tove Hygum Jakobsen, Ole Prehn og Erik Nordahl Svendsen) mener, at lokal programvirksomhed bør støttes med offentlige tilskud i et nærmere bestemt omfang. (Se bilag 5 og 6).

Udvalget går ud fra, at der fortsat i mange kommuner vil være forståelse for nytten af på forskellig måde at yde bistand til oprettelse og drift af lokal programvirksomhed. Her tænkes i første række på tilvejebringelsen af et grundlag for aktiviteterne i form af lokaler og udstyr. Man skal også pege på, at der kan være et stort behov for hjælp i form af personale til løsning af faste administrative opgaver, som kan være svære at klare inden for rammerne af et frivilligt foreningsarbejde. Herudover kan tilskud til programvirksomheden komme på tale. Et element af støtte vil der også kunne ligge i "køb af sendetid" til udsendelse af kommunale informationsprogrammer som et led i kommunernes samlede informationsarbejde.

3. De forskellige beskæftigelses- og henvisningsordninger for arbejdskraft bør stå til rådighed for lokal programvirksomhed. Særlig med hensyn til retten til at bevare dagpenge i henhold til loven om arbejdsløshedsforsikring anser udvalget det for indlysende, at interesserede amatørers deltagelse i foreningsradio og lignende skal betragtes som interessebetonet fritidsbeskæftigelse og normalt ikke vil kunne medføre tvivl om, hvorvidt de pågældende dagpenge-modtagere står til rådighed for arbejdsmarkedet eller ej.

Licens

1. Den nuværende licensafgift, der anvendes til at finansiere Danmarks Radio, er knyttet til selve besiddelsen af en brugbar modtager, uanset om indehaveren faktisk benytter denne til at modtage danske programmer.
2. På tilsvarende måde vil det være muligt i velafgrænsede lokale områder - for eksempel kommuner - at opkræve en lokal licens til lokale programformål. Det vil ikke være muligt at knytte en sådan afgift til, om de lokale programmer faktisk kan modtages på stedet, da modtageforholdene inden for selv små afstande kan svinge stærkt.

Til gengæld vil det kunne forekomme urimeligt for licensbetalere i det enkelte lokalsamfund at skulle deltage i finansieringen af en tjeneste, som man simpelt hen ikke har adgang til. Denne urimelighed foreligger ikke for DR's programmets vedkommende, idet disse vitterlig kan modtages overalt i landet.

Udvalget kan således ikke anbefale, at der opkræves licens til de enkelte lokale programforetagender.

3. I tilfælde af, at en (vis) central finansiering af den lokale programvirksomhed skulle blive gennemført, bør midlerne tilvejebringes via et almindeligt tillæg til den eksisterende licens.

Et flertal af udvalgets medlemmer afviser imidlertid licens som finansieringsmulighed (Jørgen Brummerstedt, Jakob Højlund, Hanne Bonne Jørgensen, Jørgen Jørgensen, Finn Kern, Gerda Louw Larsen, Villy Mølgaard, Børge Nielsen, Børge E. Nielsen, Ole Prehn og Finn Rowold).

Et mindretal anbefaler et tillæg til licensen over hele landet som en mulighed (Hanne Castenschiold, Tove Hygum Jakobsen og Erik Nordahl Svendsen)

Reklame

1. I forsøgsordningen har reklame (til varettagelse af kommercielle interesser) og kommerciel sponsoring været forbudt, og det har fra forskellig side være anført, at fortolkningen og håndhævelsen af forbudet skulle have været forbundet med særlige vanskeligheder.

Erfaringerne kan dog næppe tages til indtægt for andet og mere, end at selve konstateringen af praktiske grunde altid har måttet halte bagefter tilsidesættelsen af forbudet. Fortolkningen af reglerne har ikke givet udvalget de store vanskeligheder, og gennemtvungeisen af forbudet må til syvende og sidst bero på, hvilke sanktioner tilladelsesmyndigheden finder passende.

2. Med hensyn til en permanent ordning mener udvalget, at indførelse af reklamer kan være i strid med ordningens hovedformål, at udvide borgernes muligheder for at komme til orde i det lokale samfund, idet indførelsen af reklamer kan befragtes at ville favorisere de mest popularitetssøgende programvirksomheder på bekostning af andre.

Herudover antager udvalget, at det vil være vanskeligt i lokale elektroniske medier at sikre, at annoncører ikke får indflydelse på programvirksomheden.

Udvalget må derfor bestemt fraråde, at der indføres reklamefinansiering i lokal programvirksomhed, ligesom udvalget også vender sig imod kommerciel sponsoring, det vil sige at kommercielle foretagender finansierer bestemte programmer.

3. Udvalget mener, at spørgsmålet om reklame i lokal programvirksomhed ikke kan anskues isoleret fra spørgsmålet om reklame i landsdækkende elektroniske medier, således at reklamer i disse må føre til fornyede overvejelser om reklamer i de tilsvarende lokale medier.

Hvis reklamefinansiering imidlertid skulle blive tilladt, mener udvalget, at denne finansieringsform principielt skal stilles til rådighed for alle, således at den enkelte lokale programvirksomhed selv må afgøre, om muligheden skal udnyttes. Holdningen til reklamefinansiering bør i så tilfælde ikke nødvendigvis få konsekvens for mulighederne for at oppebære eventuel offentlig støtte.

I tilfælde af, at reklamefinansiering indføres, bør der - for at mindske muligheden for indflydelse på programvirksomheden - ske en regulering med hensyn til reklamernes indhold, omfang og placering, ligesom det bør overvejes at lade det lokale samvirke varetage salget af reklametid, såfremt flere tilladelsesindehavere deler en sender.

Abonnement

Om denne finansieringsform, der formodentlig kun har praktisk betydning med hensyn til tv, er realistisk, forekommer endnu uafklaret. Foreløbig har abonnements-tv kun været prøvet i forbindelse med trådløst tv af Kanal 2 i Københavns-området, hvor abonnementet effektueres gennem, at forbrugeren må leje en dekoder, der skal tilsluttes modtageren, for at programmerne skal kunne modtages i forståelig form. Uden at foruddiskontere resultatet af dette projekt kan man vist nok antage, at erfaringerne herfra ikke vil tyde på, at trådløst abonnements-tv kan vinde almindelig udbredelse i lokale områder.

Af indlysende grunde hører abonnementsfinansiering snarere hjemme i kabelanlæg, hvor abonnementet simpelt hen kan bestå i, at alle tilsluttede betaler et tillæg for lokal-tv. Hvis den enkelte tilsluttede selv skal kunne bestemme, om lokal-tv ønskes modtaget, vil kodning være en løsning.

Principielt kan udvalget intet have imod abonnement som finansieringsform, og den bør stå til rådighed i fremtiden.

Forretningsvirksomhed

Der foreligger ikke i øjeblikket nærmere oplysninger om, i hvilket omfang projekterne beskæftiger sig med forretningsmæssige aktiviteter for at skabe indtægter.

Det er imidlertid kendt, at en række projekter for at øge indtægtsgrundlaget driver forskellige aktiviteter som salg af t-shirts, badges, plakater m.v. Under henvisning til reklameforbudet er det dog udelukket, at projekterne i deres programvirksomhed kan omtale varerne.

Som anført nedenfor foreslår udvalget, at sådanne aktiviteter bliver en finansieringsmulighed i en permanent ordning.

Radio- og fjernsynsforetagenderne skal dog ikke uden begrænsning kunne udvikle sig til erhvervsvirksomheder, jvænfør at erhvervsvirksomheder i almindelighed ikke skal kunne opnå tilladelse.

På denne baggrund mener udvalget, at deltagerne i en permanent ordning skal have mulighed for at reklamere for deres egne salgsprodukter, såfremt disse har nær tilknytning til programvirksomheden, og der ikke herved sker en forvridning af konkurrenceforhold med hensyn til de pågældende produkter. Ét medlem (Børge E. Nielsen) tager forbehold over for dette synspunkt.

Andre finansieringsmuligheder

1. I forsøgsordningen optræder en række indtægtsformer.

En for nogle projekter ikke uvæsentlig indtægt er gaver. For et flertal af projekter har den frivillige ulønnede arbejdsindsats meget stor betydning.

Hvor projektet drives i foreningsform, er der tale om medlemskontingenter.

Udbredte er støtteforeninger, der gennem navnlig radiobingo tilfører betydelige beløb. Dette bliver mere og mere almindeligt.

Hertil kommer lytterhilsener og pladeønsker mod betaling samt "salg af sendetid" til foretagender, som ikke forfølger kommercielle formål.

Støttefester, salg af t-shirts, badges osv. finder sted, men har næppe den store økonomiske betydning i dag.

Det forekommer, at projekter efter udsendelsen af et program sælger optagelser af dette, hvilket kan ses som en naturlig fortsættelse af udsendelsesvirksomheden. Aftale om salg inden udsendelsestidspunktet til en erhvervsvirksomhed vil være brud på forbudet mod kommerciel sponsoring. Det vil dog være svært at fastslå tidspunktet for en eventuel aftales indgåelse.

2. De finansieringsformer, der hidtil er blevet anset for legale, bør også stå til rådighed i en permanent ordning.

Det vil være vigtigt, at tilladelsesindehavere i en permanent ordning selv tilvejebringer væsentlige bidrag til projekternes opretholdelse. Det vil dog formentlig være påkrævet at fastsætte begrænsninger for deres anvendelse af visse finansieringsformer, således at formålet med ordningen ikke tabes af syne. For eksempel må der for at undgå kommerciel sponsoring fastsættes regler som sikrer, at salg af programmer, der har været udsendt, sker til rimelige priser.

Programregler

Reklame m.v.

Som nævnt er det udvalgets principielle opfattelse, at heller ikke i en permanent ordning bør reklame eller kommercielt sponsorede udsendelser være tilladt.

Alsidighed

1. For Danmarks Radios programlægning gælder blandt andet:

"... der skal i programudbudet tilstræbes den størst mulige alsidighed" (lov om radio og fjernsynsvirksomhed, § 7). Denne bestemmelse er naturlig på baggrund af Danmarks Radios eneret til at sprede programmer.

Forsøgsordningen forudsætter ikke, at de enkelte projekter udviser alsidighed i deres programvirksomhed, og der er ikke stillet noget krav om alsidighed. Det skal dog nævnes, at der af kabel-tv-projekterne i Odense, som slog sig sammen på programområdet, er krævet åbenhed over for udenforståendes lokale programmer, og at kommunale projekter forventes at vise alsidighed.

2. I en permanent ordning bør der ikke gælde en generel pligt for nærradioerne og lokal-tv til at vise alsidighed i programudbuddet.

Det må dog forudsættes, at kommunal værkstedsradio/-tv viser åbenhed over for alle borgere, som ønsker at benytte sig af værkstedet. Det ligger desuden i sagens natur, at der til professionel nyhedsradio/-tv vil kunne stilles særlige krav i lyset af de professionelle kriterier, der skal følges i nyheds- og aktualitetsformidlingen.

Programmernes tilknytning til det lokale område

1. Ifølge forudsætningerne for forsøgsloven skal programvirksomheden være begrundet i et lokalt interessefællesskab og ikke kun fremtræde som en dublering af landsdækkende eller regionale programmer. Dette betyder blandt andet, at en væsentlig del af programudbuddet skal være produceret i området.

For så vidt angår tv-programmerne har udvalget i forbindelse med fastlæggelse af grænser for network-samarbejde præciseret begrebet lokalt interessefællesskab. Den enkelte stations programsammensætning skal omfatte mindst 50 pct. lokalproduceret stof eller stof, der på anden måde har tilknytning til det pågældende lokale område.

For nærradioernes vedkommende er begrebet lokalt interessefællesskab ikke præciseret ved brug af procentsatser. I forbindelse med en indstilling om midlertidig inddragelse af en forsøgstilladelse har udvalget kun fastslået, at en andel af lokalt stof vurderet til maksimalt 15 pct. ikke var i overensstemmelse med forudsætningerne for tilladelsen, det vil sige den ansøgning som lå til grund for udstedelsen af tilladelsen.

Ved vurderingen af, om de enkelte projekter lever op til programforpligtelserne, lægges der vægt på karakteren af programmerne som helhed. Har for eksempel telefoninterviews m.v. en helt underordnet rolle i programmer domineret af mekanisk musik, bliver programmerne som helhed vurderet som ikke-lokalt stof. Med hensyn til, om egen produktion rubriceres som lokalt stof, er det afgørende, i hvilken grad programmet kan betragtes som resultat af en selvstændig produktionsmæssig indsats fra det pågældende projekts side.

2. I en permanent ordning vil der af tekniske årsager i form af begrænsede frekvensmuligheder formentlig kun være begrænset adgang til oprettelse og drift af lokal programvirksomhed. Det må derfor forudses, at det nogle steder kan blive nødvendigt at udskyde enkelte ansøgninger, hvis for mange søger tilladelse. Ved den nødvendige prioritering må der tages hensyn til, at et vigtigt formål med en nærradio- og lokal-tv-ordning må være at udvide borgernes muligheder for at ytre sig.

3. Ved prioriteringen må der imidlertid også, hvis det skal have mening at tale om lokal programvirksomhed i en permanent ordning, som det er tilfældet i forsøgsperioden, lægges vægt på, at programvirksomheden i almindelighed skal være udtryk for et lokalt interessefællesskab. Udsendelserne bør gennem produktion og indhold afspejle et tilhørsforhold til den geografiske lokalitet.

Hvor en prioritering som nævnt bliver nødvendig, bør prioriteringen ske således, at den programpolitik der ligger fjernest fra ordningens hovedformål prioriteres lavest. Som eksempel kan nævnes, at radio-projekter, som først og fremmest satser på et udsendelsesindhold med mekanisk musik, i givet fald må være sidst til at få tilladelse og først til at få indskrænket sendetiden, når efterfølgende ansøgere prioriteres højere.

For så vidt angår lokal-tv programmernes tilknytning til det lokale område mener et flertal af udvalgets medlemmer (Jørgen Brummerstedt, Tove Hygum Jakobsen, Jørgen Jørgensen, Gerda Louw Larsen, Villy Mølgaard, Børge E. Nielsen, Finn Kern, Ole Prehn, Finn Rowold og Erik Nordahl Svendsen), at mindst 50% af programstoffet skal være lokalt.

Af dette flertal mener tre medlemmer (Jørgen Jørgensen, Børge E. Nielsen og Finn Rowold) at udenlandske spillefilm og underholdningsprogrammer m.m. kun bør kunne indgå som udsendelser i lokal-tv, hvis de har en tilknytning til det lokale område, og to medlemmer (Ole Prehn og Erik Nordahl Svendsen) mener principielt, at alt programstof i lokal-tv bør være lokalt.

4. Det vil ikke være foreneligt med en permanent ordningsformål, hvis to eller flere nærradioer eller tv-foretagender går ind i faste samarbejdsforhold om udsendelser, hvorved de samme programmer går ud over flere sendere i geografisk adskilte lokalområder, det vil sige network, hvis samarbejdet indebærer, at ledelsen af en virksomhed - specielt vedrørende programmerne - i et eller andet omfang går over til samarbejdspartneren.

Da det på den anden side ikke er hensigten at udelukke et vist samarbejde indbyrdes eller med foretagender, der står uden for ordningen, bør der ske en afgrænsning af, hvilket samarbejde der er tilladt.

Det bør således præciseres, at indehaveren af tilladelsen til stadighed skal bevare fuld kontrol over såvel programvirksomheden som driften i øvrigt. Det må være udelukket at indgå nogen aftale, hvorved beføjelser over programvirksomheden eller driften i øvrigt bliver afstået.

Det må fastsættes som vilkår for sendetilladelserne, at programsammensætningen skal leve op til en forpligtelse med hensyn til en fastsat maximal mængde i udsendelserne af network stof, hvorved forstås programstof, der dels produceres og leveres af andre lokale programvirksomheder eller foretagender, der står uden for ordningen, og dels ikke er begrundet i et særligt lokalt interessefællesskab. Endvidere må spredning eller fordeling i det lokale område af programmer, der føres frem udefra, ikke foregå samtidig med, at fremføringen sker, medmindre der er tale om stof af lokal interesse.

Hvis man vil undgå, at et net af lokale stationer udvikler sig til regional eller landsdækkende programvirksomhed er det vigtigt at fastholde dette forbud mod samsending. Denne form for virksomhed må underkastes selvstændig regulering.

5. I anledning af en ansøgning om tilladelse til transmission af satellit-tv har kulturministeriet udtalt, at videre-spredning af satellittransmitterede tv-programmer falder uden for forudsætningerne for lovgivningen vedrørende forsøgsordningen, og at uændret og samtidig trådløs udsendelse af programstof overført via satellit derfor ikke kan godkendes. Derimod indeholder lovgivningen ikke hindringer for en almindelig punkt til punkt transmission af satellit-tv programmer med henblik på tidsforskudt udsendelse. Det forudsættes herved, at den pågældende udsendelse i givet fald gennemføres i overensstemmelse med de vilkår, der i øvrigt er fastsat for den pågældende tilladelse.

Post- og Telegrafvæsenet har på den baggrund indtil nu givet én tilladelse til etablering af satellit-tv-transmission.

I forsøgsordningen har udvalget udtalt sig imod transmission af satellitbårne programmer overhovedet, men man mener - i det omfang udenlandske programmer accepteres - at denne transportmåde i en permanent ordning bør være mulig, således at en almindelig punkt til punkt transmission af satellit-tv programmer med henblik på tidsforskudt udsendelse bliver tilladt.

Identifikation

1. Det er i forsøgsperioden fastsat som vilkår, at de enkelte projekter skal identificere sig ved begyndelsen og slutningen af hver udsendelse, dog mindst én gang hver time. Identifikationen skal ske ved anvendelse af en af kulturministeriet godkendt betegnelse. Andre betegnelser må ikke benyttes til identifikation over for lyttere og seere, men det er tilladt at supplere betegnelsen for eksempel med en specialredaktions eller et programs navn.
2. Erfaringen har imidlertid vist, at det kan være vanskeligt at skelne de enkelte stationer fra hinanden og fra DR, når identifikation eventuelt kun finder sted én gang i timen. Ud over identifikation ved begyndelsen og slutningen af hvert program bør der derfor stilles krav om, at de enkelte stationer normalt skal identificere sig mindst én gang hver halve time.

Det bør overlades til nærradionævnene med mulighed for anke til nærradioudvalget at fastsætte strengere lokale regler for identifikation, hvor det er påkrævet.

Etiske regler og berigtigelse

1. Der er ikke, hverken i loven og dens forudsætninger eller af udvalget, fastsat generelle etiske normer for forsøgenes programindhold.

Over for et enkelt projekt har udvalget fundet det nødvendigt som et vilkår at præcisere, at indehaveren af tilladelsen samt andre medarbejdere ved nærradioen skal afholde sig fra enhver omtale af andre mennesker, der efter almindelig forståelse kan opfattes som personligt krænkende. Endvidere skal der udfoldes sådanne bestræbelser, som man kan forvente af samvittighedsfulde programmedarbejdere, for at hindre, at personer, der optræder i programmerne, for eksempel lyttere der ringer ind, får lejlighed til at fremkomme med personligt krænkende udtalelser i udsendelserne. Det er endelig meddelt nærradioen, at udvalget i tilfælde af tilsidesættelse af vilkåret vil indstille til kulturministeriet, at forsøgstilladelsen inddrages.

2. Med henblik på en permanent ordning finder et flertal, at det på baggrund af erfaringer fra forsøgsperioden må anbefales, at der fastsættes visse etiske normer for programvirksomheden udover de retlige grænser, der i øvrigt er gældende for ytringsfriheden.

De etiske regler bør ud over en **berigtigelsesadgang** omfatte dels en **ret til genmæle** dels en **personbeskyttelse** i tilfælde, der ikke giver anledning til retsforfølgelse ved domstolene, for eksempel efter straffelovens bestemmelser om freds- og ærekrænkelser. Reglerne bør indarbejdes som vilkår i tilladelserne. Herved bliver det muligt at skride foreløbigt ind med hurtige modforholdsregler uden først at skulle gå rettens vej.

Da en permanent ordning bør være præget af stor frihed med hensyn til valg og gennemførelse af programvirksomhed uden programpolitiske forpligtelser, finder det nævnte flertal, at der ikke derudover er behov for etiske normer.

Et mindretal (Jørgen Brummerstedt, Tove Hygum Jakobsen og Finn Rowold) tager afstand fra indførelse af etiske regler.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at man i både Norge og Sverige har fundet det rigtigt at aftale etiske normer for nærradioernes virke. (Se bilag 15).

Andre regler

Samarbejde om sender

Som det har været tilfældet i forsøgsordningen, er det nærliggende at regne med, at det også i fremtiden hyppigt vil forekomme, at flere tilladelsesindehavere skal være fælles om én sender. Både knaphed på frekvenser og forhold hos de pågældende selv kan nødvendiggøre et sådant fællesskab.

I alle tilfælde, hvor flere lokale radio- eller tv-foretagender er henvist til at dele en sender, er det påkrævet, at de danner et **samvirke** til løsning af fælles problemer.

En vigtig opgave for samvirket vil være fordelingen og eventuelt omfordelingen af sendetid.

Herudover skal samvirket navnlig spille en rolle ved løsningen af spørgsmål vedrørende etablering og drift af senderen og eventuelle fællesomkostninger. Hvis tilladelsesindehaverne selv skal stå for en løbende registrering af udsendelserne, vil samvirket kunne tage dette op som en opgave, man kan indgå aftale om at løse i fællesskab. I mangel af anden aftale skal sendetiden være norm for deltagelse i omkostningerne.

Der bør udarbejdes en standardforretningsorden for disse samvirker.

Såfremt man inden for samvirket ikke kan nå til enighed om sendetidsspørgsmål eller om andre spørgsmål, skal sagen i 1. instans indbringes for det samme lokale organ, som udsteder tilladelser, det lokale nærradionævn.

Tekniske bestemmelser

1. De udsendelses- og produktionstekniske forudsætninger for forsøgene er fastlagt i "Generelle retningslinier for etablering af lyd- og video-tekniske anlæg til lokal-udsendelser i den 3-årige periode", som er et bilag til de udstedte forsøgstilladelser.

De krav, der stilles, er forholdsvis enkle. For lokalradioanlæg opstilles der således ingen særlige begrænsninger, bortset fra et krav om måleteknisk overvågning og regulering af det udsendte signals styrke, således at det ikke overstyrer senderen.

For lokal-tv er reglerne vedrørende lyden de samme som for lokalradioanlæg. Vedrørende billederne forudsættes anvendelse af det europæiske tv-system (25 helbilleder pr. sek., 625 linier pr. billede, for farve-tv: - PAL-systemet). Afvigelser fra systemets tolerancer, der skyldes anvendelse af amatørudstyr, er acceptable, for så vidt tv-modtagerne kan modtage udsendelserne tilfredsstillende. Endvidere skal der være løbende subjektiv kontrol og regulering samt mulighed for måleteknisk overvågning af billedsignalet.

Ved udvælgelsen af forsøgsdeltagerne har udvalget blandt andet tilstræbt repræsentation af forskellige kvalitetsniveauer i produktions- og udsendelsesudstyr. Det må dog konstateres, at ingen har anskaffet udstyr af udelukkende højeste professionelle kvalitet. Derimod har flere stationer kombinationer af udstyr på forskellige kvalitetsniveauer.

2. Der foreligger indtil videre ingen systematisk bearbejdede oplysninger om den tekniske side af forsøgsordningens forløb. Der kan derfor ikke gives nogen nærmere beskrivelse af disse forhold, men det synes at være et gennemgående træk, at man både på radio- og tv-området søger at klare sig uden selv at råde over uddannede teknikere, således at vedligeholdelse og reparation beror på udenforstående, for eksempel leverandørfirmaer. Der meldes også om ønsker og planer vedrørende uddannelse i brugen af det tekniske udstyr. Nogle tv-stationer vides at have ansat professionelle tv-teknikere.

En del udstyr på amatør-niveau, som anvendes i forsøgene, er på nuværende tidspunkt blevet defekt eller slidt op, og der foreligger i flere tilfælde oplysninger om, at man i en eventuel kommende permanent ordning må satse på halv- eller helprofessionelt udstyr.

3. I en permanent ordning bør der med hensyn til lokalradioudstyr og dets anvendelse gælde nogenlunde samme regler som i forsøgsordningen. Hovedhensynet er fortsat, at signalstyrken holdes på et korrekt niveau, hvilket giver den bedste modtagning og reducerer faren for forstyrrelse af andre tjenester.

Med hensyn til tv vil en vis stramning af de hidtidige bestemmelser, for så vidt angår overholdelsen af systemets tolerancer, være påkrævet, især for at forebygge forstyrrelser af andre tjenester. Stramningen vil ikke forhindre anvendelsen af amatørudstyr i programproduktionen, men nødvendiggør i dette tilfælde normalt brug af særligt ekstraudstyr - udstyr, som de store foretagender antagelig allerede har. Anden eller supplerende teknisk anvendelse af en sendetilladelse end udsendelse af radioprogramlyd, respektive tv-billeder med tilhørende lyd, som f.eks. overlejring af impulssignaler i radioudsendelser eller tekst-tv-signaler, skal godkendes af nærradioudvalget.

4. Som allerede antydnet ovenfor, må det forventes, at der kun vil være en begrænset mængde egentlig teknisk viden hos programvirksomhederne, og det forudses, at der kan opstå en række problemer, f.eks. med forstyrrelser, som kan skyldes, at udstyr - herunder overvågnings- og måleudstyr - ikke fungerer efter hensigten eller ikke er korrekt justeret.

Med baggrund i forslaget om, at P & T etablerer og driver senderne, for såvel nærradio som lokal-tv, vil der allerede fra starten være snæver kommunikation og samarbejde mellem programafviklingen og P & T.

Den herved præsterede tjenesteydelse vil være indregnet i omkostningerne til driften af senderne.

Imidlertid er det overvejende sandsynligt, at der vil vise sig behov for en mere indgående kontrol med måle- og overvågningsudstyr og med overholdelsen af normerne for de signaler, som afleveres til udsendelse.

Udgiften hertil må pålægges programvirksomhederne.

Registrering og arkivering

1. Forsøgsprojekterne havde fra forsøgsperiodens start pligt til at tilsende udvalget optagelser af samtlige udsendelser til brug for forskningen eller behandlingen af klager. Senere er både for radio og tv en ordning gennemført, hvorefter projekterne selv skal opbevare optagelserne i mindst 6 måneder, inden for hvilken periode bånd uden videre kan rekvireres af udvalget. De indsendte bånd beholdes normalt i ministeriet indtil forsøgsperiodens udløb.
2. De i retningslinierne for etablering og drift af lyd- og videotekniske anlæg fastsatte mindstekrav for kvaliteten af den obligatoriske registrering af udsendelserne må ud fra en sagkyndig vurdering betegnes som forholdsvis beskedne. For nærradioernes vedkommende viser en aflytning af et stort antal stikprøver i det foreliggende materiale imidlertid mange ganske elementære mangler, der på afgørende måde enten formindsker eller helt udelukker anvendeligheden til undersøgelsesformål. Disse mangler kan bero både på direkte tilsidesættelse af bestemmelserne og på utilstrækkelig teknisk indsigt hos forsøgsdeltagerne. Der er ikke foretaget en tilsvarende omfattende gennemgang af tv-optagelser.
3. Af hensyn til behandling af klager og til konstatering af, om programforpligtelser overholdes, vil det også i en permanent ordning være nødvendigt, at der sker en registrering af udsendelserne samt opbevaring i en begrænset periode. Hertil kommer imidlertid, at en permanent arkivering kan have forskningsmæssig interesse, specielt historisk.

Teknisk vil det i denne henseende formentlig være tilstrækkeligt med optagelser, der svarer til god telefonkvalitet. Dette kriterium er af P & T lagt til grund for registrering af luftfartskommunikation.

4. Med hensyn til gennemførelsen af registreringen foreslår et flertal (Jørgen Brummerstedt, Hanne Castenschiold, Tove Hygum Jakobsen, Hanne Bonne Jørgensen, Jørgen Jørgensen, Finn Kern, Gerda Louw Larsen, Børge Nielsen, Børge E. Nielsen, Ole Prehn, Finn Rowold og Erik Nordahl Svendsen) at overlade registreringen til en særlig optagemyndighed. Dette kan af praktiske grunde være en lokal opgave, som varetages af nærradionævnet med bistand fra kommunen.

Et mindretal (Jakob Højlund og Villy Mølgaard) peger på den mulighed, at det som i forsøgsperioden pålægges programvirksomhederne selv at sørge for, at udsendelserne bliver optaget og opbevaret i en periode på for eksempel 6 måneder, inden for hvilken båndene kan rekvireres. En sådan løsning kan indeholde en fare for unøjagtighed i registreringen og mangelfuld teknisk kvalitet. Der vil være behov for meget præcise regler og formentlig for en sanktion i form af bøde.

5. Bevaring og arkivering af radio/tv-udsendelser i bredere forstand overvejes i øjeblikket i en af kulturministeriet nedsat arbejdsgruppe.

Håndhævelse af regler

Tilsyn med nærradio og lokal-tv

1. I forhold til kulturministeriet hæfter forsøgstilladelsesernes indehavere for, at programmerne er i overensstemmelse med de gældende retningslinier. Ansvar for tilladelsens rette brug kan indehaverne ikke fralægge sig ved aftaler med enkelte programproducenter eller på anden måde.

I forsøgsordningen er det Lokalradio- og -TV-udvalgets opgave at følge projekternes virksomhed og at påtale eventuelle overtrædelser af de for forsøgsordningen gældende regler.

Sanktionsmuligheden er i yderste konsekvens at indstille til ministeriet, at indehaveren fratages sin tilladelse, eventuelt midlertidigt indtil forholdene er bragt i orden. Udvalget har indtil videre i tre tilfælde indstillet midlertidig fratagelse af en tilladelse.

2. Ansvar for overholdelse af de her skitserede programforpligtelser i en permanent ordning, må påhvile tilladelsesindehaveren. Dette ansvar for at virksomheden programmæssigt, økonomisk og administrativt fungerer i overensstemmelse med de vilkår, der knyttes til sendetilladelserne, kan indehaveren ikke fralægge sig ved aftaler med enkelte programproducenter eller på anden måde. En nærmere regulering af programansvarets placering m.v. vil være afhængig af tilladelsesindehavers organisationsform.

Et effektivt tilsyn med de enkelte virksomheder vil ofte være afhængigt af tilsynsmyndighedens lokale kendskab. Det forekommer derfor hensigtsmæssigt og i øvrigt praktisk, at tilsynet henlægges til nærradionævnet.

De almindelige principper om habilitet m.v. skal være gældende for nærradionævnets sagsbehandling.

Nævnenes afgørelser bør ud fra almindelige forvaltningsretlige betragtninger behandles som 1. instans afgørelser med mulighed for anke til det tidligere omtalte nærradioudvalg.

Klageregler

1. Lokalradio- og TV-udvalget virker, som led i udvalgets opfølgning af forsøgsvirksomheden, som et organ, hvortil lyttere og fjernseere kan henvende sig med klager over lokal programvirksomhed. Udvalget har i øvrigt adgang til af egen drift at tage de enkelte forsøgsprogrammer op til vurdering, uanset om en klage foreligger.

Retningslinier for behandling af klager er fastsat i kulturministeriets vejledning af 28. februar 1983. Om proceduren er det heri bestemt, at en klage skal angå et bestemt program og i første instans må rettes til den ansvarlige ledelse af vedkommende programvirksomhed. En klage til udvalget må vedrøre en afgørelse truffet af denne ledelse. Udvalget kan træffe afgørelse om **berigtigelse** af fejlagtige oplysninger om faktiske forhold og i øvrigt kun fremsætte **udtalelser**. Kulturministeriet fungerer som ankemyndighed i forhold til udvalget. (Se "Forsøg med nærradio og lokal-tv", s. 61).

På nuværende tidspunkt har udvalget ikke taget endelig stilling til klager i klagereglernes forstand. Et fåtal af klager er under behandling.

2. I en permanent ordning bør fremsættelse af klager over programvirksomhed kunne ske direkte til nærradionævnet, som derefter selv undersøger sagen. Klageadgangen bør ikke vanskeliggøres af en regel som den nuværende, der kræver, at klagen i første omgang rettes til den pågældende programvirksomhed. Det er udvalgets opfattelse, at en del klager i forsøgsperioden er tilbageholdt på grund af denne procedure. Reglen kan erstattes af en bestemmelse om, at nærradionævnet i sådanne sager har pligt til at høre den pågældende virksomhed.

Nærradionævnet bør også have mulighed for af egen drift at tage programmer op til vurdering. I forsøgsperioden har sådanne foranstaltninger været vigtige for udvalgets mulighed for at følge forsøgsvirksomheden.

Straf og erstatning

1. For forsøgsprojekterne er der ikke fastsat særlige bestemmelser, der regulerer forhold vedrørende ansvarspådragende udsendelser. Dette gælder såvel i strafferetlig som i erstatningsretlig henseende. Dansk rets almindelige ansvarsregler er derfor gældende.
2. Hvis en **strafferetlig** sanktion herefter skal blive aktuel må der foreligge skyld i form af forsæt (eventuelt grov uagtsomhed) hos en person, der faktisk har handlet, undladt at handle eller medvirket til en handling, hvorved en af loven fastsat grænse for udøvelse af ytringsfriheden er overtrådt.

Udvalget har i forbindelse med en præcisering af de strafferetlige regler meddelt projekterne, at udsendelse af programmer med strafbart indhold vil kunne få konsekvenser for tilladelsens opretholdelse, og at tilladelsen kan blive taget op til overvejelse, hvis det ved endelig dom fastslås, at et strafbart forhold er forekommet.

3. I en permanent ordning bør der gælde regler om strafansvar, der på entydig måde fastlægger ansvarets placering. Som løsning peger udvalget i overensstemmelse med Mediekommisionens forslag på indførelse af et tillempet presseretligt ansvarssystem, der indebærer et redaktøransvar og en kildebeskyttelse. Man skal herved også henvise til den svenske nærradioordning. (Se bilag 14).

For enhver udsendelse, bortset fra direkte udsendelser, bør der være en navngiven ansvarlig programleder. Medvirkende kan der således sikres anonymitet. I forbindelse med direkte udsendelser skal ansvaret derimod som udgangspunkt placeres hos den, der fremsætter en retsstridig udtalelse, mens andre medvirkende er ansvarsfri.

Tilladelserne forudsætter som en selvfølge, at kun lovlige formål forfølges. Det kan derfor ikke udelukkes, at der er en sammenhæng mellem strafansvaret og tilladelserne, således at der i tilfælde af grove og/eller gentagne overtrædelser af lovgivningen også kan blive tale om fradømmelse af tilladelsen. Dette bør dog kun forekomme, hvor det ved dom konstateres, at en tilladelsesindehaver har ansvaret for en krænkelse af loven, der er begået ved programvirksomheden, og at denne krænkelse er af en sådan karakter, at der må ske fradømmelse af tilladelsen for resten af dens gyldighedsperiode.

4. **Erstatningsretligt** betyder dansk rets almindelige regler, at ansvaret afhænger af, om der foreligger en retsstridig handling, der har medført et økonomisk tab, og at denne handling kan henføres til en person, der har handlet med forsæt eller uagtsomt. Også foretagendet som sådant kan eventuelt blive erstatningspligtigt, hvis skadevolderen stod i et underordningsforhold til dette.
5. For så vidt angår erstatningsansvar bør et ansvarsprincip fastlægges, der i højere grad end dansk rets almindelige regler åbner mulighed for at pålægge tilladelsesindehaveren en erstatningspligt for handlinger begået af aktive programudøvere inden for den pågældende tilladelse. Der bør i så tilfælde være mulighed for regres over for dem, der har handlet erstatningspådragende. Som en mulig løsning peger udvalget på et institutionsansvar som det, der ifølge § 23 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed nu påhviler Danmarks Radio. (Se bilag 7).

Sanktioner

1. Under forsøgsordningen har Lokalradio- og -TV-udvalget, på eget initiativ taget konkrete sager vedrørende projekters forhold op til undersøgelse.

Undersøgelserne har i flere tilfælde ført til en påtale, der i næsten alle tilfælde har bevirket, at de pågældende forhold er blevet ændret

En ikke uvæsentlig grund til påtalernes virkning har antagelig været, at der til stadighed bag påtalerne har ligget en ganske vist ofte udtalt trussel om, at vægring over for udvalgets henstillinger kunne medføre indstilling til ministeren om udelukkelse fra fortsat deltagelse i forsøgsordningen, eventuelt for en kortere periode.

I kulturministeriets vejledning om behandling af klager over programmer er det bestemt, at udvalget kan pålægge vedkommende radio- eller fjernsynsvirksomhed at berigtige fejlagtige oplysninger om faktiske forhold og træffe afgørelse om berigtigelsens indhold, form og plads. Derudover kan udvalget ifølge vejledningen alene fremsætte sin opfattelse af sagen, og pålægge vedkommende radio- eller fjernsynsforetagende at give meddelelse om udvalgets udtalelse i sine udsendelser på den måde og i den form, som udvalget bestemmer.

Andre sanktionsmuligheder har udvalget ikke haft i forbindelse med klager.

2. Det nuværende sanktionssystem bør med henblik på en permanent ordning nuanceres og udbygges. Udvalget har i sit arbejde som tilsynsmyndighed følt behov for reaktionsmuligheder, der er strengere end den blotte påtale, men ikke så radikale som inddragelse af sendetilladelsen.

Nævnet skal kunne påtale tilsidesættelser af reglerne samt - i gentagelsestilfælde - kunne tildele advarsler.

I tilfælde af grove tilsidesættelser af vilkår for tilladelserne skal inddragelse af tilladelsen for en kortere periode være mulig, dog således, at nævnets afgørelse i sådanne tilfælde altid skal forelægges til godkendelse i nærradioudvalget.

Udvalget foreslår endelig indførelse af en bødehjemmel, hvorved der på nærradionævnets foranledning skal kunne idømmes bøde for overtrædelse af reglerne om registrering af udsendelserne.

- . 3. For så vidt angår sanktioner i forbindelse med behandling af klager bør de nugældende muligheder i kulturministeriets vejledning (som angivet ovenfor) føres videre i en permanent ordning med en enkelt tilføjelse.

Som konsekvens af det stillede forslag vedrørende etiske regler må nærradionævnet have mulighed for at pålægge en radio- eller fjernsynsvirksomhed at bringe en berigtigelse og at lade en klager eller dennes repræsentant tage til genmæle i en udsendelse, samt bestemme på hvilken måde og under hvilken form dette skal ske.

Konstateres ved klagebehandlingen en vilkårsovertrædelse, vil også de tidligere nævnte sanktionsmuligheder være til rådighed.

Nærradionævnets sanktionsafgørelser skal, som nævnets afgørelser i øvrigt, kunne indbringes for nærradioudvalget som ankeinstans.

Sendere

De frekvensmæssige muligheder for nærradio

1. Den aktuelle situation og den stedfindende planlægning.

Nærradioforsøgene er baseret på benyttelse af frekvensbåndet 100 - 104 MHz. Dette bånd har tidligere være benyttet af andre radiotjenester i henhold til internationale aftaler, men P & T har gennem en længere årrække arbejdet på at få båndet frigjort til radiofoni, og ved en international konference i 1979 blev hele båndet 100 - 108 MHz fastlagt som et radiofonibånd, dog for nogle landes vedkommende med nærmere angivne forbehold med hensyn til tidspunktet for båndets frigørelse.

De vigtigste forbehold, som berører Danmark, går ud på, at området 104 - 108 MHz fortsat vil kunne anvendes til mobile radiotjenester, herunder luftfartskommunikation, helt frem til 1995 i Sverige, DDR, Polen, USSR og andre østeuropæiske lande. Disse lande kan indtil da gøre krav på ikke at blive forstyrret af radiofoni i de øvrige lande. For luftfartstjenesterne kan der blive tale om forstyrrelsesafstande af størrelsesorden 500 km fra radiofonistationerne.

Ved en i december 1984 afsluttet radiokonference blev der udarbejdet detaljerede frekvensplaner for hele FM-radiofoniområdet 87,5 - 108 MHz.

I området op til 100 MHz er der for Danmarks vedkommende ikke foretaget ændringer ud over, at der mellem frekvenserne for de 3 landsdækkende FM-programmer er indlagt frekvenser til flest mulige små lokalsendere.

Området 100 - 104 MHz er efter forudgående aftale med kulturministeriet udlagt til stationer for en 4. landsdækkende FM-kanal.

Hele båndet 104 - 108 MHz påregnes benyttet af nærradiostationer.

Baggrunden for den ændrede placering af nærradio er, at der mellem mange lande er enighed om at undgå at placere de kraftige sendere for landsdækkende net på frekvenser op mod 108 MHz. Herved reduceres risikoen for at forstyrre luftfartens navigationsanlæg, der anvender frekvenser umiddelbart over 108 MHz.

Nærradiobåndet 104 - 108 MHz er planlagt med en noget kraftigere sender end den i forsøgene anvendte, nemlig 160 watt effektiv udstrålet effekt (ERP), og en antennehøjde på 40 m. Den deraf følgende forøgelse af rækkevidden er dog ikke så stor, som man umiddelbart kunne tro. Mange af de nuværende nærradioer anvender antennesystemer, der ved at koncentrere udstrålingen i det vandrette plan giver en effektiv udstråling på flere gange den fra senderen tilførte effekt på 10 watt.

Udgangspunkt for planlægningen har været, at der i hver kommune i landet skulle være mulighed for mindst 1 nærradiosender. Af hensyn til den internationale planlægning har det været nødvendigt at operere med en geografisk fordeling af senderne ud over landet med omtrent ensartede indbyrdes afstande, altså uden hensyn til befolkningstæthed og kommunestørrelse. Hvis alle stationerne, ca. 400 i alt, blev realiseret, ville de tilsammen give landsdækning. I hovedstadsregionen er der skaffet plads til yderligere nogle få stationer.

Ved denne planlægningsmetode er der sikret Danmark de maksimalt opnåelige muligheder inden for det frekvensbånd, der er til rådighed. Den situation, der vil foreligge ved en fuldstændig effektivering af planen, adskiller sig på et væsentligt punkt fra situationen i dag, som den opleves af de fleste lyttere, idet sendernes brugbare rækkevidde i højere grad vil blive bestemt af forstyrrelser fra andre stationer på samme eller nærliggende frekvenser end af utilstrækkelig signalstyrke til at overvinde modtagerens egenstøj eller lokale støjkluder. Forklaringen er, at enhver sender på grund af naturlovene for radiobølgernes udbredelse har en forstyrrende rækkevidde på mange gange den afstand, der skal dækkes effektivt.

I planlægningskonferencens aftaler indgår der bestemmelser, der giver mulighed for ændringer, for eksempel geografisk flytning af stationerne. Hovedprincippet i de koordineringsprocedurer, der i så fald skal iværksættes, er, at ændringerne ikke må forringe forholdene for stationer i nabolandene. Det skønnes, at der er mulighed for betydelige ændringer med henblik på at tilpasse den geografiske struktur af sendernet til de virkelige behov i en fremtidig ordning for nærradioerne.

2. Situationen efter den 31. marts 1986.

Det er af tekniske såvel som af andre grunde vigtigt at fastholde - ikke mindst i betragtning af de store investeringer, der foretages i nogle af forsøgene - at den igangværende forsøgsordning og de i denne forbindelse udstedte tilladelser fra kulturministeriet og P & T udløber 31. marts 1986.

De frekvenser, som stationerne anvender, er godkendt nationalt og internationalt under forudsætning af denne tidsbegrænsning og endda med forbehold for ændringer inden forsøgsperiodens udløb.

Frekvenserne 100 - 104 MHz, som nærradioerne i dag benytter, er nu forbeholdt et landsdækkende program 4. Et flertal i Mediekommissionen har anbefalet, at der etableres et sådant sendernet. (Se "Betænkning om dansk mediepolitik", s. 109). Et program 4 vil dog næppe kunne komme i luften inden forsøgsperiodens udløb i betragtning af den nødvendige tid for den politiske beslutningsproces og derefter fremskaffelse af det tekniske materiel.

Så længe P4 ikke er etableret, vil 100 - 104 MHz fortsat kunne anvendes til nærradio, men båndets kapacitet vil være stærkt afhængig af nabolandenes udnyttelse af båndet til kraftige sendere i landsdækkende sendernet.

Som tidligere nævnt er der i den internationalt vedtagne frekvensplan under 100 MHz, hvor de eksisterende landsdækkende sendernet opererer, indlagt frekvenser i Danmark til flest mulige småsendere - her med en maksimal effekt (ERP) på 30 watt - i alt ca. 130 sendere. Der er flere grunde til, at anvendelse af disse frekvenser bør komme i 2. række. Det må således forventes at give indstillingsvanskeligheder for mange lyttere, hvis nærradioerne, i modsætning til nu, ligger på skalaen mere eller mindre klemte inde mellem de kraftige sendere for de landsdækkende programmer.

Det prekære problem for en fremtidig nærradiovirksomhed ligger i de omliggende landes frigørelse af båndet 104 - 108 MHz til radiofoniformål, der senest vil finde sted i 1995. P & T og andre vesteuropæiske teleadministrationer vil presse på for at få en acceptabel løsning på et langt tidligere tidspunkt.

Som det fremgår af ovenstående, er der flere uafklarede forhold, som bevirker, at der ikke på nuværende tidspunkt kan give nogen særlig præcis beskrivelse af de frekvensmæssige muligheder for fortsættelse af nærradio efter 31. marts 1986. Under alle omstændigheder vil der dog for landet som helhed være plads til et betydeligt større antal sendere end der er etableret under forsøgsordningen, men først når forudsætningerne for i fuld udstrækning at effektuere den internationalt godkendte nærradioplan i området 104 - 108 MHz er til stede, vil der med sikkerhed kunne etableres nærradio overalt i landet.

3. Stillingtagen.

Der er i øjeblikket opstillet 48 nærradiosendere å 10 W. Der er udsigt til, at der pr. 1. april 1986 vil kunne etableres betydeligt flere sendere - endda noget stærkere.

Selv om der i hvert fald på længere sigt vil være frekvenskapacitet for en radiosender i hver kommune, forekommer det at være et åbent spørgsmål, om og hvornår der vil være behov herfor. Mest realistisk synes det at være at antage, at der i visse landområder vil være behov for sendere, hvis dækningsområde er flere kommuner, mens der omvendt i en del byer vil være basis for flere sendere inden for samme kommune. Endvidere kan man forestille sig en gradvis voksende efterspørgsel efter sendere.

Disse forhold taler for en pragmatisk fremgangsmåde, hvor det fastlægges som princip, at der skal være mulighed for én sender pr. kommune - og så vidt muligt flere sendere pr. storbyområde - og at fordelingen én gang om året revideres ud fra den faktiske efterspørgsel og de på dette tidspunkt til rådighed værende frekvenser.

Tilvejebringelsen af sendere for nærradio

1. Under forsøgsordningen.

Under forsøgsordningen, der udløber med udgangen af marts 1986, er samtlige nærradiosendere anskaffet af P & T og stillet vederlagsfrit til rådighed for forsøgene, idet kulturministeriet ud af de statslige midler betaler forrentning og afskrivning til P & T i forsøgsperioden. Da afskrivningstiden er 10 år, er P & T's udgifter kun delvis dækket ved forsøgsperiodens udløb.

I forsøgsperioden har det været overladt til brugerne selv at finde en egnet placering af senderen, foretage installation, opsætte senderantenne og tilvejebringe programlinie hos det lokale telefonselskab. Det samme gælder etablering af studie og det dertil knyttede optage- og afspilningsudstyr.

Når etablering af senderen blev overladt til brugerne selv, var det ikke blot for at reducere P & T's engagement og dermed de statslige udgifter til et minimum, men også for at indvinde erfaringer ved en sådan fremgangsmåde. Det har vist sig, at adskillige nærradioer - trods en omfattende konsulentbistand fra P & T's radiotekniske tjeneste - har haft betydeligt større vanskeligheder ved denne del af opgaven end ventet. I flere tilfælde er man startet med en uheldigt valgt placering, ligesom der har været vanskeligheder med at få en korrekt fungerende senderantenne. Også tilvejebringelse af programlinie (APL) har voldt vanskeligheder for nogle, hvortil er kommet problemerne ved det nødvendige omskifterarrangement, når flere forsøg har været henvist til at bruge samme sender.

2. Under en permanent ordning.

De indvundne erfaringer tyder på, at det vil være hensigtsmæssigt, at P & T efter den 31. marts 1986 står for etablering og drift af de nødvendige sendere for nærradio.

De frekvensmæssige muligheder for lokal-tv

1. Den aktuelle situation og den stedfindende planlægning.

Fjernsynsdækningen af de europæiske lande er baseret på internationalt koordinerede planer, der sikrer maksimale programmuligheder under samtidig overholdelse af tekniske kriterier, således at risikoen for at senderne forstyrrer hinanden holdes på et aftalt minimum. Antallet af sendere er langt større end antallet af forskellige frekvenser (tv-kanaler), der er til rådighed, hvilket betyder, at samme kanal må benyttes til mange sendere med en indbyrdes afstand, der er tilstrækkelig til at undgå forstyrrelser under normale atmosfæriske forhold.

De europæiske tv-sendernet er traditionelt baseret på fuld landsdækning med relativt store sendere, hvilket giver den bedste økonomi. Det nuværende danske sendernet benytter frekvenser i det såkaldte VHF-område. Landsdækning opnås med 10 hovedsendere plus en snes små hjælpesendere (kanalomsættere) til dækning af små områder, der radiomæssigt ligger i skygge i forhold til hovedsenderne.

Til yderligere programmer er planlagt sendernet i UHF-området. Her er der sikret frekvensmæssig plads til et sendernet med to sendere på hver station, altså to nye landsdækkende programmer. Radiobølgernes udbredelsesforhold i UHF-området nødvendiggør, at der til landsdækning skal etableres 16 hovedsendere, der er noget større end de nuværende, samt måske 30 små hjælpesendere.

Den internationalt aftalte frekvensplan er som nævnt baseret på landsdækning med store sendere. Det betyder, at en ændret stationsplan for lokal-tv med relativt små sendere må gøres til genstand for en ny international koordination med henblik på nabolandenes godkendelse.

2. Situationen efter den 31. marts 1986.

Det er af tekniske såvel som af andre grunde vigtigt at fastholde - ikke mindst i betragtning af de store investeringer, der foretages i nogle af forsøgene - at den igangværende forsøgsordning og de i denne forbindelse udstedte tilladelser fra kulturministeriet og P & T udløber 31. marts 1986.

De frekvenser, som stationerne anvender, er godkendt nationalt og internationalt under forudsætning af denne tidsbegrænsning og endda med forbehold for ændringer inden forsøgsperiodens udløb.

Det er som anført ikke muligt på forhånd at give en særlig præcis beskrivelse af, hvor megen plads der bliver til lokal-tv.

Hvis vi forudsætter, at muligheden for et landsdækkende tv-2 fortsat skal bevares, viser forløbige beregninger, at der med de resterende frekvensmuligheder skulle kunne etableres 70 - 90 lokal-tv sendere jævnt fordelt ud over landet. Sendernes brugbare rækkevidde vil i mange tilfælde være bestemt af forstyrrelser fra andre sendere på samme kanal og vil derved kunne blive begrænset til 5 - 7 km, selv om der anvendes lidt kraftigere sendere end under forsøgsordningen.

Selv med det nævnte ret høje antal sendere vil måske mindre end 1/4 af landets areal være dækket med et sådant sendernet. Naturligvis vil en meget stor del af befolkningen kunne blive dækket, hvis senderne placeres i byområder, idet dog den geografisk meget ujævne fordeling af byerne må forudses at medføre en betydelig reduktion i det mulige stationsantal som følge af den større risiko for forstyrrelser mellem sendere på samme kanal.

Da det ikke er muligt at skaffe frekvenser til dækning af alle områder (f.eks. alle kommuner) i landet, kan muligheden for at anvise de nødvendige frekvenser først afgøres endeligt, når der foreligger en konkret plan for de ønskede lokal-tv stationer.

Der består imidlertid en anden løsning, hvorefter i princippet ethvert område i landet vil kunne modtage et lokal-tv program, beregnet til det pågældende område. Det førømtalte sendernet for tv-2 har en geografisk struktur, der i videst muligt omfang er tilpasset amtsstrukturen. I enkelte store amter et der påregnet to hovedsendere. Senderne vil kunne programforsynes individuelt eller sammenkobles til delvis eller hel landsdækning. Ved individuel programforsyning vil den radiotekniske dækning naturligvis være større end hvad man forstår ved et lokalområde. Et lokalprogram vil derfor kunne modtages af en større kreds, end det egentlig er beregnet for. (Se bilag 8).

Et afgørende problem ved en sådan løsning er, om der kan opnås en acceptabel deling af sendetiden mellem de forskellige lokale programvirksomheder inden for senderens dækningsområde. Det forhold, at lokal programvirksomhed ved tv er langt mere ressourcekrævende end lokal radiovirksomhed, selv ved korte sendetider, kunne tale for, at lokalbegrebet får en væsentlig større geografisk dimension ved tv-mediet. Da der er tale om 16 hovedsendere, der som nævnt kan programforsynes individuelt, vil der ved deling af sendetiden kunne gives plads til ganske mange, lokale programvirksomheder.

Vælger man den her skitserede løsning, foreligger der ikke noget frekvenskoordineringsproblem med udlandet, idet der er sikret frekvenser til det landsdækkende sendernet med to sendere på hver station. Også økonomisk vil modellen kunne være attraktiv (i forhold til en landsomfattende dækning med småsendere), hvis sendernettets etableres med henblik på

tv-2, idet der da vil blive tale om en marginaludgift for en sender nr. 2 på hver station. Endelig vil det for fjernseerne være en betydelig praktisk fordel og besparelse, at man med en og samme antenne kan modtage såvel tv-2 som lokal-tv. Ved særskilte lokal-tv-sendere vil det i de fleste tilfælde være nødvendigt at opsætte to antenner.

3. Stillingtagen.

Der er i øjeblikket opstillet 10 tv-sendere å 200 W. Der er udsigt til, at der pr. 1. april 1986 vil kunne etableres betydeligt flere sendere - endda noget stærkere.

Med hensyn til tv-sendere er det allerede på grund af de med etablering og navnlig drift forbundne betydelige omkostninger tvivlsomt, om der i en overskuelig fremtid vil være behov for 70 - 90 sendere jævnt fordelt over landet. Netop omkostningerne tyder på, at trådløs tv-udsendelse i lang tid stort set vil være forbeholdt byområder i et omfang, der ikke overstiger det nævnte antal, men taler også for, at man med hensyn til lokal-området fastlæggelse går ud over den hidtidige begrænsning, der i praksis har været det enkelte sammenhængende byområde.

Under hensyn til, at et tv-3 ikke planlægges, bør muligheden for en landsdækkende udsendelse af lokale programmer som beskrevet ovenfor ikke lades ude af betragtning, når eller hvis et tv-2 etableres. Selv om der for seerne tilsammen vil være meget store økonomiske fordele i form af besparelser ved anskaffelse af antenner, når de kan modtage lokal-tv ved hjælp af deres tv-2-antenne, må man dog være opmærksom på, at etableringen af en "tv-3-sender" vil koste 10 - 15 mio. kr., medens etableringen af en lokal sender erfaringsmæssigt koster omkring 0,5 mio. kr. I hvert fald for hovedstadsområdet vil en "tv-3" løsning kunne forekomme nærliggende.

Tilvejebringelsen af sendere for lokal-tv

1. Under forsøgsordningen.

Da udgifterne til en tv-sender er langt større end til en nærradiosender, har man på forhånd måttet se bort fra en tilsvarende ordning som ved nærradio. Det vil sige at projekterne selv har måttet afholde udgifterne til etablering og drift af sender, men nogle af tv-forsøgene har dog fået et betydeligt direkte tilskud fra kulturministeriet.

Senderanskaffelse har således været overladt til forsøgene selv, men flertallet af de trådløse tv-forsøg har kontraheret med P & T om oprettelse og drift af de sendertekniske anlæg, og udgifterne dækkes efter regning. Også link-forbindelsen mellem tv-studiet og senderen er her tilvejebragt af P & T.

2. Under en permanent ordning.

Såfremt der indføres en permanent ordning for lokal-tv kunne man for så vidt angår etablering af sendere fortsætte efter samme retningslinier som i forsøgsperioden. De indvundne erfaringer peger imidlertid på, at der vil være mere hensigtsmæssigt, såfremt P & T kunne påtage sig at etablere og drive samtlige sendere med dertil hørende teknisk udstyr. P & T driver som bekendt alle radiofoni- og tv-stationer for Danmarks Radio.

Ved en sådan ordning vil der ikke blot være sikret den fornødne tekniske kompetence, men ordningen vil også indebære andre fordele. Senderne vil således i nogle tilfælde med betydelig teknisk og økonomisk fordel kunne anbringes på eksisterende sendestationer, ligesom der også vil være gode muligheder for at benytte de nye sendestationer i et kommende tv-2 sendernet. En meget væsentlig besparelse opnås endvidere ved medbenyttelse af det for korrekt justering af en tv-sender - stor eller lille - nødvendige måleudstyr. Sådant udstyr, der her i landet kun findes hos P & T, koster omkring 1 mio. kr.

Anbringelse af sendere for lokal-tv på tv-2 sendestationerne vil indebære meget betydelige fordele. Den samfundsøkonomiske største gevinst ligger utvivlsomt i fjernseernes besparelse ved ikke at skulle have en speciel lokal-tv antenne, idet modtagerantennen for tv-2 (som næsten alle formodes at anskaffe) uden videre kan benyttes til at modtage det lokale program. I en redegørelse af 22. april 1985 fra Kanal 2 har det således været anført, at de københavnske fjernseere vil have investeret mere end 100 mio. kr. inden prøveperiodens udløb for tilretning af antenneforholdene som følge af, at forhåndenværende antenner i de allerfleste tilfælde ikke har kunnet anvendes.

Kabel-tv

1. Ved den seneste ændring af loven om radio- og fjernsynsvirksomhed (lov nr. 276 af 6. juni 1985) blev loven bl.a. suppleret med bestemmelser, der gør det muligt for Post- og Telegrafvæsenet i samarbejde med telefonselskaberne og ejerne af fællesantenneanlæg at etablere det såkaldte hybridnet. Hovedsigtet hermed er at skabe grundlag for en kraftig udvidelse af adgangen til at se **udenlandsk fjernsyn**, der kan føres frem fra vore nabolande eller nedtages fra kommunikationssatellitter. Af en vis interesse er i øvrigt en ny bestemmelse om, at kulturministeren i særlige tilfælde vil kunne tillade en fordeling i enkelte lokale områder af programmer om **enkeltstående** lokale begivenheder.

De nye bestemmelser skaber ikke nogen ny situation for udbredelsen af de igangværende lokal-tv forsøg, idet disses dækningsområde er fastlagt i forbindelse med udstedelsen af forsøgstilladelsen. Der er heller ikke skabt hjemmel for lokale programaktiviteter, der kan sidestilles med forsøgsordningen.

2. I det omfang hybridnettet virkeliggøres, vil en sammenknytning af fællesantenneanlæggene i et givet geografisk område, f.eks. i en kommune eller et amt, kunne gennemføres - med de muligheder dette indbærer for selvstændig programvirksomhed bestemt for beboerne i vedkommende område.

Mediekommissionen har bl.a. peget på behovet for overvejelser om brugen af kabelnet til selvstændig programvirksomhed, og det blev ved behandlingen af lovforslaget forudsat, at en række spørgsmål vedrørende kabelnettenes fremtidige brug tages op i forbindelse med den forestående lovgivning om nærradio og lokal-tv.

Udvalget er ikke imod nærradio ved hjælp af fællesantenneanlæg, men da trådløs spredning af radio i lokale områder fortsat vil være billig og effektiv, vil Lokalradio- og -TV-udvalget ikke gå ind på nærradio via kabel. Det er med hensyn til kabel-tv, der kan være behov for særregler.

3. Efter udvalgets opfattelse bør der tillægges lokal-tv en sådan betydning, at der i alle kabelnet, der indeholder mindst 10 tv-kanaler, skal stilles 1 kanal til rådighed herfor, såfremt der i det lokale område findes eller etableres lokal tv-virksomhed.

Endvidere mener udvalget, at der for brugerne (= de tilsluttede) skal være en ret til at få tilladelse, hvis de inden for det enkelte fællesantenneanlæg ønsker at drive lokal programvirksomhed. Denne virksomhed må ikke hindre den førstnævnte lokal-tv-aktivitet, hvortil en kanal skal stilles til rådighed. Det bemærkes, at det skal være muligt midlertidigt at koble et udenlandsk program ud - for hvilket der til sin tid ikke måtte være fastsat nogen "must carry" bestemmelse - i den tid, hvor fællesantenneanlæggets egne brugere driver programvirksomhed.

Med hensyn til udstedelsen af tilladelser bør der gælde de almindelige regler.

Hvis der bliver tale om en programvirksomhed over flere fællesantenneanlæg, finder udvalget det rigtigt, at der ved kommunal mellemkomst tilstræbes en udligning på takstområdet, således at de tilsluttedes bidrag til betalingen for hybridnettet bliver ens, for så vidt angår modtagningen af det lokale program.

Endelig vil udvalget med hensyn til afgrænsningen af det lokale område pege på kommunegrænsen som en passende grænse for udbredelsen af lokalt kabel-tv. Man vil dog mene, at der bør være mulighed for en smidig ordning, således at anlæg i nabokommuner, hvor der foreligger en vis samhörighed, bør kunne kobles sammen, jfr. at man ikke udelukker, at en nærradio må kunne omfatte flere kommuner.

Kapitel 3: Erfaringer med forsøgsordningen

Projekterne

Uddelingen af forsøgstilladelser er foregået, efter at udvalget havde behandlet ansøgninger i 3 omgange. Den seneste frist for ansøgning om deltagelse i forsøgsordningen var den 1. november 1983. Ansøgninger, der er indkommet efter denne dato, er ikke blevet taget op til behandling. I forhold til nogle kabel-tv-tilladelser er der dog efterfølgende taget stilling til spørgsmålet om udvidelse af tilladelsen til også at omfatte trådløst tv.

Kulturministeriet har på grundlag af udvalgets indstillinger udstedt i alt 150 tilladelser til forsøg med lokal radio- eller fjernsynsvirksomhed. 16 ansøgere fik tilladelse til både radio og tv.

Udstedelsen af sendetilladelser:

	<u>Radio</u>	<u>TV</u>	<u>I alt</u>
4. marts 1983	51	22	73
8. november 1983	26	12	28
22. december 1983	18	8	26
14. august 1984	13	-	13
	108	42	150

De 13 nærradioprojekter, der fik tilladelse den 14. august 1984, havde siden udvalgets behandling af ansøgninger i 3. omgang været sat i bero på kulturministeriets mulighed for at stille sendere til rådighed.

26 forsøgsprojekter er indtil den 1. juni 1985 blevet opgivet - 18 radio- og 8 tv-projekter. Opgivelsen er i 25 tilfælde sket, før udsendelserne var blevet påbegyndt. Der er herefter 90 nærradioer og 34 lokal-tv-projekter. (Se bilag 10).

111 grupper har tilladelse, deraf 13 til både nærradio og lokal-tv.

Geografisk fordeler de 124 projekter sig således:

	<u>Storkøbenhavn</u>	<u>Øvrige Sjælland Lolland og Bornholm</u>	<u>Fyn</u>	<u>Jylland</u>
Radio	25	19	8	38
TV	6	6	8	14
I alt	31	25	16	52

(Se bilag 9).

Befolkningsunderlaget ser således ud:

	<u>København</u>	<u>Københavns omegn</u>	<u>Provinsby</u>	<u>Landsby/land</u>
Radio	15	10	58	7
TV	4	2	24	4
I alt	19	12	82	11

Projekterne kan endvidere inddeles i følgende typer:

	<u>Radio</u>	<u>TV</u>	<u>I alt</u>
1. Foreninger/sammenslutninger dannet specielt med nærradio eller lokal-tv for øje	32	8	40
2. Trossamfund	28	2	30
3. Dagblade/journalister	11	4	15
4. Fagbevægelse/oplysningsforbund	6	6	12
5. Uddannelses-/forskningsinstitu- tioner	5	0	5
6. Eksisterende foreninger med ander hovedformål	4	3	7
7. Politiske partier	2	0	2
8. Kommuner	1	2	3
9. Antenneforeninger/grundejerfor- eninger	1	9	10
I alt	90	34	124

De 124 projekter startede deres sendevirksomhed i følgende år:

	1983	1984	1985
Radio	39	43	8
TV	8	25	1
I alt	47	68	9

Der er afsat en statsbevilling på 6 mio. kr. til forsøgsordningen.

Udvalgets indstillinger om anvendelsen af denne bevilling er blevet fulgt af kulturministeriet. Med forbehold om eventuelle mindre forskydninger budgetteres forbruget pr. 1. juni 1985 således:

Projektstøtte:	ca. 4,4 mio. kr.
Leje af radiosendere	ca. 0,6 mio. kr.
Lytter- og seerundersøgelser m.m.	ca. 0,9 mio. kr.
Ikke disponeret	<u>ca. 0,1 mio. kr.</u>
	6,0 mio. kr.

Støtten til enkelte projekter er ydet som driftstilskud og/eller som rente- og afdragsfri lån til anskaffelse af udstyr mod pantesikkerhed i dette.

Forsøg med trådløs nærradio kan kun foregå ved hjælp af sendere, som stilles til rådighed af kulturministeriet i samarbejde med Post- og Telegrafvæsenet.

Programmerne

Radio

Indholdet af nærradioernes programmer er undersøgt på baggrund af radioernes oplysninger om, hvad de sendte i ugen fra den 11. til den 17. marts 1985. 86 radioer indgår i undersøgelsen.

Til sammenligning foreligger tilsvarende oplysninger om programindholdet fra en "uge" i efteråret 1984 (dagene 26. august, 1. » 7., 13., 19. og 25. september, 1. oktober). 72 radioer indgår i undersøgelsen.

Programmerne er delt op i 5 hovedtyper:

Nyheder: Nyhedsudsendelser, information, service, præsentation, reportage.

Studieprogram: Debatprogrammer sendt fra studiet, telefonprogrammer.

Musik: Musik og anden underholdning, f.eks. bingo, quizzer og grammofoonprogrammer.

Religion: Kirkelige udsendelser.

Kombination: En kombination af ovenstående typer.

Tabel 1 viser, dels hvor mange timer radioerne har sendt, dels hvor meget de har sendt af hver type programmer.

Tabel 1 Fordeling af en uges sendetid på programtyper

	<u>1985 (86 radioer)</u>		<u>1984 (72 radioer)</u>	
	Timer	% af sendetid	Timer	% af sendetid
Musik	883	35	463	33
Nyheder	718	29	173	12
Kombination	400	16	449	32
Studieprogram	350	14	144	10
Religion	150	6	60	4
Andet/ukendt	-	-	117	9
I alt	2501	100	1406	100

At slå så mange forskellige typer af programmer sammen i få, brede kategorier, yder naturligvis ikke forskelligartetheden fuld retfærdighed. Det er gjort for overskuelighedens skyld, og tabellen skal altså læses med det forbehold, at der inden for de enkelte kategorier kan være forskelle i de enkelte radioers programmer.

Især skal kategorien "kombination" læses med forbehold. Mange stationer udfylder denne rubrik i stedet for at sætte deres programmer under en mere oplysende rubrik. I 1985-undersøgelsen blev stationerne opfordret til kun at bruge "kombination", hvis programmet ikke kunne placeres naturligt under en af de andre rubrikker. At der optræder forholdsvis færre kombinationsprogrammer i 1985, er altså ikke nødvendigvis udtryk for, at der er sket store ændringer i programprofilen - antagelig er programmerne oftest kun flyttet "på papiret".

Den samlede sendetid for alle de undersøgte nærradioer - 86 i 1985 og 72 i 1984 - er gået op med 78% fra 1406 til 2501 timer på en uge. De 14 stationer, som begyndte at sende i tiden mellem de to undersøgelser, havde en samlet sendetid på 398 timer i 1985-ugen. Det vil sige, at de 72 radioer, som sendte i begge perioder, har haft en sendetidsforøgelse på 697 timer, eller 50%.

Det fremgår af tabellen, at **musik- og underholdningsudsendelser** fylder mest i programfladen. Publikumsundersøgelserne i 1984 og 1985 har vist, at det også er de populæreste programmer. Procentuelt er denne programtype steget en smule på det halve år, der ligger mellem de to opgørelser. Stationerne har opgivet, at deres samlede forbrug af musik i 1985-ugen ligger på 51% i gennemsnit. Det viser, at der også spilles en del musik i andre programtyper.

Godt en fjerdedel - 29% - af den samlede sendetid i 1985-ugen er brugt på **nyhedsudsendelser**. Det er mere end en fordobling i forhold til opgørelsen for 1984. Men her spiller det ind, at nogle af de avis-ejede radioer i 1984 rubricerede alle deres udsendelser under "kombination", mens de har flyttet en del af dem over i rubrikken "nyheder" i 1985-undersøgelsen. Desuden er

4 af de stationer, som først er begyndt at sende efter 1984-undersøgelsen, avis-ejede radioer. På disse radioer fylder nyhedsudsendelserne gennemsnitlig 35% af sendetiden i 1985-ugen.

Kombinationsprogrammer er en meget benyttet programtype på mange nærradioer. De består som regel af diskussion i studiet, indslag med lyttere, der ringer ind, og grammofonplader. Som nævnt skal forklaringen på den store forskel mellem 1985 og 1984 for denne type findes i, at en hel del programmer med blandet indhold er flyttet over i andre rubrikker. Nogle af dem er formentlig at finde under **studieprogrammer** i 1985 - hvor hovedvægten altså ligger på debatindslag. Denne type programmer er steget fra 10 til 14% af den samlede sendetid fra 1984 til 1985.

Religiøse programmer optager 6% af den samlede sendetid i 1985 mod 4% i 1984. Ser man på de af trossamfund drevne nærradioers samlede sendetid alene, optager de religiøse programmer 25% i 1985. Hver tredje af de undersøgte stationer drives af religiøse grupper, og tilsammen optager de 20% af den samlede sendetid (1985) - men kun 6% af denne tid anvendes altså til religiøse programmer.

Tabel 2 viser sendetidsfordelingen på de enkelte nærradiotyper.

Tabel 2 Sendetidsfordeling på nærradiotyper (1985-ugen)

<u>Type</u>	<u>Antal</u>	<u>Samlet antal sendetimer</u>
Nærradioforening	32	1356
Trossamfund	26	494
Dagblade/journalister	11	304
Fagbevægelse/AOF	6	206
Politisk parti	2	63
Eksisterende forening	3	38
Uddannelses-/forsk.n.inst.	5	37
Kommune	<u>1</u>	<u>3</u>
I alt	86	2501

Tabel 3 er en liste over alle nærradioer i undersøgelsen med deres sendetimer i ugen 11. - 17. marts 1985.

Tabel 3 De enkelte nærradioers sendetimer (1985-ugen)

Odense Nærradio	168	Tidende (Roskilde)	23
Viborg	144	Sundbo (Esbjerg)	23
Radio Århus	121	Kanal 7 (Randers)	22
ABR (Odense)	89	Nørrebro	22
Herning	85	Lorensen (Helsingør)	22
Fjord (Mariager)	76	Københavns Nærradio	22
Ikast	72	Sundbølgen (Helsingør)	21
Roskilde	67	Avis Radio (København)	20
Skive	62	Christiania'	20
Voice (København)	62	Rhema (København)	20
Vestegnen (Tåstrup)	60	Høje-Tåstrup	19
Horsens	51	Romer (København)	19
Svendborg	50	Radio 83 (Ballerup)	19
Frederikshavn	49	Lyngby	17
Silkeborg	48	Hjørring	17
HSR (København)	41	Byens Radio (Århus)	16
Krishna (København)	40	Helsingør	16
Hvidovre	40	Birkerød	15
Kolding	39	Randers Nærradio	15
Sokkelund (København)	38	Århus Nærradio	14
Mercur (Helsingør)	38	Helsingør Kristne	14
Radio Aalborg	37	Vejle	14
Randers	37	Næstved Kristne	13
Ballerup	35	Christianshavns Kanal	13
Kolding Nærradio	34	Arken (Esbjerg)	13
Vejle fjord	31	Erhvervsradio (København)	12
Galten	29	Rasmus (Odense)	12
K.C. (Herning)	29	Radio 101 (Vejle)	12
Køge	28	Universitetsr. (Århus)	12
Aalborg Nærradio	27	Daghy (Lolland)	11
Vesterbro	26	Amager	11
Radio Esbjerg	26	EU (Espergærde)	10
Sydfyn	25	Dannerhøj (Dronninglund)	10
Rosa (København)	24	Albertslund	9
Niverød	24	Mølleå (Lyngby)	9

Stevns	9	ILM (Odense)	3
Odense	9	Tåstrup-Ishøj	3
Næstved Nærradio	8	Sct. Olai (Kalundborg)	2
Østervrå	7	Jelling	2
Holbæk	7	Odense Kommune	2
LUMI (Ålborg)	7	JTI (Århus)	1
Norea (Haderslev)	6	Rosenvangskolen (Århus)	1
Bylderup Bov	6	Kulturelt Samråd Næstved	1

Fjernsyn

15 lokal-tv stationer er omfattet af følgende opgørelse over sendetid og programindhold. Undersøgelsen bygger på stationernes oplysninger om, hvor meget og hvad de sendte i ugen fra den 11. til den 17. marts 1985.

Tabel 4 viser den samlede sendetid for alle 15 stationer og fordelingen på programtyper.

Tabel 4	Timer	% af sendetid
Nyheder	75	55
Musik/underholdning	41	30
Studieprogram	13	9
Religiøse udsendelser	4	3
Kombination	4	3
I alt	137 timer	100 %

Af de 137 timer er ca. 38 genudsendelser.

Godt halvdelen af sendetiden er optaget af nyheder, omkring en tredjedel af musik- og underholdningsprogrammer -. for eksempel film, tv-serier, sport, bingo og lignende.

Tabel 5 viser sendetid og fordelingen på programtyper for hver af de 15 stationer.

Tabel 5	Nyhed	Studie- program	Musik o.l.	Reli- gion	Kombi- nation	Sender- tid	Heraf genuds.
Station:	%	%	%	%	%	Timer	Timer
Kanal 2	25	-	75	-	-	15	-
KKR	3	-	51	14	32	6	1
TV Tingbjerg	25	56	-	19	-	3	1
Weekend TV	23	8	69	-	-	18	5
Vestegnen	25	25	50	-	-	4	1
Rønneholt- parken	100	-	-	-	-	1	1/2
TV-Bornholm	56	15	21	8	-	7	2
TV Svendborg	61	-	39	-	-	5	2
Kanal Fyn	60	12	28	-	-	8	2
Odense kommune	45	-	-	55	-	2	1/4
TV-Odense	80	20	-	-	-	14	4
ALT/TV- Esbjerg	58	10	32	-	-	9	2 1/2
TV-Fredericia	100	-	-	-	-	5	3
Kanal A	88	4	5	3	-	31	12
TV Aalborg	33	29	18	6	14	9	2

Som det fremgår af tabellen, er de københavnske stationer de mest underholdningsprægede. Fagbevægelsens lokal-tv-stationer, TV-Bornholm, TV Svendborg, TV-Odense, ALT/TV-Esbjerg, TV-Fredericia, Kanal A-TV (Århus) og TV Aalborg lægger mest vægt på nyhedsudsendelser - i tre fjerdedele af deres samlede sendetid vises nyheder.

Det skal bemærkes, at Odense kommunes lokal-tv er en åben kanal, og de fleste programmer her er produceret af andre end kommunen selv.

EF-valget i nærradio og lokal-tv

1. I tiden forud for EF-parlamentsvalget den 14. juni 1984 havde de politiske partier (og andre) for anden gang lejlighed til i forbindelse med en valgkamp at deltage i radio- og tv-programmer uden for Danmarks Radio. I modsætning til Danmarks Radio er nærradioer og lokal-tv-stationer ikke underlagt noget alsidighedsprincip. Lokal-radio- og -TV-udvalget iværksatte i forbindelse med valget en spørgeskema-undersøgelse.

71 nærradioer og 19 lokal-tv-stationer blev bedt om at oplyse:

- har stationen fået henvendelse fra politiske partier i anledning af EF-parlamentsvalget
- i bekræftende fald, hvilke partier, med hvilke ønsker og med hvilket resultat
- stationernes begrundelse for eventuelt at afvise partier-nes ønsker
- om stationerne selv havde taget initiativer i anledning af EF-parlamentsvalget, og i bekræftende fald hvilke
- om de politiske partier betalte for at få sendetid stillet til rådighed, og i bekræftende fald hvor meget.

2. 68 nærradioer og 16 lokal-tv-stationer har besvaret henvendelsen. 41 af radioerne og 6 af tv-stationerne sendte programmer i anledning af EF-valget.

Det fremgår af besvarelserne, at 54 nærradioer og 5 lokal-tv-stationer modtog henvendelser fra politiske partier og Folkebevægelsen mod EF, der ønskede sendetid, medens 31 nærradioer og 5 lokal-tv-stationer på eget initiativ har rettet henvendelse til partierne i anledning af valget.

3. **På radiosiden** var Det konservative folkeparti mest aktivt med 43 henvendelser, derefter følger Folkebevægelsen mod EF: 35, Venstresocialisterne: 16, Socialdemokratiet: 11, Venstre: 11, Socialistisk folkeparti: 9, mens de øvrige partier henvendte sig til mellem 1 og 5 stationer landet over .

Langt de fleste henvendelser indeholdt ønsker om at få udsendt færdigproducerede bånd. Andre ønsker angik udsendelse af pressemeddelelser, reklame/propaganda, deltagelse i tværpolitiske diskussioner og interviews med kandidater.

Resultatet af henvendelserne blev, at 22 nærradioer afviste at imødekomme ønskerne. 12 radioer accepterede de færdigproducerede bånd. Andre radioer udsendte pressemeddelelser, debatprogrammer, interviews m.m.

Begrundelsen for afvisning var i halvdelen af tilfældene, at nærradioerne ønskede at være "upolitiske". De øvrige afvisninger begrundes blandt andet med manglende lokal synsvinkel og for lidt sendetid.

4. 31 nærradioer har på eget initiativ henvendt sig til politiske partier med ønsker om at formidle valgstof. De fleste bragte tværpolitiske debat- og informationsprogrammer.

Kun 2 nærradioer angiver at have modtaget penge fra partierne - Østervrå Lokalradio modtog 2 kr. pr. minut, Frederikshavns Lokalradio 1.000 kr. pr. parti, svarende til ca. 14 kr. pr. minut.

Flere radioer markerede en klar afstandtagen over for tanken om betaling for sendetid fra politiske partier.

5. **På tv-siden** fik kun 5 projekter henvendelser fra politiske partier (Det konservative folkeparti: 4, Folkebevægelsen mod EF: 2, Venstresocialisterne: 1, Det radikale venstre: 1). 4 lokal-tv-stationer afviste at imødekomme ønskerne, idet kun 1 station, Vapnagaard, sendte en 30 minutters udsendelse, som var en reportage fra et valg møde. De 4 andres begrundelse for at afvise henvendelserne var manglende interesse for at producere udsendelser i forbindelse med EF-valget.

6. På eget initiativ havde andre 5 stationer rettet henvendelse til politiske partier i forbindelse med EF-valget. 3 stationer med ønske om en studiedebat, 1 station informerede om praktiske og tekniske spørgsmål i forbindelse med valget, og 1 station sendte et interviewprogram med "folk på gaden".

Ingen af lokal-tv-stationerne angiver at have modtaget betaling for udsendelserne i forbindelse med EF-parlamentsvalget.

7. Første gang nærradio og lokal-tv var til rådighed under en valgkamp var op til folketingsvalget den 10. januar 1984. Også dengang var de politiske partiers interesse for at komme til orde i de lokale medier stor - under begge valgkampe fik omkring 70% af de undersøgte stationer henvendelser fra partierne.

Men mens 2/3 af stationerne sendte valgprogrammer i anledning af folketingsvalget, gjorde kun godt halvdelen det ved EF-valget. Stationernes manglende interesse for EF-valget gav sig endvidere udslag i, at færre af dem - 43% mod 63% ved folketingsvalget - selv tog initiativ til at sende valgprogrammer.

Økonomiske forhold

Radio

Nærradioernes økonomiske forhold belyses i det følgende på baggrund af oplysninger, som de har indsendt om udgifts- og indtægtsposter for hele forsøgsperioden. Tallene for 1983 og 1984 er således regnskabstal, mens de for 1985 og 1. kvartal 1986 bygger på budgetter.

I enkelte tilfælde har radioerne ikke opgivet budgettal for 1985/86, og de manglende oplysninger er her overført fra regnskaberne for 1984.

82 af de i alt 90 nærradioer er omfattet af undersøgelsen. (Af de 8, der mangler, har 4 givet nærradio- og lokal-tv-oplysninger under ét, og 4 havde ikke indsendt oplysninger på opgørelsestidpunktet).

Udgifter

De 82 nærradioer har haft udgifter på tilsammen 99 mill. kr.

Udgifterne fordeler sig, som følger:

Udgiftsposter

Anlægsudgifter	16 mio. kr.
Driftsudgifter	83

Af driftsudgifterne:

Løn	56 mio.	
Ophavsretsafgifter	3	
Andet (Kontorhold, husleje, bånd renter/afdrag, "andet")	24	
I alt		99 mio. kr.

Udgifterne for de enkelte radioer er opført i tabel 1.

Udgifter i 1.000 kr.

I alt	- Forsøgsperioden -						- 1985 -				
	Anlæg.	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sendetimer	Pris pr. sendetimer	Drift + anlæg i alt	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sendetimer
Nørrebro	874	157	108	609	8	2153 kr. 406	244	0	244	3	897
Al-Fatiha	353	174	110	69	4	1350	330	110	56	3	1000
Krishna	26	14	0	12	0	1750	12	0	8	0	1200
Rhema	140	80	15	45	4	1970	7	0	7	2	1380
Christianshavn	222	152	0	70	11	1426	45	0	27	9	700
Sokkelund	335	82	0	253	88	5650	130	0	119	59	2200
Vesterbro	485	27	400	58	15	3340	323	300	19	7	1600
Rosa	292	76	0	216	41	3398	105	0	85	22	1600
Avis-Radio	2406	54	2062	290	4	1369	1533	1378	140	2	948
HSR	1154	140	840	174	22	2450	697	600	97	10	1350
Romer	516	144	125	247	15	2500	236	100	114	8	1200
Christiania	191	84	0	107	30	2942	75	0	55	17	1400
Erhvervsradio	1410	70	760	580	13	1066	1005	600	350	10	780
Kbh. Nærradio	614	186	149	279	13	3440	258	68	109	6	1560
Voice	2365	447	706	1212	142	5850	1245	350	685	75	3600
Amager	101	40	0	61	8	1265	56	0	29	6	900
Ballerup	1111	170	726	215	38	3463	553	396	117	27	1820
Radio 83	76	61	0	15	8	1750	30	0	10	6	1000
Tåstrup-Ishøj	31	17	0	14	6	530	12	0	6	2	250

Udgifter i 1.000 kr.

Tabel 1	- Forsøgsperioden -						- 1985 -					
	I alt	Anlæg	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sendetimer	Pris pr. sendetimer	Drift + anlæg i alt	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sendetimer
Høje Tåstrup	118	27	48	43	15	1948	kr. 61	31	0	17	6	1000
Albertslund	673	143	382	148	17	1390	484	82	140	67	12	750
Vestegnen	÷							÷				
Hvidovre	1711	169	1106	436	58	4143	413	965	700	185	42	2400
Lynby	266	117	14	135	14	2150	124	81	0	61	6	1000
Mølleå	1411	115	1200	96	4	805	1753	679	600	51	2	500
Niverød	60	28	1	31	18	3000	20	29	0	16	12	1400
Birkerød	460	159	264	37	5	978	470	298	189	23	3	600
Sundbølgen	86	49	0	37	10	1398	62	32	0	26	7	900
Lørensen	52	16	0	36	3	2285	23	25	0	19	1	1325
Mercur	289	153	0	136	14	2247	129	138	0	77	6	1000
EU-Lokalradio	197	85	80	32	4	750	263	77	40	14	2	450
Helsingør Kr.	83	44	0	39	10	1500	55	39	0	25	6	1000
Helsingør	754	302	96	356	5	1500	502	231	35	166	3	800
Radio Tidende	1397	250	825	322	17	2330	600	452	370	82	7	1000
Dampradio	1156	97	887	172	3	1450	797	618	531	64	1	870
Radio Roskilde	2009	31	1132	846	142	6115	329	998	529	469	89	3400
Køge	1005	185	731	89	24	1675	600	730	511	59	16	1000
Holbæk	1031	275	591	165	4	908	1135	466	280	96	2	500

Udgifter i 1.000 kr.

I alt	- Forsøgsperioden -						- 1985 -				
	Anlæg	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sender-timer	Pris pr. sender-timer	Drift + anlæg i alt	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sender-timer
Sct. Olai	57	20	37	9	514	kr.111	13	0	13	3	182
Stevns	248	80	164	12	1768	140	70	0	70	6	1000
Næstved Kr.	373	120	175	10	1800	207	156	48	68	6	1000
Næstved	278	103	137	11	2075	134	107	30	60	6	1300
Kult. Samråd	÷						÷				
Dagny	1519	267	359	30	1410	1077	875	650	225	20	900
Svendborg	625	226	399	112	6750	93	334	0	206	55	3000
Sydfyn	2611	705	529	73	1960	1332	2149	1035	409	55	1518
ILM	146	22	37	3	452	323	49	37	12	0	2255
Odense Radio	146	114	32	6	1012	144	33	0	9	2	468
Radio Rasmus	56	42	14	4	990	57	23	0	11	2	450
Odense kommune	÷						÷				
ABR	1563	319	554	158	7090	220	881	360	316	110	4420
ONR	÷						÷				
Bylderup Bov	97	80	17	6	825	118	11	0	5	2	400
Norea	288	51	63	3	382	754	178	130	43	2	300
Arken	442	205	183	12	1560	283	186	24	117	6	700
Esbjerg Folker.	÷						÷				
Sundbo	254	0	254	37	2500	102	147	0	147	25	1690

Udgifter i 1.000 kr.

I alt	- Forsøgsperioden -						- 1985 -				
	Anlæg	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sendetimer	Pris pr. sendetimer	Drift + anlæg i alt	Løn	Drift i øvrigt	Heraf Koda	Sendetimer
÷							÷				
Esbjerg											
Jelling	116	66	19	31	11	1080	54	15	14	6	700
Veilefjord	338	156	11	171	55	4100	75	7	59	30	2000
Radio Vejle	178	76	0	102	11	1665	41	0	41	5	700
Radio 101	196	100	0	96	10	1610	45	0	45	6	900
Kolding Nær.	1079	260	565	254	33	3870	367	250	117	23	1820
Radio Kolding	710	204	329	177	52	3330	396	230	104	40	2080
Horsens Nær.	÷						÷				
Radio Horsens	3002	756	1635	611	58	4443	1252	850	347	45	2754
Herning	13062	1439	7819	3804	233	10844	5010	3350	1500	112	4200
K.C. Radio	664	313	152	199	?	2600	295	68	89	?	1440
Ikast	2726	410	1600	716	108	4600	2148	1200	563	83	3600
Århus Nær.	821	40	0	781	18	9277	262	0	182	7	4000
Radio Århus	12850	750	10324	1776	363	16470	4960	4082	700	165	6840
Byens Radio	3366	172	2697	497	17	1920	1187	1000	135	6	832
JTI	1227	77	685	465	3	210	415	250	165	0	90
Universitetstr.	4170	219	3720	231	4	1496	932	1363	90	2	558
Rosenvang	613	57	515	41	7	325	293	260	18	3	150
Galten	182	74	0	108	10	3025	42	0	42	5	1560

Anlægsudgifterne udgør 16% af de samlede udgifter, mens lønomkostningerne udgør over halvdelen. Set i forhold til driftsudgifterne alene udgør lønningerne to tredjedele i løbet af de 3 forsøgsår.

1985-udgifter

Langt fra alle 90 nærradioer sender i alle 3 år - 39 begyndte at sende i 1983, 43 kom i gang i 1984 og 8 først i begyndelsen af 1985. 1985 er således det eneste forsøgsår, hvor alle radioer sender. Derfor er det interessant at se på driftsudgifterne, som de er budgetterede for dette år, for at man kan få et indtryk af, hvad det koster at drive nærradio, når anlægsudgifterne er overstået, og stationerne er kommet igennem indkøringsperioden.

De 82 radioer har samlede driftsudgifter i 1985 på	43 mio. kr.
Heraf: Lønudgifter	29
Koda	2
Andet (kontorhold, eet.)	12

Pris pr. sendetime

I løbet af hele forsøgsperioden skønner de 82 radioer at ville sende tilsammen 233.748 timer - altså knap 1/4 million timer. Ved at dele antallet af sendetimer op i udgifterne får vi følgende resultat:

	1985	1983 - 86
Udgifter	43 mio.	99 mio.
<u>Sendetimer</u>	<u>126.147</u>	<u>233.748</u>
Pris pr. sendetime:	338 kr.	424 kr.

Det skal bemærkes, at prisen pr. sendetime for 1985 er beregnet på grundlag af driftsudgifterne alene.

Udgifterne til løn er en stor del af de samlede udgifter for mange nærradioer, og den gennemsnitlige pris pr. sendetime bærer naturligvis præg af dette forhold.

25 af radioerne udbetaler ikke løn i de 3 år. De har tilsammen udgifter på 5 mio. kr. og et samlet antal sendetimer på 57.859 timer, hvilket giver en pris på 83 kr. pr. sendetime.

Det skal tilføjes, at frivillige ulønnede medarbejdere skønsmæssigt yder omkring 1 million gratis arbejdstimer for nærradioerne som helhed i løbet af de 3 år.

30 af nærradioerne har samlede udgifter i løbet af de 3 år på over 1 mio. kr. Højest ligger Lokalradio Herning med godt 13 mio. kr. Af disse 30 stationer har de 23 også den højeste pris pr. sendetime, og de har gennemgående de største procentuelle lønudgifter.

Tallene lyder således på, at det er lønnen, der gør det dyrt at drive nærradio. Af de 19 stationer, som i gennemsnit betaler under 100 kr. pr. sendetime, har kun 3 lønudgifter.

Dyre og billige radioer

Nærradioerne kan som tidligere omtalt inddeles i typer efter, hvilke grupper der driver dem. Der er store forskelle inden for de enkelte typer på, hvor meget stationerne sender, og hvilke udgifter de har. Det er således ikke muligt at påpege en klar sammenhæng mellem radioernes organisatoriske baggrund og deres omkostninger. Men nogle hovedlinier fremstår.

Tabel 2 inddeler de største grupper af nærradioer - omfattende 72 projekter - i 3 "prisklasser" efter, hvor meget de betaler pr. sendetime. Procenten angiver, hvor mange af de enkelte gruppers stationer der befinder sig i hver enkelt prisklasse.

Tabel 2	Over 500 kr. pr. time		100-499 kr. pr. time		Under 100 kr. pr. time	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
29 Radioforeninger	4	14	14	48	11	38
27 Religiøse grupper	4	15	18	67	5	18
11 Aviser/journalister	9	82	2	18	0	0
5 Fagbevægelse/AOF	1	20	4	80	0	0

Tabellen viser, at avis-/journalistejede radioer er de dyreste som type betragtet. 9 af de 11 stationer i denne gruppe betaler over 500 kr. pr. sendetime.

De religiøse radioer og fagbevægelsens - dem, man kunne kalde "meningsradioer" - ligger udgiftsmæssigt i mellemklassen. Henholdsvis 67 og 80% af deres stationer betaler mellem 100 og 500 kr. pr. sendetime.

De billigste nærradioer er radioforeningernes: 48% af dem betaler mellem 100 og 500 kr. pr. sendetime, og 38% betaler under 100 kr. Over halvdelen af de nærradioer, der har en sendetime-pris på under 100 kr., drives af radioforeninger.

Indtægter

De 82 nærradioer, der er omfattet af opgørelsen, opgiver samlede indtægter for hele forsøgsperioden på ca. 95 mill. kr.

Indtægterne fordeler sig, som følger:

Løn til langtidsledige	24 mio. kr.
Medlemskontingent	17
Bingo	16
Gaver	5
Kommunal støtte (÷ løn)	5
Løn under jobskabelsesordningen	4
Statsstøtte (÷ løn)	2
Andet (lån, indsamling og støttefester, pladeønsker, "andet")	<u>22</u>
I alt	95 mio. kr.

Indtægterne for de enkelte stationer er opført i tabel 3.

Indtægter i 1.000 kr.

	- Forsøgsperioden -						- 1985 -								
	I alt	Job- skab- else	Stat i øv- rigt	Lang- tids le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver	I alt	Job- skab- else	Lang- tids le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver
Nørrebro	764	0	110	108	0	120	0	74	168	0	0	0	42	0	33
AI-Fatiha	353	0	0	110	0	6	0	45	330	0	110	0	5	0	40
Krishna	31	0	0	0	0	0	0	9	13	0	0	0	0	0	5
Rhema	166	0	0	0	0	0	0	130	72	0	0	0	0	0	66
Chr.havn	158	0	142	0	0	0	0	5	27	0	0	0	0	0	2
Sokkelund	337	0	20	0	0	146	0	0	129	0	0	0	36	0	0
Vesterbro	480	0	0	400	0	2	0	24	332	0	300	0	1	0	11
Rosa	292	0	0	0	0	0	0	0	105	0	0	0	0	0	0
Avis-Radio	2386	0	0	0	0	0	0	0	1253	0	0	0	0	0	0
HSR	858	0	0	0	0	8	0	100	656	0	0	0	6	0	50
Romer	282	0	0	0	0	38	0	0	134	0	0	0	30	0	0
Christiania	222	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0
Erhvervsradio	1410	0	0	0	0	0	0	0	1005	0	0	0	0	0	0
Kbh. Nærradio	617	0	0	0	0	0	0	597	255	0	0	0	0	0	255
Voice	2182	0	0	0	0	150	0	0	1245	0	0	0	100	0	0
Amager	112	0	0	0	33	46	8	15	62	0	0	21	18	5	10
Ballerup	1209	0	51	726	162	77	78	0	575	0	396	36	30	60	0
Radio 83	201	0	0	0	15	58	85	0	119	0	0	0	35	75	0

Tabel 3

Indtægter i 1.000 kr.

	- Forsøgsperioden -							- 1985 -								
	I alt	Job- skab- else	Stat i øv- rigt	Lang- tids- le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver	I alt	Job- skab- else	Lang- tids- le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver	
Tåstrup-Ishøj	35	0	0	0	4	8	0	23	13	0	0	0	1	2	0	10
Høje Tåstrup	126	0	0	48	0	11	42	4	36	0	0	0	0	2	20	0
Albertslund	769	0	122	382	82	183	0	0	228	0	140	30	58	0	0	0
Vestegnen	÷								÷							
Hvidovre	1921	0	0	780	265	191	435	0	1019	0	500	85	116	234	0	0
Lyngby	289	0	45	0	0	0	0	227	99	0	0	0	0	0	0	92
Mølleå	1424	0	0	1200	0	172	0	52	690	0	600	0	80	0	10	0
Niverød	63	1	10	0	11	18	0	2	30	0	0	0	3	12	0	0
Birkerød	455	0	0	264	20	147	3	0	299	0	189	10	80	0	0	0
Sundbølgen	87	0	0	0	0	16	0	30	32	0	0	0	5	0	12	
Lorensen	65	0	0	0	0	6	0	0	30	0	0	0	5	0	0	0
Mercur	382	0	0	0	0	0	0	2	200	0	0	0	0	0	0	0
EU-Lokalradio	197	0	16	112	63	4	0	2	76	0	50	23	2	0	1	
Helsingør Kr.	142	0	0	0	0	0	0	142	65	0	0	0	0	0	65	
Helsingør	475	96	0	0	0	0	0	0	287	35	0	0	0	0	0	
Radio Tidende	71	0	0	0	0	0	65	0	53	0	0	0	0	50	0	
Dampradio	1121	556	0	0	495	0	0	18	588	250	0	338	0	0	0	
R. Roskilde	1305	0	0	538	0	150	0	0	692	0	242	0	120	0	0	

Indtægter i 1.000 kr.

	- Forsøgsperioden -						- 1985 -								
	I alt	Job- skab- else	Stat i øv- rigt	Lang- tids- le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver	I alt	Job- skab- else	Lang- tids- le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver
Køge	994	118	0	234	517	0	0	0	730	83	234	308	0	0	0
Holbæk	1071	49	0	55	48	13	260	0	506	0	0	24	10	200	0
Sct. Olai	76	0	59	0	240	0	0	17	21	0	0	60	0	0	6
Stevns	373	0	60	0	0	35	0	28	83	0	0	0	15	0	0
Næstved Kr.	392	0	0	54	0	86	0	0	156	0	34	0	56	0	0
Næstved	353	0	0	0	0	13	0	0	117	0	0	0	10	0	0
Kult. Samråd	÷								÷						
Dagny	1351	0	0	70	0	1	480	0	1075	0	50	0	0	360	0
Svendborg	933	0	21	0	15	412	418	13	575	0	0	0	225	338	0
Sydfyn	398	104	0	164	0	45	50	0	329	96	158	0	40	25	0
ILM	337	0	15	87	181	0	0	41	76	0	37	25	0	0	12
Odense Radio	149	0	0	0	0	0	0	149	33	0	0	0	0	0	33
Radio Rasmus	43	0	13	0	1	2	0	17	11	0	0	1	2	0	4
Odense komm.	÷								÷						
ABR	1640	0	0	690	65	388	480	0	855	0	360	15	130	350	0
ONR	÷								÷						
Bylderup Bov	105	0	40	0	8	0	0	49	10	0	0	0	0	0	10
Norea	288	0	0	0	0	0	0	53	178	0	0	0	0	0	30

Indtægter i 1.000 kr.

	- Forsøgsperioden -							- 1985 -							
	I alt	Job- skab- else	Stat i øv- rigt	Lang- tids le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver	I alt	Job- skab- else	Lang- tids le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver
Arken	309	0	0	0	0	0	0	119	106	0	0	0	0	0	40
Esbjerg Folke.	÷								÷						
Sundbo	187	0	0	0	0	31	0	0	146	0	0	0	25	0	0
Esbjerg	÷								÷						
Jelling	116	0	60	0	13	0	0	0	54	0	0	10	0	0	0
Vejlefjord	376	0	20	0	20	10	0	200	75	0	0	6	0	0	25
Radio Vejle	237	0	0	0	0	39	0	150	73	0	0	0	17	0	34
Radio 101	99	0	0	0	0	0	0	42	45	0	0	0	0	0	20
Kolding Nær.	2051	0	0	39	0	510	1025	15	806	0	21	0	250	500	0
Radio Kolding	724	0	0	120	0	125	0	270	400	0	90	0	100	0	70
Horsens Nær.	÷								÷						
Radio Horsens	630	516	0	0	0	0	0	0	408	317	0	0	0	0	0
Herring	13896	247	140	0	178	6447	4721	0	5264	0	0	0	2354	2250	0
K.C. Radio	703	0	0	0	0	0	0	669	312	0	0	0	0	0	298
Ikast	2865	400	0	184	460	500	461	45	2285	320	144	400	400	336	35
Århus Nær.	961	0	9	0	3	499	25	0	321	0	0	1	250	5	0
Radio Århus	12639	0	500	9699	616	48	0	1239	4942	0	3646	215	20	0	805
Byens Radio	3275	0	0	2697	438	24	0	4	1216	0	1000	153	0	0	3

Indtægter i 1.000 kr.

Tabel 3	- Forsøgsperioden -							- 1985 -							
	I alt	Job- skab- else	Stat i øv- rigt	Lang- tids- le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver	I alt	Job- skab- else	Lang- tids- le- dige	Kom- mune i øv- rigt	Kon- tin- gent	Bingo	Ga- ver
JTI	116	116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Universitetsr.	3585	1371	0	2214	0	0	0	0	1260	563	698	0	0	0	0
Rosenvang	515	0	0	515	0	0	0	0	260	0	260	0	0	0	0
Galten	269	0	99	0	113	48	0	0	114	0	0	49	21	0	0
Randers Nær.	1879	0	0	0	0	40	300	0	1246	0	0	0	40	200	0
Kanal 7	587	0	0	0	0	0	0	0	365	0	0	0	0	0	365
Radio Randers	647	0	0	54	0	300	250	10	484	0	54	0	200	200	10
Silkeborg	1886	0	0	109	0	782	948	0	1429	0	100	0	582	711	0
Radio Fjord	1578	0	0	200	33	500	610	0	1222	0	110	27	500	350	0
Viborg	7228	0	0	193	150	2857	2930	0	3910	0	110	0	1400	2000	0
Skive	2435	0	0	295	0	715	895	0	1662	0	225	0	400	640	0
Ålborg Nær.	÷								÷						
Radio Ålborg	1215	0	275	696	0	96	100	0	607	0	480	0	35	78	0
Lumi	123	0	0	0	0	77	0	28	62	0	0	0	40	0	15
Østervrå	166	0	50	0	10	26	0	9	44	0	0	10	12	0	2
Frederikshavn	3409	0	70	1350	210	477	1025	29	2001	0	600	120	345	820	13
Hjørring	132	0	40	0	11	7	0	70	41	0	0	5	3	0	31
Dannerhøj	699	0	0	0	0	127	350	0	564	0	0	0	102	280	0
I alt	95027	3574	1987	24387	4480	16833	16044	5324	47496	1664	11202	1976	8369	10087	2523

Af de 95 mio. kr. er altså 35 mio. kr. kommet ind fra det offentlige - 28 mio. kr. i form af lønoverførsler og 7 mio. på anden måde, typisk i form af støtte til anlægsudgifter, studier, lokaler o.l. og i driftstilskud.

Århus kommune, der, allerede inden forsøget gik i gang, lovede de århusianske radioer en støtte på godt 4 mio. kr., antages at ville have bidraget med 16 mio. kr. ved udgangen af forsøgsperioden - heraf de 15 mio. kr. som løn til langtidsledige.

I alt har 26 af de 82 stationer fået støtte fra både stat og kommune. 21 stationer har kun fået fra kommunen, 7 stationer kun fra staten, og 28 stationer har ikke fået nogen offentlig støtte.

Medlemskontingent tegner sig for i alt 17 mio.kr. 53 af radioerne benytter sig af denne indtægtskilde. Herning Lokalradio får flest penge ind fra medlemmerne - 6,5 mio. kr. Andre radioer, der får store beløb ind i kontingent, er: Radio Viborg med 3 mio. kr., Radio Silkeborg med knapt 1 mio. kr., Radio Skive med godt 0,7 mio. kr. og Kolding Nærradio, Radio Ikast og Radio Fjord (Mariager) med hver 1/2 mio. kr.

Radiobingo giver indtægter for 25 af nærradioerne på i alt 15 mio. kr. 4 stationer tjener over 1 million kr. ved bingospil i løbet af de 3 forsøgsår: Lokalradio Herning knapt 5 mio. kr., Radio Viborg 3 mio. kr., og Frederikshavn Lokalradio og Kolding Nærradio hver 1 mio. kr. Til sammenligning kan det nævnes, at Birkerød Lokalradio regner med at tjene i alt 3.000 kr. i løbet af forsøgsperioden på bingo.

Det fremgår klart af opgørelsen, at radiobingo er mest populært i Jylland - alle de 7 radioer, som opgiver bingoindtægter på over 1/2 mio. kr., er jyske.

Gaver indbringer 43 nærradioer i alt ca. 5 mio. kr. Det er især radioer med et konfessionelt tilhørsforhold, som nyder godt af gaver - 24 af de 43 stationer hører til i denne kategori.

22 mio. kr. er opført under indtægtsposterne lån, støttefest og indsamling, betaling for pladeønsker og "andet". Lokalradio Herning får næsten 2 mio. kr. ind ved at spille plader efter ønske, Radio Ikast får godt 1/2 mio. kr., og Radio Skive knapt 1/2 mio. kr. 11 mill. kr. er opført under rubrikken "andet". Deraf stammer de 6 mio. kr. fra dagspressens radioer.

Sammenfatning

Det billede, der tegner sig af nærradioernes økonomiske forhold, er præget af de meget store forskelle radioerne imellem. I forsøgsperiodens 3 år har de enkelte radioer budgetter på mellem 30.000 kr. og 14 mio. kr.

Det offentlige - stat og kommune - betaler godt en tredjedel af, hvad det koster at drive "Nærradio Danmark". Lytterne betaler ca. 38 mio. kr. ved at spille bingo, betale kontingent til nærradioforeninger og give gaver.

Det er især lønudgifterne, som vejer tungt på udgiftssiden, med 57% af de samlede udgifter.

Langt de fleste af radioerne har nydt godt af frivillige ulønnede "radio-aktivister"s arbejde. I alt er antallet af gratis arbejdstimer anslået til ca. 1 million for de 3 år. Skulle disse arbejdstimer betales, ville de samlede lønudgifter blive fordoblet.

Fjernsyn

Udgifter

Det er vanskeligt at sige noget generelt om lokal-tv-stationernes økonomiske forhold i forsøgsperioden, fordi variationerne fra station til station er så store. I tabel 4 vises udgifter for 16 tv-stationer, fordelt på anlægs-, løn- og øvrige driftsudgifter. Tabel 5 giver de samme oplysninger for 3 stationer, der driver både lokal-tv og nærradio, og som har givet samlede oplysninger om udgifterne hertil.

(Ishøj Tekst-TV er ikke medtaget i opgørelsen. Resten af de i alt 34 lokal-tv-stationer har givet enten mangelfulde eller ingen oplysninger).

Af tabel 4 fremgår det, at de 16 stationer i løbet af forsøgsperioden betaler 111 mill. kr. for at drive lokal-tv. En enkelt station, Weekend TV, tegner sig for de 75 mio. kr.

Der er meget store forskelle i anlægsudgifterne for de enkelte stationer. Generelt har kabel-tv-stationerne haft de laveste anlægsudgifter, hvilket blandt andet skyldes, at de ikke har måttet investere i sendere. For at undgå denne skævhed i beregningen af prisen pr. sendetime, er anlægsudgifterne holdt udenfor. Prisen er altså baseret på driftsudgifterne.

Pris pr. sendetime

Af de 16 stationer betaler:

2	over	10.000 kr.
4		5 - 10.000 kr.
4		1 - 5.000 kr.
6	under	1.000 kr.

De "dyre" er de professionelle stationer Weekend TV og Kanal Fyn. I den billige ende ligger især antenneforeningerne. I mellemklassen findes blandt andet fagbevægelsens lokal-tv.

Tabel 4 Udgifter for 16 lokal-tv-stationer (1.000 kr.)

Station	I alt	Anlæg	Løn	Drift i øvrigt	Sende- timer	Pris/time i kroner*
KKR	3472	53	2024	1395	874	3912
TV Tingbjerg	199	150	-	49	245	200
Weekend TV	74665	40939	23532	10194	1259	26788
Fensmark	82	73	-	9	12	750
Lokal TV Næstved	234	148	65	21	10	8600
TV-Bornholm	7170	2642	3267	1261	800	5660
TV Svendborg	3218	600	2529	89	360	7173
Kanal Fyn	7916	1640	4424	1852	380	16516
Odense Lokal-TV	600	569	-	31	361	86
TV-Odense	3564	1000	1952	612	560	4579
DSA (Esbjerg)	203	50	-	153	328	467
TV-Fredericia	3650	1815	1496	339	670	2739
Odder	135	65	-	70	238	294
Hirtshals	134	100	-	34	40	850
Hjørring	77	11	-	66	49	1347
TV Aalborg	6035	2100	3100	835	730	5390
I alt	111354	51955	42392	17010	6916	
Gennemsnitlig pris pr. sendetime						8589

* Prisen pr. sendetime er baseret på driftsudgifter.

Tabel 5 Udgifter for 3 lokal-tv- og nærradiostationer (1.000 kr.)

Station	I alt	Anlæg	Løn	Drift i øvrigt	Sende- timer tv	Pris/time i kroner
Vestegnen	3424	1255	2010	159	390	5562
Kanal Esbjerg	1578	59	892	627	310	4900
HDH	5343	2520	922	1901	19810*	143
I alt	10345	3834	3824	2687	20510	
Gennemsnitlig pris pr. sendetime						318

* Det meget høje antal sendetimer for HDH (søms nu hedder TV-Hor-sens) skyldes blandt andet, at 2/3 af dem er genudsendelser.

Gennemsnitlig fordeler udgifterne for de 16 stationer sig således:

Anlæg	47%
Drift	53%
- heraf løn	38%

Holdes Weekend TV udenfor, ser tallene således ud:

Anlæg	30%
Drift	70%
- heraf løn	51%

Af begge beregninger fremgår det, at anlægsudgifterne procentuelt ligger meget højere for lokal-tv end for nærradio, hvor de er på 16% af de samlede udgifter i gennemsnit.

Indtægter

Der foreligger ikke tilstrækkelig detaljerede oplysninger om lokal-tv-stationernes indtægter til en nærmere gennemgang. Det fremgår dog, at tv-virksomhed kræver betydeligt større indtægter end de beløb, seerne kan/vil give til deres lokale stationer (abonnements-tv er ikke omfattet af undersøgelsen).

Af de 19 undersøgte stationer oplyser:

11 at have indtægt fra <u>gaver</u>	6,5 mio. kr.
9 at have indtægt fra <u>bingo</u>	6
8 at have indtægt fra <u>medlemskontingent</u>	1,5
8 at have indtægt fra <u>indsamling o.l.</u>	1
I alt	15 mio. kr.

Det er 14% af de samlede udgifter, som er kommet ind fra seerne og andre private kilder. For nærradioernes vedkommende blev 38% af omkostningerne dækket gennem de samme kilder.

11 stationer oplyser at have nydt godt af ulønnede medarbejderes arbejdskraft i ca. 81.000 timer i alt. Skulle dette arbejde betales, ville de samlede lønudgifter dog kun stige med ca. 9%. For nærradioernes vedkommende ville lønudgifterne som nævnt være blevet fordoblet.

Sammenfatning

Gennemgangen af lokal-tv's økonomiske forhold viser først og fremmest, at de enkelte stationers ambitionsniveau spiller en afgørende rolle for, hvad det koster at drive tv-virksomhed.

For en antenneforening, der kan klare sig med billigt udstyr og frivillig arbejdskraft, og som ikke behøver at investere meget i anlæg, er det ikke meget dyrere end at lave nærradio. Stationer, der sender trådløst tv og har professionel, lønnet arbejdskraft, kræver derimod indtægter af en størrelse, som det lokale publikum ikke synes at kunne bidrage væsentligt til.

Publikums reaktioner

Lytternes syn på nærradioerne

Nærradioerne har været i luften i godt to år. I 8 områder, hvor kulturministeriet har foretaget lytterundersøgelser, har 9 ud af 10 mennesker hørt nærradio. 60 % lytter mindst én gang om ugen, og en fjerdedel lytter hver dag.

Lytterundersøgelsen er gennemført af Gallup i ugen fra den 11. til den 17. marts 1985 i følgende områder:

Herning, Århus, Roskilde, Svendborg, Østervrå, Tåstrup, Nørrebro og København.

En lignende undersøgelse blev gennemført i foråret 1984.

En sammenligning af resultaterne fra de to undersøgelser viser blandt andet:

- 1) at der er kommet flere lyttere til - især i områder, hvor udbudet af programmer er øget,
- 2) at lytternes tilfredshed med programmerne er faldet noget,
- 3) at flere lytter til nyhedsudsendelser,
- 4) at mange gerne vil have flere nyheds- og debatprogrammer,
- 5) at Danmarks Radios regionalradio og P3 har stigende konkurrence fra nærradioerne, og
- 6) at tre fjerdedele af befolkningen i de undersøgte områder ønsker, at nærradioerne skal fortsætte efter forsøgets udløb.

Det fremgår af lyttertallene (tabel 1), at den daglige lytning er gået væsentligt op i områder, hvor udbudet af programmer og stationer er steget - for eksempel i Svendborg, Roskilde og Københavns-området. Nærradioerne i Århus og Herning, som i 1984 havde specielt mange regelmæssige lyttere, har mistet nogle af dem. Mest markant er det i Århus, hvor der i 1985 kun var 28 % daglige lyttere mod 51 % året før. Om Herning skal det bemærkes, at nærradioerne dér stadig har den højeste andel af daglige lyttere i de 8 områder.

Der er sket en udjævning af lyttertallene, og andelen af ikke-lyttere er faldet alle steder, undtagen i Østervrå, så den nu de fleste steder ligger på under 10 %.

Tabel 1 HVOR OFTE LYTTER DE TIL NÆRRADIO ?
(Procent af befolkningen)

	<u>Dagligt</u>		<u>Mindst én gang/uge</u>		<u>Aldrig</u>	
	1984	1985	1984	1985	1984	1985
	%	%	%	%	%	%
Herning	68	60	90	85	4	3
Århus	51	28	80	62	9	7
Roskilde	18	35	56	69	29	6
Svendborg	11	23	49	67	32	6
Østervrå	-	-	43	39	28	28
Tåstrup	7	23	31	57	46	9
Nørrebro	5	19	34	58	50	8
København	3	17	27	45	58	13
<u>Gennemsnit:</u>	20	26	51	60	32	10

Det er stadig musik- og telefonprogrammer, flest lyttere særlig lukker op for (tabel 2). Men nyhedsudsendelsernes popularitet er steget mest markant i forhold til 1984.

I 1984 var de foretrukket af 21 % af lytterne, i 1985 af 40 %. Især i Herning, Roskilde og Svendborg peger mange lyttere på nyhederne som deres foretrukne programmer, hvad der måske kan hænge sammen med de lokale avisers nærradiovirkosomhed. Også bingo-udsendelser og anden underholdning har fået flere trofaste lyttere, blandt andet fordi bingo har bredt sig til flere stationer, mens tallene for debatprogrammer gennemsnitlig kun er steget lidt. Religiøse programmer er fortsat foretrukket af de få, undtagen i Østervrå, hvis nærradio drives af Syvende Dags Adventisterne.

Tabel 2 ER DER BESTEMTE PROGRAMMER, DE SÆRLIG LYTTET TIL ?

(Procent af lytterne)

	Nyheder		Debat		Musik og tlf. uds.		Bingo o.l.		Relig.uds.	
	84	85	84	85	84	85	84	85	84	85
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Herning	26	61	20	31	49	72	22	49	6	12
Århus	21	27	24	30	49	56	4	12	1	2
Roskilde	35	51	18	17	47	54	3	17	0	1
Svendborg	19	45	14	23	46	45	6	28	1	2
Østervrå	24	38	13	18	9	38	2	15	8	19
Tåstrup	19	39	7	17	33	56	15	18	1	1
Nørrebro	12	31	22	33	24	47	1	2	1	3
København	14	31	22	26	17	37	1	2	2	4
Gennemsnit:	21	40	18	24	34	51	7	18	3	6

Generelt er lytterne blevet mindre tilfredse med programmernes kvalitet i det år, der er gået siden den første undersøgelse (tabel 3). I 1984 mente 55 % af lytterne, at programmerne som helhed var udmærkede, mens 30 % sagde, de var nogenlunde. Nu synes kun 41 %, at de er udmærkede, mens 35 % siger nogenlunde.

Især synes Århus-lytterne mindre godt om nærradioernes programmer. Tåstrup er det eneste område, hvor tilfredsheden ikke er faldet.

Tabel 3 HVAD SYNES DE OM NÆRRADIOENS PROGRAMMER SOM HELHED?
(Procent af lytterne)

	<u>Udmærket</u>		<u>Nogenlunde</u>		<u>Dårligt</u>	
	1984	1985	1984	1985	1984	1985
	%	%	%	%	%	%
Herning	71	60	21	28	3	2
Århus	60	29	30	42	5	12
Roskilde	63	45	28	35	3	3
Svendborg	51	40	30	37	4	1
Østervrå	45	27	39	47	7	2
Tåstrup	43	43	35	31	6	4
Nørrebro	58	41	29	33	3	3
København	50	42	30	24	8	4

<u>Gennemsnit:</u>	55	41	30	35	5	4

Ser man på lytternes vurdering af programudbudet (tabel 4) savner flere lyttere nyheds- og debatprogrammer. Også i de områder, som Roskilde og Herning, hvor nyhedslytningen er steget meget, vil lytterne gerne høre mere. Derimod er svendborgenserne blevet mere tilfredse med nyheds- og debat-udbudet. I Roskilde og på Nørrebro mener et stigende antal lyttere, at der er for meget musik og anden underholdning i nærradioerne. Der er fortsat mange lyttere i Herning og Østervrå, som finder, at der er for mange religiøse programmer i nærradioerne.

Tabel 4 I HVOR HØJ GRAD SYNES DE, NÆRRADIOEN LÆGGER VÆGT PÅ DISSE PROGRAMMER?

	(Procent af lytterne)							
	For lidt nyheder		For lidt debat		For meget musik, bingo, underholdn.		For meget relig. stof	
	84	85	84	85	84	85	84	85
	%	%	%	%	%	%	%	%
Herning	14	17	14	21	14	13	27	27
Århus	21	23	21	23	27	20	7	9
Roskilde	8	13	12	17	14	18	3	1
Svendborg	20	12	20	16	14	14	4	5
Østervrå	16	14	17	13	7	6	25	24
Tåstrup	12	17	10	17	12	13	3	3
Nørrebro	10	25	14	24	14	18	4	6
København	9	15	5	16	11	10	6	5
<u>Gennemsnit:</u>	14	17	14	18	14	14	10	10

Danmarks Radios regionalradio har afgivet lidt flere af deres lyttere i 1985 end året før (tabel 5). 19 % af befolkningen i de undersøgte områder lytter nu mindre til regionalradioen, end de gjorde før nærradioen kom til, mod sidste års 14 %. Frafaldet er især sket i Roskilde og Svendborg, men også i Københavns-området spores det. Derimod er tallene faldet lidt i Herning og Århus.

Nærradioerne har dog taget flest lyttere fra P3. Når man ser bort fra Århus, hvor en del er gået tilbage til P3, er der i alle områder sket en fordobling af antallet af mennesker, som hører mindre på P3.

•

Tabel 5 LYTTER DE MERE ELLER MINDRE TIL REGIONALRADIOEN OG P3, EFTER AT NÆRRADIOEN ER KOMMET ?

	(Procent af befolkningen)			
	Mindre til regionalradioen		Mindre til P3	
	1984	1985	1984	1985
	%	%	%	%
Herning	38	36	58	64
Århus	28	25	43	34
Roskilde	10	25	14	41
Svendborg	12	21	15	22
Østervrå	3	3	3	8
Tåstrup	8	14	13	30
Nørrebro	5	17	16	33
København	7	11	9	21
<u>Gennemsnit:</u>	14	19	21	40

Tre fjerdedele af befolkningen i de 8 områder ønsker, at nærradioerne skal fortsætte efter forsøgets udløb den 31. marts 1986 (tabel 6). Dette tal er steget fra 59 % i 1984. På spørgsmålet om, hvordan nærradioerne skal finansieres i fremtiden, går 59 % ind for, at de skal finansieres af frivillige bidrag. Næsten lige så mange, 58 %, mener, der skal være reklamefinansiering - mens 39 % er tilhængere af en eller anden form for licensbetaling eller offentlig støtte.

Tabel 6 SKAL NÆRRADIOEN FORTSÆTTE EFTER FORSØGETS UDLØB ?
(Procent af befolkningen)

	JA	
	1984	1985
	%	%
Herning	81	87
Århus	75	76
Roskilde	57	76
Svendborg	53	75
Østervrå	42	57
Tåstrup	48	74
Nørrebro	58	78
København	57	66
<u>Gennemsnit:</u>	59	74

Generelt viser undersøgelserne, at nærradioerne har fået større opbakning inden for det sidste år: flere lytter, og flere går ind for, at de skal fortsætte efter forsøget. Til gengæld tyder vurderingen af programmerne på, at "hvedebrødsdagene" er ovre - lytterne er blevet mere tilbageholdende med deres ros.

2273 personer over 14 år har deltaget i undersøgelsen. De deltog også i undersøgelsen i 1984. I de 8 områder er der 32 nærradioer med en samlet ugentlig sendetid på ca. 860 timer: 2 stationer i Herning med en ugentlig sendetid på 115 timer, 6 stationer i Århus med 168 timer, 3 stationer i Roskilde med 100 timer, 2 stationer i Svendborg med 75 timer, 1 station i Østervrå med 7 timer, 3 stationer i Tåstrup med ca. 70 timer og 15 stationer i København med 400 timer (fordelt på 4 sendere)

Det er en forøgelse fra første undersøgelse på 10 stationer og 260 timers ugentlig sendetid.

Lytternes mening om finansieringen af nærradio

1. Indledning

Gallups undersøgelser i foråret 1985 omhandler befolkningens syn på, hvordan nærradioen skal finansieres i fremtiden. Der blev forelagt tre mulige finansieringsmåder (licens eller offentlig støtte, frivillige bidrag, reklame), idet abonnement med dekoder i praksis er udelukket for radio.

Hovedresultatet er, at de færreste kun peger på én finansieringskilde for nærradio (40 pct.), de fleste går ind for kombinerede betalingsmåder. Et lignende resultat er nået med hensyn til lokal-tv. (Herom nærmere senere).

Tabel 1 Finansieringsformer for nærradio (Mulighed for kombinerede svar. Pct. af befolkningen)

	Es- bjerg	Her- ning	Svend -borg	Øster -vrå	År- hus	Ros- kilde	Tå- strup	Køben- havn + Nr.bro	Gns.
Frivillige bidrag	40	74	58	57	65	56	49	55	57
Reklame	57	57	68	48	53	65	72	48	59
Licens/ offentlige tilskud	27	47	36	30	48	29	36	49	38

Reklamer og frivillige bidrag har lige mange tilhængere, når det gælder betalingen for nærradio. (Ved lokal-tv har reklamer langt flere tilhængere, måske fordi befolkningen har indtryk af, at tv er så meget dyrere end radio). Tanken om licens eller offentlig støtte til nærradio har tilslutning hos 38 pct., hvilket er lidt flere end ved lokal-tv.

Der konstateres nogle interessante forskelle mellem synspunkterne i de enkelte byer. De frivillige bidrag fremhæves særlig i Herning, hvor Lokalradio Herning som bekendt har fået mange penge ind på denne måde (52 pct. af lytterne i Herning har personlig støttet nærradioen, imod 22 pct. på landsplan).

Når reklame i nærradio har særlig mange tilhængere i Svendborg og Roskilde, kan det muligvis forklares ved, at avis-nærradio er fremtrædende i netop disse to byer. Reklamens mange støtter i Tåstrup kan måske forklares ved, at Vestegnens Lokalradio netop er gået varmt ind for reklamemuligheden.

Endelig bemærkes det, at licens eller offentlig støtte har mange tilhængere i Århus og Herning, hvor kommunerne - ikke mindst i Århus - har støttet nærradioen med betydelige midler. Når mange københavnere ønsker licens/offentlig støtte kan det ikke forklares med, at Københavns kommune har givet støtte, men snarere med at de mange græsrodsradioer i København principielt ønsker denne form anvendt.

2. Finansieringsform og nærradioens funktion for lytterne

Sammenhængen mellem lytternes syn på nærradioens funktion og deres forslag til finansierings-kombinationer fremgår af tabel 2:

Tabel 2 Finansieringsforslag efter kritik af nærradioens programmer
(Pct. af lytterne)

Finansiering	For lidt nyheder	For lidt debat	For meget musik/underh.	Alle lyttere
Frivillige bidrag	70	69	66	60
Reklame	55	53	45	59
Licens/off.tilskud	50	57	53	42
Antal interviews	298	327	254	1789

Anm. Esbjerg er af tekniske grunde ikke med i denne analyse. Samme svarperson kan optræde flere gange i tabellen.

Den overvejende kritik af nærradioerne fra lytterne går som tidligere nævnt ud på, at man savner nyheder og debat og ønsker mindre vægt på musik og underholdning. Lyttere med disse synspunkter nævner oftere end andre frivillige bidrag, eller licens/offentlige tilskud som finansieringsmåde for nærradio. Det viser, ligesom for lokal-tv, at brugerne antager

en vis sammenhæng mellem mediets funktion og finansieringsform. Ifølge lytterne må der frivillige bidrag og offentlige midler til, hvis nærradioen ikke udelukkende skal blive et underholdende tilbud finansieret af reklamer. Nyhederne og debatten kræver andre finansieringskilder.

3. Finansieringsform og alder

Det er generelt de yngre, der lytter mest til nærradio. Måske ville man tro, at det samtidig er de yngre, der går ind for reklamefinansiering. Billedet er imidlertid mere kompliceret:

Tabel 3 Finansieringsformer for nærradio efter alder
(Pct. af befolkningen i hver aldersgruppe)

		Alder			Total
		15 - 24	25 - 49	50 -	
Frivillige bidrag	helt	4	10	19	12
	delvis	74	54	26	47
	I alt	78	64	45	59
Reklame	helt	9	16	28	19
	delvis	59	44	24	39
	i alt	68	60	52	58
Licens/off.tilskud	helt	5	11	7	9
	delvis	57	35	13	31
	i alt	62	46	20	40
Antal interviews		301	970	711	1987

Anm. Excl. Esbjerg af tekniske årsager.

De ældre over 50 år, som ikke lytter så meget til nærradio, peger ofte på enten frivillige bidrag eller reklame alene, mens licens eller offentlig støtte ikke skal bruges til nærradio efter deres mening.

De unge (15 - 24 år), som er ivrige nærradiolyttere, foreslår kombinerede finansieringsformer, hvor reklamer rigtignok spiller en rolle, men hvor licens eller offentlig støtte bestemt ikke udelukkes.

Seernes syn på lokal-tv

9 lokal-tv stationer i Esbjerg, Århus, Svendborg, Tåstrup og København er omfattet af de publikumsundersøgelser, som Gallup har foretaget for kulturministeriet i ugen fra den 11. til den 17. marts 1985.

Lokal-tv kan - i modsætning til nærradio - ikke modtages af alle beboere i de undersøgte områder. Flere steder må man have en ekstra antenne eller være tilsluttet et fællesantenneanlæg. I Århus kan således kun 40% af befolkningen modtage Kanal A, i Svendborg kan 79% modtage TV Svendborg, i Tåstrup kan 63% modtage Vestegnens Lokal-TV og/eller Kanal 2, KKR og Weekend TV, og i København kan 33% modtage Kanal 2, KKR og Weekend TV. I Esbjerg er næsten alle de interviewede tilsluttet et fællesantenneanlæg og kan derfor modtage Kanal Esbjerg, ALT/TV-Esbjerg og De Samvirkende Antenneforeninger.

Tabel 1 viser, hvor ofte de mennesker, der kan modtage lokal-tv eller (i Esbjerg) har set det mindst én gang, faktisk ser lokal-tv i de fem områder.

Tabel 1	5 - 7 dage om ugen	Mindst én gang om ugen	Aldrig
	%	%	%
Esbjerg	12	68	5
Århus	14	56	8
Svendborg	7	76	6
Tåstrup	21	68	12
København	23	71	8
Gennemsnit:	15	68	8

I de områder, hvor antallet af daglige seere er størst, er der også det største udbud af programmer: i København ca. 45 ugentlige sendetimer, i Tåstrup 50, i Århus 30, i Esbjerg 25 og i Svendborg 5.

Tabel 2 viser, hvilke programmer seerne særlig lukker op for. Her falder svarene meget forskelligt ud, hvilket hænger sammen med, at programudbudet er meget forskelligt.

	Esbjerg	Århus	Svendborg	Tåstrup	København	Gennemsnit
Nyheder	49	41	72	37	38	47
Lokal reportage	52	45	61	33	35	45
Film og serier	19	23	12	67	77	40
Debat	23	27	34	36	31	30
Musik/underholdning	18	50	19	33	29	30
Sport	29	24	17	27	23	24
Børne/ungdomsudsendelser	10	11	12	14	9	11

Tilfredsheden med programmerne som helhed fremgår af tabel 3.

Udmærket	24	13	29	40	32	28
Nogenlunde	56	42	53	44	43	48
Dårligt	9	36	6	5	11	13

I alle områder - Århus som en markant undtagelse - er tilfredsheden betydeligt større end utilfredsheden. Tåstrup-seerne er mest tilfredse, og gennemsnitlig synes hver anden i de 5 områder, at programmerne er nogenlunde gode.

Tre ud af fire ser gerne, at lokal-tv fortsætter efter forsøgsperiodens udløb. Også her er tallet lavest i Århus, hvor 69% siger ja til fortsættelse. I de andre områder er tallene: Esbjerg 78%, Svendborg 78%, Tåstrup 80% og København 74%. Ligesom det er tilfældet med nærradioen, er det øgede udbud af fjernsynsprogrammer blevet en del af medie billedet, som de fleste nødigt vil give slip på.

I tre af de undersøgte områder er der flere lokal-tv stationer. Tabel 4, 5 og 6 viser, hvordan seerne fordeler sig på stationer i Esbjerg, Tåstrup og København.

Tabel 4 Lokaltv i Esbjerg

	Set mindst 1 gang	Set inden for sidste 3 uger	Ser mest
	(Procent af seerne)		
Kanal Esbjerg	80	63	53
ALT/TV-Esbjerg	56	44	29
De Samvirkende Antenneforeninger	35	15	6

Kanal Esbjerg og De Samvirkende Antenneforeninger deles om én kanal, sådan at Kanal Esbjerg sender i 1 uge, DSA 2 uger ad gangen. Kanal Esbjerg sender ca. 10 timer om ugen, DSA mellem 2 og 5 timer. Det skal dog bemærkes, at DSA ikke havde nogen udsendelser i den uge, undersøgelsen fandt sted. ALT/TV-Esbjerg har sin egen kanal og sender ca. 10 timer om ugen.

Tabel 5 Lokaltv i Tåstrup

	Set mindst 1 gang	Set inden for sidste 7 dage	Ser mest
	(Procent af seerne)		
Vestegnens Lokal-TV	63	24	16
Kanal 2	75	68	54
Weekend TV	73	57	22
Københavns Kristne Radio/TV	33	12	1

Vestegnens Lokal-TV, som hører hjemme i Tåstrup, sender ca. 5 timer om ugen, mens de københavnske stationer sender ca. 17 (Kanal 2), 18 (Weekend TV) og 10 timer (KKR).

Tabel 6 Lokaltv i København

	Set mindst 1 gang	Set inden for sidste 7 dage	Ser mest
	(Procent af seerne)		
Kanal 2	86	72	55
Weekend TV	81	67	32
Københavns Kristne Radio/TV	21	6	1

1558 personer over 14 år har deltaget i undersøgelserne.

Seernes mening om finansieringen af lokal-tv

1. Indledning

Gallups undersøgelse for kulturministeriet i foråret 1985 omfatter lokal-tv i Esbjerg, Århus, Svendborg, Tåstrup og København (incl. Nørrebro). I disse fem områder har lokal-tv udviklet sig meget forskelligt i forsøgsperioden, alligevel går et stort flertal af dem, der kan se lokal-tv i hjemmet, ind for at lokal-tv skal fortsætte. Århus ligger lavest med 69 pct., der ønsker fortsættelse, Tåstrup ligger højest med 80 pct. af seerne, de øvrige byer ligger imellem.

Men hvordan forestiller seerne sig lokal-tv's finansielle fremtid? I undersøgelsen blev forelagt fire mulige betalingsformer, som seerne kunne vælge helt eller delvis. De færreste seere (42 pct) går ind for kun én finansieringskilde, flertallet peger på kombinationer af flere.

Hovedresultatet fremgår af tabel 1, som viser, hvor mange der siger ja - helt eller delvis - til hver af de fire finansieringsformer: reklame, frivillige bidrag, licens/offentlige tilskud og abonnement (dekoder):

Tabel 1 Finansieringsformer for lokal-tv (mulighed for kombinerende svar. Pct. af seerne)

	Esbjerg	Århus	Svendborg	Tåstrup	København	Gns.
Reklame	67	73	74	82	62	72
Frivillige bidrag	32	55	51	42	37	43
Licens/offentlig	31	31	40	34	27	33
Abonnement (dekoder)	12	26	18	19	26	20

Reklamer peges der på af 2/3 af seerne, men det er kun ca. 1/3 der udelukkende nævner reklamer. Efter flertallets opfattelse er der således ikke indvendinger imod at bruge reklamer som del-finansiering af lokal-tv, men det er kun et mindretal, der går ind for at lade reklamerne betale alene. Den oftest nævnte kombination med reklamerne er frivillige bidrag, og den nævnes af 10 - 20 pct. af seerne. Det kan tolkes som udtryk for, at brugerne eller interessenter skal bære en del af udgiften udenom varepriserne, hvor også ikke-seerne kommer med i betalingsgrundlaget.

Frivillige bidrag er den finansieringsform, næstflest seere peger på, idet 43 pct. i gennemsnit går ind for den. Kun meget få af seerne (5 pct.) mener lokal-tv kan eller skal klare sig udelukkende ved frivillige bidrag. Som nævnt foreslår ganske mange de frivillige bidrag kombineret med reklamer.

Licens eller offentlige bidrag går hver tredje seer ind for. Atter er det almindeligste, at licens foreslås kombineret med andre kilder, både frivillige bidrag og reklamer. Kun 7 pct. af seerne ønsker en ren reklamefinansiering af lokal-tv. Men tanken om, at hele samfundet via licens eller offentlige tilskud hjælper med at finansiere lokal-tv og dermed også får en eller anden indflydelse på virksomheden, støttes altså af en betydeligt større del af seerne.

Abonnement (dekoder) er den finansieringsform, hvor det udelukkende er brugere, der kommer til at betale. Alligevel er det kun hver femte seer, der går ind for denne finansieringsform, og heraf nævner langt de fleste den kun som en del-finansiering. Det er bemærkelsesværdigt, at abonnements-tv ikke i forhold til andre byer har flere tilhængere i København og Tåstrup, som er de områder i undersøgelsen, der har haft tilbudet om dekodere fra Kanal 2.

Foreløbig kan vi konkludere, at det store flertal af seerne ønsker lokal-tv i fremtiden, og at de peger på kombinerede finansieringsformer af reklame, frivillige bidrag og licens eller offentlige tilskud. Abonnements-TV har ikke mange tilhængere.

2. Finansieringsform og lokal-tv's funktion for seerne

Lokal-tv er forskelligt i de undersøgte byer, og den enkelte seer udnytter lokal-tv i forskellig grad og med vægten på forskellige programmer inden for det udbud, der nu engang findes på stedet. Der findes ifølge undersøgelsen en sammenhæng mellem den funktion lokal-tv har for seeren, og de betalingsformer seeren anbefaler.

Reklame og licens anbefales særlig af de mest positive seere. Begge finansieringsformer nævnes oftere, når man ser lokal-tv flere dage om ugen, når man synes programmerne er udmærkede, og når man går ind for, at lokal-tv skal fortsætte.

Frivillige bidrag og abonnement foreslås derimod oftere af de knapt så positive lokal-tv-seere. Jo mindre man ser lokal-tv, jo dårligere man synes om programmerne, og jo mere forbeholden man er over for lokal-tv's fortsættelse - jo oftere foreslår man finansiering gennem frivillige bidrag eller abonnement. Denne sammenhæng er ganske logisk: Hvis man ikke selv går ret meget op i lokal-tv, ønsker man det finansieret på måder, man ikke selv bidrager til, det vil sige hverken reklame eller licens/offentlige tilskud.

Reklame og licens er altså de mest engagerede lokal-tv-seeres forslag til finansiering. Men man kan engagere sig i forskellige dele af programudbudet. Ifølge undersøgelsen er nyhedsudsendelser det vigtigste for både reklame- og licens-tilhængere. Reklametilhængerne fremhæver desuden film og serier. Licens-tilhængerne peger derimod på lokal reportage og debat-programmer, se tabel 2:

Tabel 2 Er der bestemte programmer, De især ser ?
 Pct. af seere, der foreslår hel eller delvis licens eller reklamefinansieret lokal-tv.

	Licens	Reklame
Nyhedsudsendelser	61	54
Lokal reportage	57	47
Film og serier	38	44
Debatprogrammer	45	35
Antal svarpersoner	197	426

Anm. : Eftersom de fleste licens-tilhængere også går ind for reklame, mens det omvendte ikke er tilfældet, kan licens-ønskeres programprofil opfattes som korrektivet til den rene reklamefinansierings-gruppes.

Af tekniske grunde er Esbjerg ikke omfattet af denne opgørelse, men det forrykker ikke det endelige resultat.

Der er ikke sort-hvide forskelle i programprioriteringen hos licens- og reklame-tilhængerne. Men forskellene er store nok til at demonstrere en erkendelse hos seerne af, at lokal-tv's programudbud til en vis grad bestemmes af finansieringsformen. Lægger man stor vægt på underholdende lokal-tv ønsker man i højere grad reklame-finansiering, fremhæver man derimod særligt de lokale nyheder, reportager og debat, ønsker man dem sikret gennem en delvis licensfinansiering.

3. Acceptniveau for licens

Uanset om seerne selv har foreslået licensfinansiering, er det relevant at kende deres indstilling til en eventuel licens-afgifts højde, se tabel 3:

Tabel 3   Hvis lokal-tv skal betales gennem en licensafgift, som alle husstande skal betale, hvor høj en afgift vil De så finde rimelig ? (Pct. af seere)

Beløb pr. halvår	Pct.
Over 600 kr.	0
600 kr.	3
300 kr.	11
100 kr.	20
Under 100 kr.	11
<hr/>	
I alt villige	45 % (gns. 170 kr.)
<hr/>	
Vil ikke betale	35
Ved ikke	20
<hr/>	
I alt	100 % (gns. 77 kr.)
<hr/>	

Forelagt en række mulige licens-satser går halvdelen af lokal-tv's seere ind på at vælge et beløb. I gennemsnit peger de på 170 kr. pr. halvår. En god trediedel af seerne nægter at ville betale licens, og hver femte seer kan ikke vælge en sats. Hvis man fordeler "betalingsviljen" på alle seerne, når man til en halvårlig licensafgift på 77 kr. eller ca. 12 pct. af licensen til DR.

Største accept af lokal TV-licens findes hos arbejdere, funktionærer og elever. De sidste tænker dog ikke så meget på deres egne penge som på deres forældres. Modstandere af licensen er særlig pensionister, selvstændige og husmødre.

4. Konklusion

Efter seernes opfattelse skal lokal-tv fortsætte, og det skal finansieres ved en kombination af reklamer, frivillige bidrag og licens/offentlige tilskud. Ved sammensætningen af disse finansieringskilder er seerne klar over to forhold. For det første deltager alle borgere i visse betalingsformer (reklame og licens), mens andre hviler på de interesserede (frivillige bidrag og evt. abonnement). For det andet er licens-ønskerne udtryk for, at man vil sikre at lokal-tv ikke kun bliver et underholdningsmedie, men får mulighed for at lave lokale nyheds- og debatprogrammer.

Koda

1. Et af ophavsretslovgivningens hovedformål er at sikre kunstnerne - særlig de skabende kunstnere - de rettigheder, der i almindelighed er forudsætningen for, at de selv kan opnå et økonomisk udbytte af udnyttelsen af deres værker.

Kulturministeriet har udarbejdet en vejledning om nogle retlige forhold af særlig betydning for lokale radio- og fjernsynsforsøg af 28. februar 1983, der er udsendt til alle som har fået en forsøgstilladelse sammen med tilladelsen. Heri indtager ophavsmændenes enerettigheder - blandt andet til at gøre et værk tilgængeligt for almenheden ved offentlig fremførelse - en vigtig plads, ligesom der redegøres for de såkaldte "nærtstående rettigheder", der tilkommer udøvende kunstnere m.fl. (Se "Forsøg med nærradio og lokal-tv", s. 63 ff.)

2. I forhold til radio- og fjernsynsforetagender varetages komponisternes rettigheder (og rettighederne til den tekst, der måtte være knyttet til musikken) gennem selskabet Koda, medens de udøvende kunstneres og pladeproducenternes rettigheder over optagelser varetages gennem institutionen Gramex.

Da komponistens (og tekstforfatterens) ret er en eneret, må fremførelsen principielt ikke ske, medmindre der foreligger **samtykke**, hvorimod de øvriges ret kun beötår i et krav på **vederlag**, hvis en fremførelse sker.

Under hensyn til Kodas særlige stilling er Kodas tariffer underkastet kulturministerens godkendelse, medens uenigheder om Gramex's tariffer i givet fald vil kunne indbringes for et tvangslicensnævn.

3. Inden forsøgsordningen gik i gang pr. 1. april 1983, var der for resten af dette kalenderår fastsat en fælles tarif, hvorefter hvert projekts vederlag udgjorde 2.800 kr.

4. Imidlertid skulle det vise sig, at specielt nærradioernes sendetid og musikforbrug blev langt mere omfattende, end nogen havde forestillet sig. Fra Koda/Gramex's side blev der derfor stillet krav om en fundamentalt ændret tarif for perioden 1. januar 1984 - 31. marts 1986, der for de fleste nærradioers vedkommende ville betyde en klækkelig forhøjelse af vederlagene. Der førtes i foråret 1984 langvarige forhandlinger herom mellem på den ene side Koda/Gramex og på den anden side repræsentanter for nærradioerne.

Forhandlingerne førte til enighed om principperne for betalingen, der dels udgøres af et grundbeløb for de første 1.000 sendetimer pr. år (gradueret efter den samlede sendetids omfang), dels af et beløb pr. sendetime ud over 1.000. Om dette sidste beløbs størrelse kunne der imidlertid ikke opnås enighed, idet Koda/Gramex ønskede 25 kr., medens nærradioerne kun tilbød 15 kr. pr. time.

Sagen blev forelagt kulturministeriet til afgørelse, der den 19. juni 1984 fulgte rettighedshavernes forslag.

I øvrigt medfører et dokumenteret musikforbrug på under 25 pct. af sendetiden en 50 pct.'s reduktion af vederlaget. Nærradioerne kan også vælge alene at betale et vederlag pr. faktisk musiksendetime på 50 kr., men dette forudsætter en detaljeret rapportering af musikforbruget.

Den overenskomst, som den enkelte nærradio herefter må gå ind på, er optrykt som bilag 11.

5. Den 12. september 1984 godkendte kulturministeriet en tarif for lokal-tv-projekterne, der under hensyn til disses ofte yderst beskedne sendetid kun indeholder en betaling på 25 kr. pr. sendetime (med muligheden for 50 pct.'s reduktion), respektive 50 kr. pr. musiksendetime.

I foråret 1985 har Koda stillet forslag om et tillæg til tv-tariffen, således at de foretagender, der bestemmer sig for at kræve abonnementsbetaling, skal betale et vederlag på 3 pct. af indtægterne. Den 26. april 1985 har ministeriet dog afslået at godkende et sådant tillæg, idet abonnementsfinansiering som grundlag for tv-virksomhed ikke ses at kunne have ligget uden for forudsætningerne for den allerede opstillede tarif.

6. For både radio- og tv-tariffen gælder som berørt udtrykkeligt, at de kun gælder indtil forsøgsperiodens udløb den 31. marts 1986. Den ængstelse for, at en betydelig forøgelse af vederlagene ville blive ødelæggende for nogle af projekterne, som navnlig kom til orde i foråret 1984, har indtil nu ikke fundet nogen bekræftelse i forsøgsordningens forløb.

Uddybning af vilkårene for ordningen

Forsøgsordningen har fra starten på visse punkter været sparsomt reguleret, idet det er hensigten, at erfaringerne fra en meget åben forsøgsordning skal danne grundlag for en stillingtagen til spørgsmålet om en permanent ordning og dennes eventuelle nærmere regulering.

I tilladelserne til deltagelse i forsøgsordningen indgår en række vilkår, som projekterne skal overholde. Der henvises herom til udvalgets 1. rapport.

Udvalget har fundet det påkrævet at bidrage til fastlæggelse af grænserne for forsøgsprojekternes virksomhed ved en række generelle forskrifter, der har uddybet de for tilladelserne gældende vilkår og forudsætninger.

Således fandt udvalget det nødvendigt i et sæt retningslinier af 10. juli 1984 at præcisere forbudet mod **reklame og kommerciel sponsorvirksomhed** således:

"ad reklame: at anbefalinger af og henvisninger til varer og virksomheder i kommercielt øjemed ikke må forekomme, uanset om der ydes vederlag for udsendelsen.

ad kommerciel sponsorvirksomhed: at finansiering af bestemte programmer fra erhvervsside ikke må forekomme."

Særlig for lokal-tv-projekternes vedkommende har udvalget i en rundskrivelse af 15. marts 1985 fastsat regler om reklamer på danske sportspladser i forbindelse med udsendelserne, der svarer til de i EBU (European Broadcasting Union) vedtagne regler. (Se bilag 12).

I en rundskrivelse af 18. februar 1985 vedrørende **samarbejdsaftaler og programsammensætning** til lokal-tv-projekterne har udvalget endvidere - særlig med henblik på spørgsmålet om network, hvorved de samme programmer udsendes på forskellige lokaliteter - præciseret følgende:

- "1. Forsøgstilladelsen kan ikke overdrages helt eller delvis. Indehaveren skal i overensstemmelse med tilladelsen have kontrollen over såvel stationens programvirksomhed som driften i øvrigt. En tilladelsesindehaver kan ikke (uden forudgående godkendelse herfra). indgå nogen aftale, hvorved der afstås beføjelser over projektet til uvedkommende.
2. Den enkelte stations programsammensætning skal omfatte mindst 50 pct. lokalt stof - det vil sige stof, der er produceret lokalt eller på anden måde har tilknytning til det pågældende lokale område.
3. En spredning eller fordeling i det lokale område af programmer, der føres frem til stationen udefra, må ikke foregå samtidig med, at fremføringen sker, medmindre der er tale om lokalt stof."

Udvalget har taget stilling til en række andre principielle forhold. Desuden har udvalget - navnlig efter projekternes påbegyndelse af udsendelserne - i højere grad end forventet været beskæftiget med konkrete problemer i forbindelse med forsøgenes virksomhed.

De konkrete forhold vedrører ofte spørgsmålet om overholdelse af vilkår.

Overholdelsen af vilkårene

1. Under hensyn til, at der er tale om en forsøgsordning, påhviler der de deltagende projekter vilkår med hensyn til indsendelse af materiale til belysning af virksomhed og økonomiske forhold. Allerede på ansøgningsstadiet blev dette oplyst over for alle, der ønskede at søge en forsøgstilladelse.

Herudover indeholder visse forbud i reglerne begrænsninger med hensyn til projekternes dispositioner, som det er udvalgets opgave at påse overholdelsen af. Den efterfølgende redegørelse om overholdelsen af vilkår beskæftiger sig kun med regler og sanktioner, der har tiltrukket sig større interesse under Lokalradio- og -TV-udvalgets hidtidige arbejde.

2. I tilladelserne er det fastsat, at modtageren inden 14 dage skal indsende et "**rapporteringsskema**", der mere detaljeret end ansøgningen beskriver projektet, herunder med et revideret budget. Denne frist har været meget kort og er i adskillige tilfælde blevet overskredet. Dette har medført, at udvalget i fornødent omfang har fastsat nye frister.

Kun i nogle ganske enkelte tilfælde af fortsat manglende indsendelse har udvalget efter forudgående varsel meddelt de pågældende, at deres projekt nu blev betragtet som udgået af forsøgsordningen.

Udvalget har fundet det nødvendigt på lignende måde at betinge nogle projekters forbliven i ordningen af, at der inden visse frister blev indsendt **oplysninger** om, hvornår de ville begynde at sende, om tilvejebringelse af tv-sender m.v.

Passiviteten er blevet opfattet som en opgivelse af tilladelsen fra indehaverens side, der er blevet taget til efterretning af udvalget. Der har således ikke været behov for den i tilladelserne beskrevne formelle procedure for tilbagekaldelse af tilladelsen på grund af vilkårsovertrædelse, som går ud på, at kulturministeriet træffer beslutning efter indhentet udtalelse fra udvalget.

Formålet med de her nævnte udelukkelser af forsøgsordningen har været at skille passive projekter ud, fordi der i en forsøgsordning nødvendigvis må gælde visse tidsmæssige rammer, hvis en sådan ordning overhovedet skal have nogen mening.

Af de i alt 26 tilladelser, der er registreret som opgivet, er 7 radiotilladelser og 2 tv-tilladelser ophørt på denne måde, inden nogen udsendelsesvirksomhed kom i gang.

3. Til brug for indsamlingen af erfaringer med forsøgsaktiviteterne skal projekterne måned for måned indsende **udsendelsesrapporter**, det vil sige skemaer vedrørende samtlige udsendelser, der belyser programmernes indhold og tilblivelse.

Indtil den 1. marts 1984 og den 18. marts 1985 skulle der yderligere indsendes **optagelser** af samtlige radio- henholdsvis fjernsynsprogrammer. Herefter blev kravet reduceret til, at båndene kan rekvireres inden for de første 6 måneder.

Der er tale om et omfattende materiale, og dermed om en følelig administrativ belastning for mange deltagere. Herudover er opbevaringen af bånd for 6 måneder også en økonomisk belastning. Men selv om der har været et betydeligt antal forsinkelser med indsendelsen, har udvalget konstateret, at projekterne i de fleste tilfælde har bestræbt sig på at efterleve kravene. Udvalget har dog følt sig foranlediget til den 28. februar 1985 at udsende en almindelig indskærpelse af pligten til at indsende udsendelsesrapporterne.

Kun i enkelte tilfælde har udvalget anset det for påkrævet at tage en inddragelse af forsøgstilladelsen under overvejelse for at gennemtvinge indsendelsen af materiale, og kun i ét tilfælde er det kommet så vidt, at udvalget er skredet til at foreslå kulturministeren midlertidig lukning af en nærradio på grund af manglende indsendelse af båndoptagelser.

Den sidstnævnte sag - vedrørende **Radio Romer** (København) - er helt atypisk for forsøgsordningen. Udvalget har på grundlag af undersøgelser af nærradioens udsendelser set sig nødsaget til som et særligt vilkår at statuere, at man i programmerne skal afholde sig fra ytringer, der efter almindelig opfattelse må betragtes som personligt krænkende for andre mennesker. I tilknytning hertil har udvalget den 8. marts 1985 rekvireret optagelser af programmerne fra perioden 25. oktober 1984 - 8. marts 1985 samt pålagt nærradioen herefter uge for uge at indsende optagelser af sine programmer.

Hensigten hermed var at sikre udvalget muligheder for at undersøge, om ytringer af den omtalte art er forekommet.

Da udvalgets pålæg om indsendelse af bånd ikke blev fulgt, indstillede man 19. april 1985 til kulturministeriet, at forsøgstilladelsen skulle inddrages, indtil de ældre bånd var indsendt, og man havde haft lejlighed til at efterprøve, om krænkende ytringer forekom, og der løbende skete indsendelse af de nyere bånd.

Det bemærkes, at tilladelsens indehaver ved tidligere lejligheder havde tilsidesat reglerne med hensyn til indsendelse af rapporteringsskema, udsendelsesrapporter, regnskabsoplysninger samt forbudet mod reklame. Yderligere havde udvalget den 22. juni 1984 meddelt den pågældende en advarsel for manglende indsendelse af nogle rekvirerede bånd.

Efter brevveksling med nærradioen fastslog ministeriet den 24. maj 1985, at denne ved ikke at efterkomme udvalgets krav havde tilsidesat pligten til at bistå udvalget i dets undersøgelser. Der var således umiddelbart tilstrækkelig grund til lukning.

Under hensyn til nærradioens ringe størrelse og begrænsede ressourcer mente ministeriet dog, at kravet om de ældre bånd måtte modificeres, og man fandt det ikke påkrævet at lukke radioen midlertidigt. De nyere bånd skulle snarest indsendes, idet ministeriet henstillede til udvalget at overveje, hvornår denne indsendelse kunne ophøre.

4. En form for vilkårstilsidesættelse, der har tildraget sig megen opmærksomhed, er overtrædelse af forbudet mod **reklame** og kommerciel sponsoring.

Udvalget bestræber sig på at håndhæve dette forbud, som er en forudsætning for forsøgsloven, og hvorfra der derfor ikke administrativt kan dispenseres. Konsekvens er imidlertid også nødvendig for at forhindre, at der opstår en utilsigtet ulighed mellem projekter, som kunne ønske at skabe sig indtægter ved at tage let på forbudet, og projekter, som - uanset hvilken holdning de har til spørgsmålet om reklamer i radio og tv - lægger vægt på at følge de regler, der nu en gang er gældende for forsøgsordningen.

Indtil den 1. juni 1985 har udvalget 11 gange over for 10 forskellige projekter (radio: 6 - tv: 4) påtalt overtrædelser, idet disse påtaler i alle tilfælde undtagen to har omfattet flere forhold. Udvalgets undersøgelser er naturligvis også nogle gange faldet ud **til**, at der ikke forelå reklame, ligesom det skal siges, at nogle af de påtalte tilfælde har været af undskyldelig karakter.

Når overtrædelser af reglerne er blevet konstateret, bliver alle projekter gjort bekendt med udvalgets afgørelse, og der er således løbende sket en præcisering og indskærpelse af reglerne.

Det er i øvrigt forekommet, at projekter selv er blevet opmærksomme på, at de har haft reklamer, men udvalget er blevet underrettet om, at de af egen drift har taget skridt til at undgå gentagelser. Sådanne sager har ikke givet udvalget anledning til påtale.

5. Ifølge forsøgstilladelsen må der ikke uden forudgående godkendelse ske væsentlige ændringer i et projekts **programmæssige karakter**. Det er således forudset, at forsøgene programmæssigt vil kunne gennemgå en udvikling, men det er også muligt for udvalget, i den grad man finder rimelig, at fastholde et projekt på de intentioner, som dannede grundlag for dets optagelse i forsøgsordningen.

Kun i ét tilfælde har udvalget dog fundet en nærradios fravigelse af disse intentioner så eklatant, at spørgsmålet om inddragelse af forsøgstilladelsen blev aktuelt. Da nærradioen The Voice (København) afviste at tage skridt til at bringe sin programsammensætning i bedre overensstemmelse med tilladelsens grundlag - ved at forøge andelen af lokalt stof, som var nede på 15 pct. - og da yderligere brevveksling ville være nyttesløs, anbefalede udvalget den 19. april 1985 kulturministeriet at inddrage tilladelsen, indtil der fra nærradioen fremkom tilsagn om at ændre balancen i den ønskede retning.

Efter en brevveksling med The Voice meddelte kulturministeriet den 10. juni 1985 nærradioen, at man ikke umiddelbart fandt grundlag for at inddrage tilladelsen, men at andelen af lokalt stof skulle bringes i et rimeligt forhold til det grundlag, hvorpå tilladelsen var opnået, og at udvalget skulle have underretning om de foranstaltninger, som ministeriets afgørelse gav anledning til.

6. Det følger ikke direkte af forsøgstilladelsernes ordlyd, at **væsentlige organisatoriske ændringer** vedrørende projekterne kun kan gennemføres efter godkendelse fra udvalget. Der hersker dog ingen tvivl om, at tilladelsen er en forvaltningsakt, hvis overdragelse til andre ikke kan effektueres af indehaveren på egen hånd.

I en række tilfælde har tilladelsesindehavere da også af egen drift søgt - og opnået - godkendelse af væsentlige ændringer, for eksempel at projektet skulle overgå fra foreningsform til selskabsform eller til en selvejende institution, eller fra én person til en anden. Udvalget har herved lagt vægt på, at projektet indholdsmæssigt ikke skiftede karakter.

Kun i ét tilfælde - vedrørende **Odense Nærradio** - har udvalget set sig nødsaget til at skride ind over for kritisable organisatoriske forhold.

I denne nærradios organisatoriske struktur indgik et anpartsselskab, men tilladelsen lå hos en forening, der vedtægtsmæssigt skulle kontrollere projektet. .

Udvalgets undersøgelser tydede imidlertid blandt andet på, at kontrollen var ved at glide over til selskabet, og at der var en sammenhæng mellem dette forhold og en række konstaterede overtrædelser af forbudet mod reklame og kommerciel sponsoring samt en tilsidesættelse af ophavsretslovens § 48 (om brug af andre radiofoniers programmer).

På denne baggrund foreslog udvalget den 17. januar 1985 kulturministeriet en midlertidig inddragelse af forsøgstilladelsen, indtil organisationen var bragt i overensstemmelse med tilladelsen. På nærradioen genetablerede man imidlertid meget hurtigt den oprindelige struktur, og en lukning mistede derfor sin aktualitet.

7. Endelig bør det nævnes, at reglen om, at projekterne - uanset om de har modtaget statstilskud - skal indsende **regnskab** for det foregående kalenderår inden den 1. april, har givet anledning til et ikke ringe antal rykker-skrivelser.

Overvejelserne om, hvorvidt nogle af forsinkelserne har været af en sådan karakter, at der bør skrives ind med stærkere reaktioner end påtale, har endnu ikke kunnet tilendebringes.

Kapitel 4: De nordiske nærradioordninger

Den følgende oversigt over forsøgene med nærradio i Sverige, Norge, Danmark og Finland er udarbejdet i april 1985 til brug ved Nordisk Ministerråds seminar "Nærradioen i Norden" (Århus 3. - 5. maj 1985). Redaktionelle ændringer er senere foretaget.

Forsøgsperiode

	Sverige	Norge	Danmark	Finland
Forsøgsstart	Forår 1979	Forår 1982	Forår 1983	Forår 1985
<u>Planlagt afslutning</u>	30.6.85	31.8.86	31.3.86	30.6.87

I Sverige er forsøgsperioden blevet forlænget i 1982, i Norge i 1984.

Antal forsøg

	Sverige	Norge	Danmark	Finland
<u>Sendetilladelser</u>	1050	ca. 370	90	33
<u>Sendere/områder</u>	65	91	48	22

Det giver i alt 1543 koncessionshavere fordelt på 226 sendere/områder. Det norske tal angiver områder, hvoraf nogle har mere end 1 sender. De øvrige angiver antallet af sendere.

For Sveriges vedkommende er der truffet beslutning om 86 sendere - 65 er i gang i april 1985.

Hvem sender ?

Et bredt udsnit af samfundets interessegrupper er repræsenteret i nærradioforsøgene i alle fire lande, som den følgende oversigt illustrerer.

<u>Koncessionshavere</u>	<u>Sverige</u>	<u>Norge</u>	<u>Danmark</u>	<u>Finland</u>
Trossamfund	+	+	+	÷
Dagblade	÷	+	+	+
Andre erhvervs- virksomheder	÷	÷	÷	+
Faglige organi- sationer	+	+	+	+
Uddannelses- institutioner	+	+	+	+
Kommuner	÷	+	+	+
Politiske partier	+	+	+	÷
Indvandregrupper	+	+	+	÷
Nærradioforeninger	÷	+	+	+
Andre foreninger	+	+	+	+
Enkeltpersoner	÷	÷	+	÷

Med "nærradioforeninger" menes her foreninger, dannet specielt med nærradiovirksomhed for øje - altså ikke de svenske nærradioforeninger, som er dannet af koncessionshaverne på de enkelte sendere.

Ud af disse 11 grupper er foreninger med andet hovedformål end nærradiovirksomhed ("andre foreninger" i oversigten), uddannelsesinstitutioner og faglige organisationer de eneste, der har sendetilladelse i alle fire lande.

Af de øvrige grupper er dagblade, kommuner og nærradioforeninger udelukket fra at få sendetilladelse i Sverige, hvor tilladelse kun udstedes til foreninger med andet, ideelt formål.

I modsætning hertil kan det nævnes, at 20 ud af de 33 finske sendetilladelser er givet til dagblade. Den finske forsøgsordning tillader som den eneste også andre erhvervsvirksomheder end dagblade at deltage.

Det danske forsøg skiller sig ud fra de øvrige ved at omfatte enkeltpersoner som koncessionshavere.

Finansiering m.v.

Offentlige tilskud:

I alle fire lande er der kommunalt støttede nærradioer. Kun i Danmark har også staten ydet tilskud. Af statens bevilling på 6 mill. kroner, er ca. 2,8 mill. brugt til nærradio-støtte: Ca. 0,6 mill. til leje af sendere, som stilles gratis til rådighed for alle nærradioer, og 2,2 mill. til tilskud til stationerne. Knap 1 mill. anvendes til forskningsformål, ca. 2,2 mill. til tilskud til lokal-tv-stationer.

Reklame:

Kun tilladt i Finland, hvor 10% af den månedlige sendetid kan optages af reklamer.

Andre finansieringsformer:

Generelt gælder det, at nærradioerne først og fremmest lever af tilskud fra de foreninger, som driver dem.

I Norge, Danmark og Finland har radioerne ret til at sælge sendetid. I Norge er den øvre grænse for solgt sendetid sat til 25% af den samlede ugentlige sendetid, og radioerne må ikke beregne sig fortjeneste af dette salg. I Finland skal prisen være "rimelig". I Danmark er der ingen skrevne regler om dette.

Derudover tjener stationerne penge blandt andet ved bingospil (i Danmark), betalte lytterhilsner, støttefester og andre indsamlinger, betalte "lydplakater" (i Norge) og meget andet. Det er uklart, om de svenske regler tillader stationerne at tjene penge - hvorimod de naturligvis gerne må modtage frivillige bidrag.

Obligatoriske udgifter:

I alle lande betaler nærradioerne ophavsretsafgifter. I Norge og Sverige betaler de leje af senderen til teleadministrationen (medmindre de selv ejer senderen, som det er tilfældet for nogle stationer i Norge). I Finland bestemmer stationerne selv, om de vil leje eller eje sendere, eller om de vil prøve at leje sig ind på en sender hos YLE.

I Sverige betaler nærradioerne desuden afgifter til nærradio-komiteén for dens administration af sendetilladelser og fordeling af sendetid.

I alle fire lande skal nærradioer opbevare deres programmer på bånd et stykke tid efter udsendelsen - i Danmark og Sverige 6 måneder, i Norge 2 måneder og i Finland 3 måneder.

Programregler

Programmernes indhold:

Det er et fællestræk for de nordiske ordninger, at nærradioerne ikke har de samme programmæssige forpligtelser til alsidighed, som gælder for de nationale radio/tv-institutioner (dog forudsættes kommunale nærradioer at vise alsidighed i Danmark).

Der er kun få regler for nærradioernes programindhold. De norske og svenske nærradioer har selv vedtaget etiske regler for programvirksomheden. I de finske regler hedder det blandt andet, at programmerne ikke må indeholde rå vold, være usædelige eller stride mod "god sed".

I den danske ordning er der ingen lignende regler.

Lokalt stof og reklame:

På to områder er der dog indført restriktive regler i alle fire lande. Det ene drejer sig om reklame, det andet om programmernes lokale karakter.

Reklame er tilladt i de finske nærradioer. I de tre andre lande er reklame forbudt. Kommerciel sponsorvirksomhed er ligeledes forbudt i Sverige, Norge og Danmark, mens de finske regler ikke omtaler begrebet.

For at sikre radioernes lokale karakter hedder det i de danske regler, at en væsentlig del af programmerne skal være produceret lokalt. De norske regler har en lignende formulering, og i den svenske nærradiolov står, at programmerne kun i begrænset omfang må indeholde materiale, som ikke er produceret for nærradioen selv. I den finske formulering er kravet, at programmerne så vidt muligt skal tilbyde information om lokale forhold.

I kommentaren til de norske regler uddybes bestemmelsen med, at det anses for brud på vilkårene, hvis størstedelen af den totale sendetid består af musik uden speciel tilknytning til lokalområdet.

Ingen steder er der sat procentsatser på brugen af ikke-lokalt programstof.

Ansvar

I Norge, Sverige og Finland skal nærradioer have en ansvarshavende programredaktør.

I Danmark gælder de almindelige ansvarsregler i straffeloven og anden lovgivning. Det er primært den, som ytrer sig, der er ansvarlig. Dog kan en radiomedarbejder eventuelt også være ansvarlig, i forbindelse med sin medvirken til den pågældende udsendelse. Tilladelsens indehaver hæfter over for kulturministeriet for, at programmerne er i overensstemmelse med gældende regler.

I Sverige og Norge har der været ført retssager mod nærradioer. I Sverige er der i tre tilfælde faldet dom for hetz med en befolkningsgruppe. I Norge er der i ét tilfælde faldet dom for diskrimination mod homoseksuelle. I Danmark er der i ét tilfælde sket domfældelse af en radiomedarbejder for medvirken til injurier. Afgørelsen er appelleret.

Fratagelse af sendetilladelse

Brud på forsøgsordningernes regler kan medføre fratagelse af sendetilladelse i alle 4 lande.

I Norge behandles brud på reglerne efter en fire-trins procedure:

1. Første brud kan medføre en advarsel.
2. Gentaget brud inden for 3 måneden efter advarslen kan medføre fratagelse af sendetilladelse i 1 måned.
3. Ved gentaget brud inden for 6 måneder herefter kan tilladelsen inddrages i 3 måneder.
4. Ved nye brud kan tilladelsen inddrages for resten af forsøgsperioden.

Indtil midten af april er punkterne 1. og 2. taget i anvendelse over for en enkelt station - den samme, som blev dømt for diskrimination mod homoseksuelle. Desuden er der udsendt en række advarsler på grund af brud på reklameforbuddet.

I Sverige kan sendetilladelsen inddrages, når der er faldet endelig dom i sager om ulovlige ytringer. Det er sket i 1 tilfælde. I 2 tilfælde er tilladelsen inddraget på grund af brud på reklameforbuddet. Ligesom i Norge er der her en fler-trins procedure for behandling af brud på reglerne.

I Danmark er der ikke samme formelle procedure som i Norge og Sverige. Ingen stationer har fået inddraget sendetilladelsen.

Lokalradio- og -TV-udvalget har i 3 tilfælde afgivet indstilling til kulturministeren om midlertidig lukning, nemlig i forbindelse med ændringer i en nærradios organisation, ændringer af programvirksomheden og manglende indsendelse af rekvirerede båndoptagelser. (Sagerne omtales under Overholdelsen af vilkårene).

I Finland kan regeringen inddrage sendetilladelser i tilfælde af brud på reglerne.

Senderstyrke:

Sverige: 10 watt er mest almindeligt. Enkelte steder eksperimenteres med højere senderstyrke.

Norge: Fastsættes af televærket, normalt til 10 watt.

Danmark: 10 watt.

Finland: Fra 10 til 1000 watt, alt efter sendeområdet. Det er værd at notere, at 100 watt sendere ser ud til at blive de almindeligste. Den finske ordning adskiller sig således (også) fra de øvrige nordiske ved at lade de nye radioer virke i et betydeligt større geografisk område.

Svenske og danske nærradioer må kun benytte teleadministrationernes sendere.

Navne og adresser på de nordiske nærradiomyndigheder/udvalg:

Sverige: Narradiokommittén, Box 16344, 103 26 Stockholm.

Norge: Nærkringkastingsnemda, Institutt for Journalistikk, Boks 1185, 1601 Fredrikstad.

Danmark: Lokalradio- og -TV-udvalget, Ministeriet for kulturelle anliggender, Nybrogade 2, 1203 København K.

Finland: Trafikministeriet, P.L. 235, 00130 Helsinki.

BILAG

Bilag 1**Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, § 1 og § 3**

(Lov nr. 421 af 15. juni 1973, som ændret senest ved lov nr. 276 af 6. juni 1985)

§ 1. Danmarks radio har eneret til ved hjælp af radioanlæg at sprede lyd- og billedprogrammer, der er bestemt til modtagelse af almenheden.

Stk. 2. Ministeren for kulturelle anliggender kan efter forhandling med ministeren for offentlige arbejder og radiorådet give andre tilladelse til en forsøgsmæssig spredning af lyd- og billedprogrammer ved hjælp af radioanlæg inden for enkelte lokale områder.

§ 3. Fællesantenneanlæg og andre kabelanlæg til fordeling af lyd- og billedprogrammer til lokaler, som anvendes til privatbeboelse, må kun benyttes til fordeling af:

- 1) Danmarks Radios programmer og andre danske programmer, som spredes ved hjælp af radioanlæg i overensstemmelse med § 1.
- 2) Udenlandske lyd- og billedprogrammer, som kan modtages direkte på frekvenser, der er bestemt til radiospredning, eller som fremføres til anlægget af generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet eller et telefonselskab, herunder også programmer, som overføres via kommunikationssatellitter med henblik på viderefordeling i fællesantenneanlæg og andre kabelanlæg.
- 3) Udenlandske lyd- og billedprogrammer, der overføres via kommunikationssatellit, og som modtages af et fællesantenneanlæg efter midlertidig tilladelse i henhold til § 4, stk. 3.

Stk. 2. Fordelingen af de i stk. 1 nævnte programmer må kun finde sted uden ændringer og samtidig med, at udsendelsen eller overføringen finder sted.

Stk. 3. Lyd- og billedprogrammer må endvidere uanset bestemmelserne i stk. 1 og 2 fordeles ved hjælp af fællesantenneanlæg og andre kabelanlæg til lokaler, som anvendes til privatbeboelse, i følgende tilfælde:

- 1) Danmarks Radio har ret til at lade lyd- og billedprogrammer fordele ved hjælp af kabelanlæg.
- 2) Ministeren for kulturelle anliggender kan efter forhandling med ministeren for offentlige arbejder og radiorådet give andre tilladelse til en forsøgsmæssig fordeling af lyd- og billedprogrammer ved hjælp af kabelanlæg inden for enkelte lokale områder.
- 3) Ministeren for kulturelle anliggender kan i særlige tilfælde tillade, at lyd- og billedprogrammer om enkeltstående begivenheder af lokal karakter i kortere perioder fordeles inden for enkelte lokale områder.

Stk. 4. Det påhviler ejere af fællesantenneanlæg og andre kabelanlæg at sikre, at der i anlægget sker en fordeling af Danmarks Radios fjernsynsprogrammer og andre landsdækkende eller til modtagelse i det pågældende område bestemte regionale fjernsynsprogrammer, som udsendes i overensstemmelse med gældende lov.

Danmarks Radios distriktsafdelinger

Danmarks Radio råder i dag over 9 distriktsafdelinger. De enkelte distrikters dækningsområde og befolkningsunderlag fremgår af vedlagte bilag.

Fra 1983 ændredes distrikternes status i Danmarks Radios organisation. De blev selvstændige programafdelinger med direkte ansvar over for programdirektøren for radio.

Distriktsafdelingerne har forpligtelse til at bringe udsendelser inden for samtlige stofområder i regionalradioudsendelser og i radioens landsprogramudsendelser. udsendelserne skal tage udgangspunkt i den enkelte afdelings dækningsområde.

Distriktsafdelingerne har således 2 hovedforpligtelser:

1. Regionaludsendelser

Der sendes i 1985 ca. 7000 timers regionalradio, der fordeler sig således:

Nordjyllands Radio	680
Radio Midt- og Vestjylland	900
Østjyllands Radio	680
Kanal 94	780
Radio Syd	1000
Radio Fyn	700
Regionalradioen i Næstved	730
Københavns Radio	800
Bornholms Radio	680

Sendetiden for regionalradioerne er siden 1975, hvor man reserverede en FM kanal (program 2) til regionale udsendelser, steget fra 3130 timer til 7000 timer.

Fra 1984 til 1985, hvor en lang række distrikter sender en morgenflade og hvor alle har børneprogrammer, er sendetiden steget med ca. 1350 timer, som fordeler sig således:

	1984	1985
Nordjyllands Radio	585	680
Radio Midt- og Vestjylland	690	900
Østjyllands Radio	551	680
Kanal 94	551	780
Radio Syd	781	1000
Radio Fyn	570	700

Regionalradioen i Næstved	633	730
Københavns Radio	758	800
Bornholms Radio	529	680

I de perioder, hvor regionalradioerne ikke sender, kobles regional-kanalen til program 3, som er musik-, nyheds- og servicekanalen.

2. Landsprogramudsendelser

De 9 distriktsafdelinger bidrager med 1485 timers udsendelser i 1985 svarende til 11,8% af det samlede landsprogramudbud dette år. Landsprogrammerne fordeler sig på følgende udsendelseskategorier:

Fakta	671
Fiktion	102
Musik	606
Rel. stof	30
Mix	7
	6

En væsentlig del af distrikternes landsprogrammer anvendes også som regionale udsendelser.

Landsprogramudsendelserne forventes at fordele sig således i 1985:

Nordjyllands Radio	170
Radio Midt- og Vestjylland	146
Østjyllands Radio	269
Kanal 94	174
Radio Syd	200
Radio Fyn	95
Regionalradioen i Næstved	143
Københavns Radio	237
Bornholms Radio	51

Overenskomster

Udviklingen af regionalradiovirksomheden har gjort det nødvendigt for Danmarks Radio at søge grundlæggende ændringer i de overenskomster, som er indgået med de medvirkendes organisationer og ophavsretshavernes organisationer.

De overenskomster, som Danmarks Radio tidligere har indgået med disse organisationer, har stort set alle haft den landsdækkende programvirksomhed eller en meget beskedent regionalradiovirksomhed som grundlag.

Forhandlingerne med organisationerne har været langvarige og til tider vanskelige. Danmarks Radio har dog i foråret 1985 opnået tilfredsstillende aftaler om øgede anvendelsesmuligheder i regionalradioudsendelser med Gramex og Dansk Forfatterforening.

Båndværksteder

Båndværkstederne er åbne tilbud til alle uden for Danmarks Radio om at få mulighed for selv at producere en radioudsendelse. Der kræves ingen forkundskaber om radioproduktion.

Potentielle brugere skal blot indsende forslag til udsendelse, hvorefter Danmarks Radio - i fald projektet antages - stiller konsulentbistand til rådighed for gennemførelsen af programmet. Organisatorisk er båndværkstederne opbygget således, at de såkaldte brugere - personer som tidligere har lavet udsendelser til båndværkstedet - har en væsentlig indflydelse på, hvilke projekter som skal fremmes.

Båndværkstedet i København, som har eksisteret siden 1972, er opbygget økonomisk og bemandingsmæssigt til at klare ca. 100 projekter pr. år. Båndværkstedet i København modtager og behandler projekter fra hele landet. Dog vil forslagsstillere fra de områder, hvor der er etableret folkeradioer, i nogen grad blive henvist til disse.

Når et program er færdigproduceret og godkendt til udsendelse af båndværkstedet, tilbydes det til en programafdeling til udsendelse. Hovedparten af båndværkstedet i Københavns udsendelser bringes af Kultur- og Samfundsafdelingen, der har etableret en fast ugentlig sendetid til sådanne programmer.

I dag er etableret såkaldte Folkeradioer (distriktsbåndværksteder) i distrikterne: Radio Midt- og Vestjylland, Radio Syd og Bornholms Radio.

Det er planerne inden for den nærmeste årrække at søge folkeradioer oprettet i distrikterne: Nordjyllands Radio, Østjyllands Radio, Kanal 94, Radio Fyn og Regionalradioen i Næstved.

Der produceres ca. 120 folkeradioudsendelser til regionaludsendelse i de tre distrikter i 1985. En række folkeradioudsendelser bringes også i landsprogrammet.

De regionale folkeradioer fungerer i det store og hele efter samme retningslinier som båndværkstedet i København, hvilket betyder, at brugerne har indflydelse på, hvilke projekter som skal fremmes. Alle udsendelser bringes under det distrikts ansvar, hvor den pågældende folkeradio er tilknyttet.

I 1985 har Danmarks Radio afsat 1.770.000 kr. til produktion af båndværkstedsudsendelser. Hertil kommer journalistisk- og teknisk konsulentbistand.

Danmarks Radio's distrikter

1. januar 1985

	Befolknings- underlag	Areal km ²
Københavns kommune	478.615	87,83
Frederiksberg kommune	88.030	8.77
Københavns amtskommune	612.219	520,40
Frederiksberg amtskommune	334.952	1.347,32
Roskilde amtskommune	208.986	890,45
Distrikt København	1.722.802	2.854,77 (6,63%)
Vestsjællands amtskommune	278.782	2.984,12
Storstrøms amtskommune	257.060	3.397,67
Distrikt Næstved	535.842	6.381,79 (14,82%)
Distrikt Rønne, Bornholms amtskommune	47.164	588,16 (1,36%)
Distrikt Odense, Fyns amtskommune	454.278	3.485,51 (8,09%)
Sønderjyllands amtskommune	249.665	3.929,37
Ribe amtskommune	215.405	3.131,54
Distrikt Åbenrå	465.070	7.060,91 (16,39%)
Distrikt Vejle, Vejle amtskommune	326.853	2.996,56 (6,95%)
Distrikt Århus, Århus amtskommune	582.229	4.560,60 (10,59%)
Ringkøbing amtskommune	264.531	4.853,28
Viborg amtskommune	230.376	4.122,45
Distrikt Holstebro	494.907	8.975,73 (20,84%)
Distrikt Ålborg, Nordjyllands amtskommune	481.963	6.172,26 (14,33%)

1985-01-07
FR/ImTV-Båndværksted

I forbindelse med vedtagelsen af Danmarks Radios budgetter for 1985 har radiatorådet godkendt, at der igennem omdisponeringer afsættes 2 m.kr. til starten af et 2-årigt TV-båndværkstedsforsøg i provinsen.

Radiatorådet's forretningsudvalg har taget til efterretning, at forsøget vil etableres efter følgende retningslinier:

- 1) At der med virkning fra 1. januar 1985 for en 2-årig periode ansættes en projektleder.

- 2) At der nedsættes en støttegruppe bestående af 3 ledelsesrepræsentanter med henholdsvis programmæssig og teknisk ekspertise samt 2 programmedarbejdere udpeget af de faglige organisationers kontaktudvalg, samt lederen af radioens båndværksted.

Det overdrages støttegruppen at udarbejde de endelige planer for etableringen af et forsøg med et TV-båndværksted i provinsen indenfor den givne beløbsramme på 2 m.kr. i 1985.

Gruppen skal ud over de ovennævnte funktioner i den indledende periode samtidig fungere som projektredaktion i forbindelse med udvælgelse af projektforslag til produktion via båndværkstedet. Projektredaktionens sammensætning kan senere ændres, når der i forbindelse med udarbejdelsen af de mere detaljerede planer er taget stilling til, på hvilken måde eksterne synspunkter (f.eks. i form af bruger-indflydelse) skal repræsenteres i TV-båndværkstedets permanente projektredaktion.

Den arbejdsgruppe, der hidtil har arbejdet med TV-båndværkstedets etablering, har bl.a. set på de mange videomiljøer, der eksisterer i Danmark i dag, og med baggrund heri har et flertal af gruppen udtalt følgende:

Selvom hovedformålet med gruppens arbejde er at søge tanken om et TV-båndværksted i Danmarks Radios regie etableret, kan man i en sådan sammenhæng ikke undlade at inddrage de allerede igangværende ikke-professionelle aktiviteter i overvejelserne.

På baggrund af gruppens kendskab til radioens båndværksted har gruppen endvidere følgende hovedopfattelse:

I betragtning af den større ressourceindsats, som kræves i TV-mediet, og den mere begrænsede - og i forvejen stærkt faktatungede - sendetid, TV har til rådighed i sammenligning med radiomediet, er det næppe hensigtsmæssigt i forbindelse med etablering af et TV-båndværksted i et og alt at drage direkte paralleller til radiobåndværkstedet.

Gruppen har i sine videre overvejelser lagt afgørende vægt på at understrege betydningen af, at produktioner, der skal udsendes via DR's TV-kanal, fortrinsvis udtrykker sig i mediets primære sprog - billedet. Endvidere bør man være opmærksom på, at produktionen må have en sådan styrke i form og indhold, at den kan vække interesse hos en rimelig del af den landsdækkende TV-kanals publikum.

Gruppen har ikke udfærdiget en egentlig formålsparagraf for TV-båndværkstedet, men har dog udtalt, at hovedformålet efter gruppens mening må være, at TV-mediet gøres tilgængeligt for alle mennesker, som uanset deres sociale eller uddannelsesmæssige baggrund har et engagement i et emne og behov for formidling. Desuden bør der lægges vægt på, at udsendelser produceret i TV-båndværkstedets regie præges af utraditionelle synsvinkler.

Med hensyn til placering af programansvaret for de udsendelser, der er produceret i TV-båndværkstedet, er gruppen enige om at henlægge dette til TV-programdirektøren, som i forvejen har ansvaret for forsøget med TV-Syd, og i overensstemmelse med den praksis der er på radiosiden, hvor radiodirektøren har ansvaret for radioens båndværkstedets udsendelser.

Den geografiske placering er for så vidt givet, ved at Radiorådet har tilkendegivet, at båndværkstedet skal placeres i provinsen, men gruppen har ikke taget yderligere stilling til, hvor det mest hensigtsmæssigt kan tænkes at placere båndværkstedet. Også denne opgave vil blive søgt løst af støttegruppen og projektlederen i fællesskab. Imidlertid har gruppen understreget, at båndværkstedet må have så stor mobilitet i sig som muligt, når man skal forsøge at dække hele landet.

Gruppen mener, at man på længere sigt må stile mod, at en eller anden form for ekstern indflydelse repræsenteres i en

permanent TV-båndværkstedes projektredaktion, således at det ikke alene bliver DR¹'s holdninger, der kommer til at præge projektudvælgelsen på længere sigt, må målet være brugerrepræsentation i projektredaktionen.

Det har været vigtigt for gruppen at understrege, at det er afgørende nødvendigt for gennemførelsen af et TV-båndværkstedesprojekt, at der findes tilstrækkelig faglig ekspertise, såvel på det programmæssige som på det tekniske område, til støtte for de mennesker, der ønsker at anvende denne udtryksform.

På baggrund af de ovenfor nævnte synspunkter har gruppen opstillet forskellige ressourcemæssige løsninger fra en idealløsning, over et par billige startmodeller til en 3. startmodel, dog uden at lægge sig fast på nogen af forslagene, som nu nærmere skal vurderes og drøftes af projektlederen og støttegruppen.

Finn Rowold

Bilag 4

Danmarks Radio - TV-Syd
Lembckesvej 2
6100 Haderslev
Tlf: 04 - 55 05 11
Haderslev, den 23.01.85

Regional-tv-forsøget (TV-Syd)

Radiorådet besluttede den 7. juni 1983 at gennemføre et to-årigt forsøg med regional-tv i Syd- og Sønderjylland. Forsøget har hjemsted i Haderslev.

Dækningsområde

I forsøgsperioden sender TV-Syd over Rangstrup-senderen på de tidspunkter, hvor denne ikke benyttes til udsendelse af det landsdækkende tv. Rangstrup-senderens dækningsområde afgrænses mod nord af en linie fra Varde til Vejle og mod syd af en linie fra Husum til Slesvig. Efter forsøgets start har de fleste seere i den nordlige del af Ribe amt drejet deres antenner, så TV-Syd nu kan modtages i hele Ribe amt.

Dækningsområdet er derfor hele Sønderjyllands amt, hele Ribe amt og den sydlige del af Vejle amt. TV-Syd kan desuden modtages i Sydslesvig.

Programpolitik

I Radiorådets vedtagelse er TV-Syds programmæssige målsætning formuleret således:

"Regionalt tv har til opgave så alsidigt som muligt at afspejle livet i regionen ved at beskæftige sig med det enkelte menneske og med det sociale, kulturelle og politiske liv."

Med respekt for denne overordnede målsætning gennemføres en række eksperimenter med varierende programformer for at skabe det bedst mulige erfaringsgrundlag for en eventuel beslutning om etablering af permanente regional-tv-stationer andre steder i Danmark.

I erkendelse af, at der i regionen er et veludbygget net af dagblade og ugeaviser, samt to regional-radioer, har TV-Syd afholdt sig fra at gå ind i en egentlig nyhedskonkurrence med de eksisterende medier. TV-Syds programpolitik koncentrerer sig om emner og situationer, hvor en relevant billeddækning supplerer eller udvider seernes forståelse af begivenheder eller hændelsesforløb.

De første udsendelser startede den 22. oktober 1983. I de første otte måneder sendtes et ugentligt aktualitetspræget magasinprogram på 60 minutter hver søndag eftermiddag. Det var et blandet program med mange forskellige programgenrer. Siden er der skabt mulighed for at sende på alle ugens hverdage, hvorefter de enkelte programmer har fået deres egen vidt forskellige profil.

Sendetider

TV-Syd kan kun sende over Rangstrup-senderen, når denne ikke benyttes til udstråling af Danmarks Radios landsdækkende tv-programmer. Siden efteråret 1984 har der desuden være tilladelse til at sende dagligt mellem kl. 19.15 og 19.30. Det betyder, at TV-Syd lapper ind over tv's programoversigt, som således ikke kan modtages af seerne i Syd- og Sønderjylland. Gennem et special-arrangement er der desuden mulighed for hver tirsdag at sende et 30 minutters program kl. 19.00 - 19.30. I tiden kl. 19.00 - 19.20 sendes så over landsprogrammet et uddrag af TV-Syds udsendelser fra den foregående uge. Hele landets seere har på den måde mulighed for at følge med i udviklingen af TV-Syds programmer.

En normal uges program-aktivitet ser således ud:

Mandag kl. 19.15 - 19.30 : "Mandagsspejlet" - et kalejdoskopisk program med rappe glimt fra week-endens kultur- og sportsbegivenheder.

Tirsdag kl. 19.00 - 19.30 : "Tirsdagsmagasinet" - et journalistisk program med uddybende reportager. Som regel er der 3 - 4 indslag pr. magasin.

- Onsdag kl. 19.15 - 19.30 : "Gamle billeder" - filmglimt fra livet i regionen i gamle dage.
- Torsdag kl. 19.15 - 19.30 : "Åben skærm" - pladsen benyttes til debat-programmer, blandt andet produceret af ikke-professionelle. Endvidere placeres her aktuelle programmer, som ikke har kunnet indplaceres i den øvrige programflade.
- Fredag kl. 19.15 - 19.30 : Denne dag programsættes enkeltudsendelser med vidt varierende temaer.
- Lørdag kl. 14.30 - 15.00 : Her placeres som regel amatørprogrammer, eller professionelt producerede portrætudsendelser eller lignende.
- Lørdag kl. 19.15 - 19.30 : "På tværs" - et kalejdoskopisk program om kuriøse begivenheder i regionen. Som regel er der 4 indslag pr. program.

Herudover produceres i enkelte tilfælde direkte udsendelser fra specielle arrangementer, blandt andet sportsbegivenheder.

I februar 1985 sender TV-Syd en krimi-serie i tre afsnit, der er produceret i et samarbejde med en professionel filminstruktør og teateramatører i en lille by. Denne serie sendes også over landsprogrammet.

Produktionsformer

Ved forsøgets start blev det besluttet, at TV-Syd skal fungere med så få fastansatte og så lidt teknisk materiel som muligt. I stedet for gøres der forsøg med indkøb af programmer fra selvstændige video- og filmproducenter. TV-Syd afprøver dermed i miniformat den entreprisemodel, som et flertal af Mediekommisionens medlemmer peger på som model for et kommende dansk tv-2.

Ved forsøgets start baseredes TV-Syds teknik på ENG-teknik med U-matic-High Band som minimumskrav til professionelle produktioner. Der er indrettet et interimistisk studie, men hovedparten af TV-Syds programindslag produceres i marken. Stationen råder over tre selvstændige optage-enheder, to redigeringsenheder og et par for-redigeringsanlæg.

Video- og filmselskaber i regionen har efter TV-Syds etablering investeret i tilsvarende teknik. TV-Syd aftager jævnlig produktioner fra seks professionelle regionale produktions-selskaber. Tre af regionens dagblade har således etableret video-grupper og leverer ugentlige produktioner til TV-Syd. "Mandagsspejlet" og lørdagsudsendelsen "På tværs" produceres i et samarbejde mellem TV-Syd og disse tre dagblade. Af særlig interesse kan nævnes, at fagbevægelsen i Sønderjylland har etableret et video-selskab, som jævnlig leverer programmer.

Ved siden af de professionelle produktions-miljøer samarbejder TV-Syd med en række video-amatør-miljøer. I princippet har enhver borger, der har adgang til videoudstyr, mulighed for at vist sine produktioner i TV-Syd. TV-Syd stiller ikke samme tekniske krav til produktioner fra video-amatører som til dem fra professionelle video-selskaber. Der samarbejdes blandt andet med en række højskoler og andre institutioner om produktion af amatør-indslag.

Mens indkøbte professionelle produktioner afregnes til markedsprisen, betaler TV-Syd ikke for modtagne amatør-produktioner. Fra 1. januar 1985 har TV-Syd ansat en programmedarbejder, som blandt andet fungerer som konsulent for videoamatører, der vil prøve at producere indslag til TV-Syd.

Personale

Ved forsøgets start knyttedes 11 fastansatte medarbejdere til projektet. Derudover har en række DR-medarbejdere fra andre afdelinger i perioder været udstationeret til TV-Syd. Med den øgede sendetid er det faste personale øget til 18 medarbejdere. Udlånet fra andre DR-afdelinger er reduceret tilsvarende.

Personalet fordeler sig således:

Ledelse og administration:	3 personer.
Programmedarbejdere:	7 personer.
Teknikere:	8 personer.
I alt	18 personer.

Økonomi

Ved forsøgets start blev afsat 18 mill. kr. til hele forsøgsperioden. Der er senere givet en bevilling på yderligere 6,5 mill. kr. så forsøget kan fortsætte endnu et halvt år. Forsøget skal afsluttes med udgangen af 1985.

De tekniske anlægs-omkostninger beløber sig til ca. 4 mill. kr.

Seertal

Ved forsøgets start etableredes en uafhængig følgeforskning, som er placeret ved Institut for Grænseregionsforskning i Åbenrå.

Forskningen tilrettelægges og overvåges af en bredt sammensat styringsgruppe.

Af de gennemførte undersøgelser kan udtrages følgende seertal:

Udsendelsesdag	Seere i %	
13. nov. 1983	8	
4. + 5. dec. 1983	15	(5. dec. og 2. apr. var genud-
1. + 2. apr. 1984	18	sendelser fra dagen før)
29. maj 1984	28	
1. nov. 1984	21	
2. nov. 1984	28	
3. nov. 1984	32	
5. nov. 1984	39	
6. nov. 1984	43	
7. nov. 1984	38	

Af en undersøgelse, foretaget den 8. november 1984 fremgår, at 2/3 af dem, der kan modtage TV-Syd i Syd- og Sønderjylland, har set mindst én udsendelse i den forløbne uge. 87% af de adspurgte gik ind for, at TV-Syd skal fortsætte efter forsøgsperiodens udløb. Godt 60% var villige til at betale en ekstra-licens på mindst 100 kr. om året for at beholde TV-Syd.

Uafhængigt af Institut for Grænseregionsforskning har Tønder Handelsskole i perioden ultimo november/primo december 1984 foretaget en undersøgelse af seernes interesse for TV-Syd i Tønder-området.

Fra denne undersøgelse kan bl.a. følgende tal citeres:

Spørgsmål: Hvor ofte ser De TV-Syd ? (Tallene er i %)

	1 gang pr. uge	2-4 gange pr. uge	Mere end 4 gange pr. uge
Under 20 år:	36,1	53,0	10,9
20 - 40 år:	29,9	45,5	24,6
Over 40 år:	15,4	37,2	47,4

Helge Lorenzen
Programleder

Bilag 5

Ad Finansiering.

Mindretalsudtalelse af Tove Hygum Jakobsen.
Tiltrådt af Hanne Castenschiold.

DJ, BG

JUNI 1985

FINANSIERING AF LOKAL-RADIO/TV

Vedhæftet skitseres en samlet model for finansiering af lokalradio/TV i en permanent ordning. I et efterfølgende baggrundsnotat er nogle forudsætninger og problemstillinger omkring finansieringen lierefter belyst.

EN SAMLET MODEL FOR FINANSIERING AF LOKAL-RADIO/TV:

En samlet model kan f.eks. se således ud:

Der ydes dækning for 90% af anlægsudgifterne indenfor en på forhånd fastlagt ramme samt 85% af driftsudgifterne indenfor en tilsvarende fastlagt ramme. Der laves særlige rammer for henholdsvis radio og TV. Sendere stilles til rådighed af P&T.

For at yde støtte bør der være tale om et medie, som ejermæssigt supplerer eksisterende medier i lokalområdet.

Niveauerne for støtten lægges fast for et år ad gangen på baggrund af konkrete vurderinger af udgifterne forbundet med driften.

Betingelserne for støtte er i øvrigt, at der foreligger en sendetilladelse, samt at der er offentlig indsigt med regnskaberne.

Betingelsen for anlægsstøtten er, at der er opnået en sendetilladelse. Sender stilles også her til rådighed af P&T.

Kommunale båndværksteder.

For at give mulighed for, at private personer kan lave forsøg med radio, etableres der kommunale båndværksteder betalt af kommunerne. Dette kan ske i den enkelte kommune eller i et samarbejde mellem flere kommuner. Væsentligt er det, at der bliver tale om åbne steder, hvor en bred gruppe af befolkningen har mulighed for at komme.

Særlige formål, som skal støttes:

Der oprettes en nær-radio/TV-fond, der har to hovedformål.

Det ene er at yde støtte til projekter, som ellers ikke ville være blevet sat i værk, herunder særlige forsøg, der retter sig mod grupper og områder, der ellers ikke ville være blevet inddraget.

Det andet hovedformål er at kunne sikre den fortsatte eksistens af et bredt udbud af lokal-radio/TV, og hermed yde støtte til projekter, som skønnes efter en rekonstruktion at ville kunne fortsætte. Denne støtte kan både gives til de professionelle og til "græsrodsradioerne".

Årlige udgifter og finansiering heraf.

Det er vanskeligt på forhånd at gøre de årlige udgifter til en permanent lokal-radio/TV-ordning op. Etableringsudgifterne er i denne forbindelse det mindste.

De samlede årlige driftsstøtteudgifter må forventes at beløbe sig til et sted mellem 100-200 millioner kroner årligt.

Driftsstøtteudgifterne kan eksempelvis finansieres gennem en særskilt nær-radio/TV-licens opkrævet sammen med den øvrige licens.

Anlægsstøtten og indskud i en nær-radio/TV-fond forudsættes under alle omstændigheder finansieret af direkte offentlige tilskud.

BAGGRUNDSNOTAT OM FORUDSÆTNINGER OG PRINCIPPER
FOR FINANSIERING AF LOKAL-RADIO/TV

1. Indledning.

I forsøgsperioden med lokal-radio/TV har der været anvendt mange forskellige former for finansiering, afhængig af bl.a. lokale forhold og omfanget af aktiviteter. Der har været både statslige og kommunale tilskud til forsøgene, herunder både støtte til anlægs- og driftsaktiviteter.

En række af forsøgene har klaret sig igennem økonomisk ved afholdelse af bankospil, støttefester, indsamlinger samt ved at sælge sendetid. Endelig har direkte betaling fra seere været anvendt.

2. Hvem skal have støtte.

I en permanent ordning vil det første problem være hvem, der skal have offentlig støtte til at udføre lokal-radio/TV. Støtte vil være nødvendig, såfremt muligheden for et alsidigt og varieret udbud skal eksistere.

Det første kriterium for ydelse af støtte må være, at projektet er godkendt. Det betyder, at støtte først kan udbetales efter at et offentligt nævn har godkendt projektet. Der er i denne forbindelse ikke taget stilling til, om der skal være et nævn for hele landet, et pr. region eller et pr. kommune, idet dette principielt er finansieringen uvedkommende.

3. Hvordan skal støtten fordeles?

Der er principielt mange forskellige muligheder at yde støtten på.

En af dem er at give efter, hvor mange sendetimer, en lokal-radio/TV-station har haft. Der er tale om et objektivt mål, som i

princippet vil stille alle stationer lige. Det er et entydigt mål, som vil være let at kontrollere, og det stiller derfor ikke store krav til det administrative arbejde omkring ordningen.

Ulempen ved at tildele støtte efter antal af sendetimer er, at alle programmer ikke er lige dyre at producere, og der består derfor en risiko for, at der produceres for mange "billige" programmer og få mere dybdeborende, fordi der ikke kan opnås samme relative tilskud til de mere krævende programmer. En ordning med støtte efter omfanget af sendetid må derfor kræve, at der foretages en sontring mellem programmerne i nogle hovedkategorier, hvor det fastlægges, hvor stor en ydelse, der kan modtages for programmer i en bestemt kategori. Det kunne være én for musik, én for reportage, én for studieprogrammer o.s.v.

Det er en sontring, som gør ordningen vanskeligere at administrere, men med en beskeden opdeling i grupper synes det at være en farbar vej, der dog kræver, at når sendetilladelse gives, må den indeholde et tilsagn om, hvor mange timer, der kan støttes.

En anden måde at fordele på vil være efter det geografiske område, som skal dækkes. Udgangspunktet må være, at jo større et område geografisk og befolkningsmæssigt, som skal dækkes, desto større en støtte er nødvendig. Ved at tage udgangspunkt både i det absolute antal personer og de geografiske afstande tages hensyn både til by og land.

En sådan ordning kræver, at det på forhånd kan afgøres, over hvor stort et område en sender virker, men heri synes der ingen tekniske indvendinger at være, med mindre der kræves en meget høj grad af præcision. Men en sådan ordning vil være meget administrativt belastende.

I stedet kan der peges på en tredje, hvor der på forhånd fastlægges en maksimumsgrænse for offentlige tilskud. En sådan maksimumsgrænse kan udformes på flere måder. Der kan være tale om en grænse pr. station/kanal. Det vil være til fordel for de mindre

stationer, idet de alt andet lige derved vil opnå en større dækning af de samlede udgifter.

Ordningen kan udformes som en gennemsnitlig maksimumsudgift pr. sendetime. Ved at gange med antallet af sendetimer fås derved den maksimale støtte for den pågældende station.

I begge tilfælde kan maksimumsstøtten i princippet fastsættes til både den gennemsnitlige udgift, som radio/TV forventes at koste, og/eller som en procentsats af nogle maksimumsudgifter, der kan ydes dækning til.

Der kan i den sammenhæng henvises til bl.a. privatskolelovgivningen, hvor der ydes dækning for 85% af nogle på forhånd fastlagte maksimale udgifter. Hvordan den offentlige støtte fordeles på stat, amter og kommuner, berører ikke selve princippet om at dække en andel af udgifterne.

4. Hvilke udgifter skal støttes.

Det kan altid diskuteres, om alle udgifter skal støttes uanset størrelsen af disse. Såfremt der laves en ordning med maksimumudgifter, som dækkes, er der mindre behov for at foretage en vurdering af de rent konkrete udgifter, som er afholdt, så længe betingelserne for radio/TV-tilladelsen iøvrigt er opfyldt.

Derimod kan der være grund til at overveje en opdeling af støtten efter følgende tre hovedgrupper:

- 1) Anlægsstøtte
- 2) Driftsstøtte
- 3) Sendere

Anlægsstøtte kan gives til alle typer af lokal-radio/TV. Der tænkes her på udgifter til lokaler, teknisk udstyr, almindeligt kontorinventar o.s.v. Der er tale om udgifter, som kan forhin-

dre mange mindre foreninger m.v. i overhovedet at komme i gang med at lave radio/TV, men gennem en støtteordning vil de kunne komme over de indledende problemer.

Ordnningen kan udformes som enten en direkte støtteordning eller en låneordning, som er rente- og afdragsfri de første år, ligesom der kan fastlægges en grænse for, hvor stor en andel af startudgifterne, som dækkes.

Den egentlige driftsstøttes størrelse og omfang må udformes så enkel som muligt, hvilket bl.a. kan gøres ved at udforme maksimumsstøttegrænser, som anført under pkt. 3.

Som et vilkår for at yde driftsstøtte må kræves, at der bliver offentlig indseende i regnskaberne, ligesom der må eksistere et selskab, hvortil støtten kan ydes.

Hermed er der ikke taget stilling til, hvem der kan drive lokalradio/TV, men blot lagt fast, at når det offentlige skal yde tilskud, da må der af hensyn til bl.a. den efterfølgende regnskabsmæssige kontrol være tale om et selskab (som kan udformes på mange måder: A/S, APS, selvejende institution).

Det forudsættes samtidig, at der er tale om nye og supplerende medier i forhold til den nuværende mediesituation.

Heri ligger, at der ikke bør ydes støtte til eksisterende medier, som er alene i et område. F.eks. bør der ikke ydes driftsstøtte til en avis, som har et lokalt monopol. Der ligger også heri, at særligt nye områder bør have støtte. Allerede de nuværende radio-TV-forsøg har vist, at der er mulighed for at starte nye områder op som lokal radio-TV. Der kan herunder også være tale om, at de pågældende lokalradioer dækker områder i det lokale liv, som i dag kun er meget sporadisk dækket.

Senderne og de udgifter, der er forbundet hermed, forudsættes betalt af det offentlige under forudsætning af, at de stilles til rådighed af P&T. Der skal ikke her sondres mellem de grupper, som driver lokal-radio/TV. Den afgørende betingelse er, dels at det stilles til rådighed af P&T, dels at der er givet sendetil-ladelse.

5. Andre indtægter.

Da der ikke i dette lægges op til total offentlig finansiering af lokal-radio/TV, må det accepteres, at der fortsat er mulighed for andre indtægtskilder.

Det må derfor fortsat være muligt at lave bankospil, sende lytter-hilsner mod betaling, sælge sendetid til foreninger, afholde støt-tefester, opkræve betaling for at kunne modtage signaler o.s.v.

Derimod tillades ikke reklamer eller kommerciel sponsorvirksomhed under nogen form i udsendelserne.

6. Særlige formål.

Der kan vise sig behov for at have midler til særlige forsøg også efter gennemførelsen af en permanent ordning. Derfor bør oprettes en lokal-radio/TV-fond, som kan yde både drifts- og anlægsstøtte til projekter, som ellers ikke ville være blevet sat i værk. Der kan være tale om radioer, med eksempelvis større reportageindhold end normalt, forsøg til særlige områder af landet o.s.v. Vigtigt er det, at nye muligheder ikke bliver bremsede af, at en permanent finansieringsordning har fastlagt rammerne for alle former for lokal-radio/TV aktiviteter.

Der kan i samme fond gives mulighed for, at lukningstruede stationer får en katastrofehjælp, en hjælp, som ydes på baggrund af en vurdering af de fremtidige muligheder for stationen.

7. De samlede udgifter.

Det er vanskeligt på forhånd at gøre de samlede udgifter i en permanent ordning op. Disse udgifter kan først gøres op, når forsøgsperioden er udløbet.

Såfremt Kulturministeriets stikprøve til stationerne har været repræsentativ for udgifterne, er de årlige udgifter på godt 110 millioner kroner for både radio og TV fordelt med omkring 65 millioner kroner for radio og 45 millioner kroner for TV. Heri er medregnet en række anlægsudgifter. Med en offentlig finansiering på 85% vil der være tale om en udgift på omkring 90 millioner kroner årligt under forudsætning af, at det nuværende antal fortsætter.

Behovet for en driftsstøtte på mellem 100-200 millioner kroner om året synes på denne baggrund ikke at være urealistisk, idet der må forventes at komme flere professionelle stationer under en permanent støtteordning. Udgiftsskønnet er meget foreløbigt,

og en endelig vurdering er først mulig, når regnskaber for samtlige forsøg i 1985 foreligger, og en analyse af disse kan foretages.

En måde at finansiere de øgede offentlige udgifter - og her tænkes alene på driftsstøtten - vil være, at der opkræves licens. Licensen vil kunne opkræves sammen med den øvrige licens.

Når der alene tænkes på licens i forbindelse med driftsstøtteordningen, er årsagen den, at udgifterne til anlægsstøtte samt oprettelse af fonds til særlige formål er af mere beskeden karakter og i højere grad vil være engangsudgifter.

Bilag 6Ad Finansiering.

Mindretalsudtalelse af Erik Nordahl Svendsen.

Tiltrådt af Ole Prehn, dog ikke m.h.t. en eventuel licensfinansiering.

Det er min opfattelse, at nyhedsradio som særlig sendetilladelsestype kun er relevant, hvis de særlige krav om nyheds- og aktualitetsprogrammer på professionelt niveau følges op af en betydelig offentlig finansiering.

Baggrunden for dette standpunkt er følgende:

Mediekommissionen fremhæver ytringsfriheden og informationsfriheden som nøglebegreber i mediepolitikken (Bet. Io29 om danske mediepolitik, s.16-17). Ytringsfriheden for borgerne sikres i nærradiosammenhæng ved foreningsradioerne og evt. kommunalt drevne værkstedsradioer. Informationsfriheden handler om valgmuligheder og mangfoldighed i det lokale udbud. Mediekommissionen anfører, "at det ikke er ønskeligt, at hele medieområdet eller store dele af det domineres af bestemte politiske eller økonomiske interesser". Når dette synspunkt anvendes på det lokale samfund er det - som et flertal af udvalget også er enig i - at dagbladene ikke bør kunne opnå sendetilladelse til at drive nærradio. Men informationsfriheden på professionelt niveau skulle gerne sikres alligevel i nærradio. Finansieringsgrundlaget for disse nyhedsradioer bør af flere grunde ikke være reklamer (bl.a. af hensyn til dagbladenes økonomi), og da kommer den offentlige støtte ind som eneste reelle mulighed.

Erfaringerne fra forsøget viser, at avisernes nærradioer har år-
lige driftsbudgetter fra 200.000 kr. til 1,5 mill. kr. Tre avisradioer har driftsudgifter på under 500.000 kr. om året med sendetider på 500-1000 timer pr. år. På denne baggrund kan man sikkert slå fast, at en professionel minimums-nærradio (nyhedsradio) kan drives for ca. 600.000 kr. med en sendetid på mindst 500 timer eller ca. 1,5 time pr. hverdag. Hvis den offentlige støtte sættes til 85 pct., koster det ca. 500.000 kr. om året pr. nyhedsradio. Hvis det oprettes 50 sådanne, betyder det 25 mill. kr. om året, 100 stationer altså 50 mill. kr. - eller hhv. 12 og 25 kr. pr. licensbetaler på landsbasis.

Det mediepolitiske spørgsmål er altså, om det offentlige skal pålægge licensbetalerne en ekstra årlig udgift på måske 25 kr. for

at drive et stort antal små professionelle radiostationer, som kan øge den valgfri information i lokalsamfundet, idet stationerne er uafhængige af det lokale dagblad, lokale distriktsblade og af Danmarks Radio.

Hvis man ikke støtter denne tanke, er der efter min opfattelse ingen grund til at operere med særlige sendetilladelser for nyhedsradio.

Hvis man støtter tanken, bør der oprettes en nærradiofond, som bestyres af det centrale nærradioudvalg efter nærmere regler. Fondens formål er at betale radiosendere for alle typer nærradio (jfr. udvalgets enige forslag), at betale driften af nyhedsradioer indenfor de fastlagte rammer (f.eks. 85 pct. af driften, ca. 500.000 kr. om året pr. stk.), at betale anlægsudgifter for nyhedsradio og foreningsradio indenfor fastlagte rammer samt at støtte særlige initiativer og yde "katastrofehjælp" (jfr. for det sidste formål Dagspressens Finansieringsinstitut).

Fondens midler kan tilvejebringes ved statstilskud og/eller en særlig, landsdækkende nærradiolicens, som opkræves sammen med licensen til Danmarks Radio og et evt. TV 2. Hvis reklamer skulle blive tilladt i nærradio, bør en del af disse indtægter - som det f.eks. er tilfældet i Frankrig - tilgå fonden.

Bilag 7Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, § 23

(Lov nr. 421 af 15. juni 1973)

§ 23. Danmarks radio er erstatningsansvarlig for skade, der retsstridigt forvoldes ved institutionens radiofoni- og fjernsynsudsendelser. Ansvarret gælder dog ikke for skade forvoldt ved transmission af offentlige møder eller af aktuelle begivenheder, medmindre skaden er forvoldt i tjenesten af en ansat i Danmarks radio.

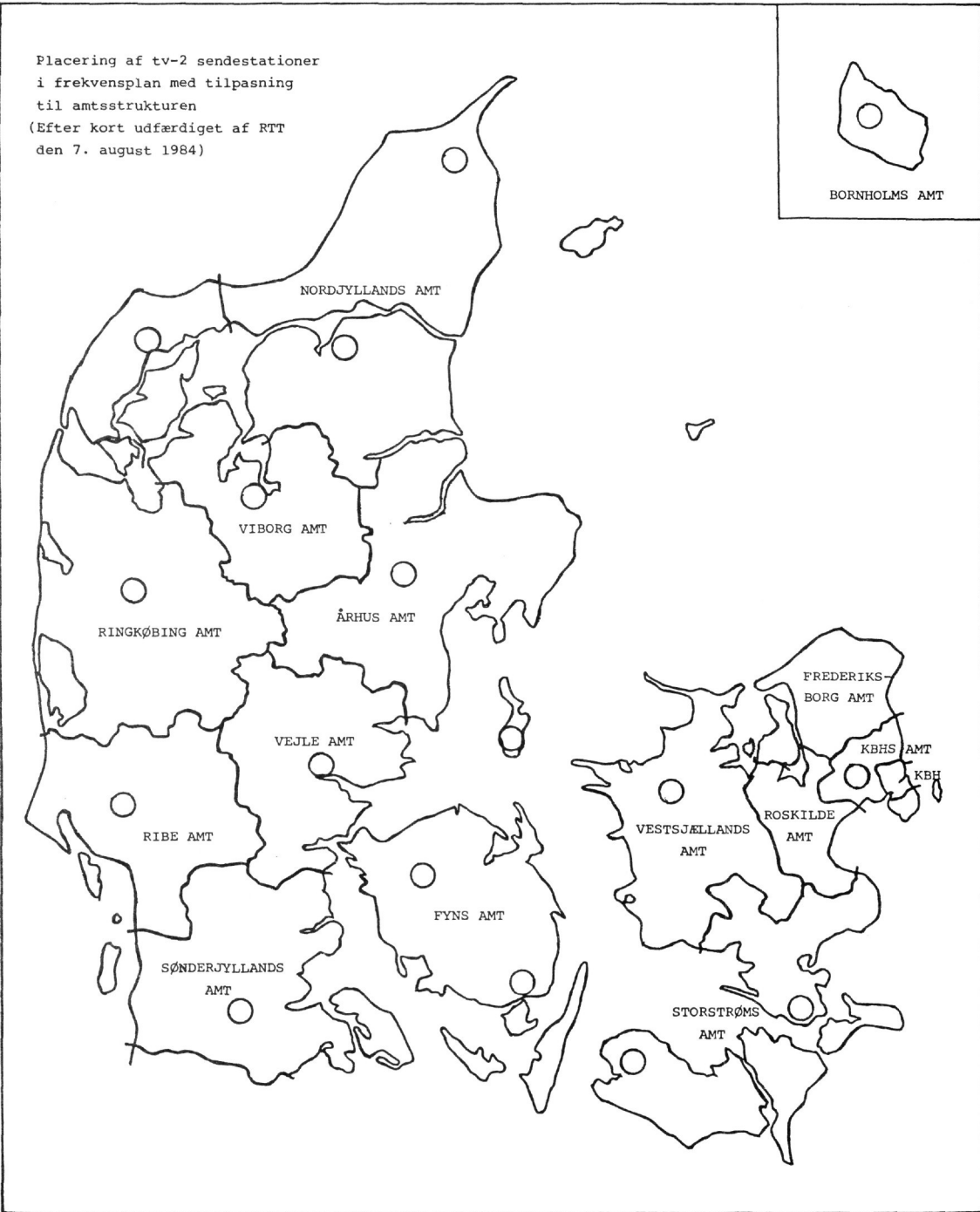
Stk. 2. Erstatning, som Danmarks radio har måttet udrede efter stk. 1, kan kræves betalt af skadevolderen i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til handlingens beskaffenhed, skadevolderens stilling og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 3. Skadevolderens erstatningsansvar over for skadelidte kan nedsættes eller bortfalde, hvis det findes rimeligt under hensyn til de i stk. 2 nævnte omstændigheder og til skadelidtes interesse. Erstatning, som skadevolderen har måttet udrede, kan kræves betalt af Danmarks radio i det omfang, ansvarret endeligt skal påhvile institutionen efter stk. 2.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på skade, der retsstridigt forvoldes ved radiofoni- og fjernsynsudsendelser fra andre institutioner, selskaber m.v. end Danmarks radio, jfr. § 15, 3. punktum.

Bilag 8

Placering af tv-2 sendestationer
i frekvensplan med tilpasning
til amtsstrukturen
(Efter kort udfærdiget af RTT
den 7. august 1984)

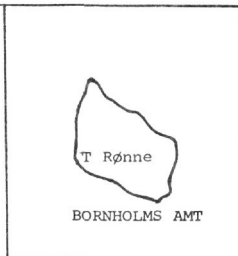

Bilag 9

Fordeling af nærradio- og -tv-projekter
i henhold til udstedte tilladelser

1/6 1985

R = Radiosender
K = Kabel-tv
T = Tv-sender

(101,7 MHz) RADIO VESTERBRO
Halmtorvet 13
1700 København V

RADIO ROSA
Postboks 1023
1007 København K

102,8 MHz THE VOICE
Hyskenstræde 2²
Postboks 1166
1010 København K

AVIS-RADIO
Skindergade 5
1159 København K

HOVEDSTADENS SOCIALDEMOKRATISKE RADIO
Rømersgade 22 D
1362 København K

100,3 MHz RADIO ROMER
Amager Centret 606
2300 København S

CHRISTIANIA RADIO
Det blå Hus
Bådsmåndsstræde 43
1407 København K

DANMARKS ERHVERVSRADIO
Havnegade 53 A
1058 København K

KØBENHAVNS NÆRRADIO
Postboks 1781
2300 København S

Københavns amt

- (100,3) MHz   RADIO AMAGER
Ambra Alle 27
Postboks 65
2770 Kastrup
- 100,1 MHz   BALLERUP NÆRRADIO
Præstevænget 20
Postboks 106
2750 Ballerup
- RADIO 83
Smørum Bygade 35
2760 Måløv
- 100,5 MHz   TÅSTRUP-ISHØJ RADIO
Køgevej 71
2630 Tåstrup
- HØJE TÅSTRUP RADIO
Poul Hansens Vænge 4
2640 Hedehusene
- 101,0 MHz   ALBERTSLUND NÆRRADIO
Stationstorvet 23, Lejl. 24
2620 Albertslund
- 103,0 MHz   VESTEGNENS LOKALRADIO
City 2, nr. 400
2630 Tåstrup

103,7 MHz HVIDOVRE NÆRRADIO/STATION 1
Strandmarkens Fritidscenter
Hvidovre Enghavevej 2 C
2650 Hvidovre

103,9 MHz LYNGBY LOKALRADIO
Toftebæksvej 13
Postboks 36
2800 Lyngby

RADIO MØLLEÅ
Lyngby - Søllerød Nærradio
Stades Krog 9
Postboks 162
2800 Lyngby

Frederiksborg amt

100,7 MHz NIVERØD RADIO
Postboks 99
2990 Nivå

102,3 MHz BIRKERØD LOKALRADIO
Johan Mantziusvej 3-5
3460 Birkerød

103,6 MHz SUNDBØLGEN
v/K. Engelsen
Viborgvej 2
3000 Helsingør

RADIO LORENSEN
Sauntevænget 14 A
3100 Hornbæk

(103,6 MHz) HELSINGØR LOKAL-RADIO/RADIO MERCUR
Allégade 2
3000 Helsingør

EU-LOKALRADIO
Espergærde Ungdomsskole
Rugmarken 1
3060 Espergærde

HELSINGØR KRISTNE RADIO
Strandvejen 274 B
Postboks 413
3070 Snekkersten

RADIO HELSINGØR
Stengade 65
3000 Helsingør

Roskilde amt

101,3 MHz RADIO TIDENDE
Algade 18
Postboks 120
4000 Roskilde

ROSKILDE DAMPRADIO
Rosenhavestræde 1
4000 Roskilde

102,7 MHz RADIO ROSKILDE
Postboks 140
4000 Roskilde

102,5 MHz NÆR RADIO KØGE
Bag Haverne 1
4600 Køge

Vestsjællands amt

- 100,7 MHz   RADIO HOLBÆK
 Jernbanegade 16
 4300 Holbæk
- 102,4 MHz   SCT. OLAI SENDEREN
 Nørre Allé 40
 4400 Kalundborg

Storstrøms amt

- 100,9 MHz   STEVNS LOKALRADIO
 Havnelev Skole
 Mindehøjvej 12
 4660 Store Heddinge
- 103,9 MHz   NÆSTVED KRISTNE RADIO
 Købmagergade 14
 4700 Næstved
- NÆSTVED NÆRRADIO
 Skyttestræde 3
 4700 Næstved
- Kulturelt Samråd i Næstved
 Grønnegades Kaserne
 4700 Næstved
- 101,3 MHz   RADIO "DAGNY" LOLLAND
 Jernbanegade
 4900 Nakskov

Fyns amt

100,9 MHz   RADIO SVENDBORG
Møllergade 5 o.g.
5700 Svendborg

RADIO SYDFYN
Gasestræde 7²
5700 Svendborg

101,6 MHz   ILM RADIO
v/Villy Nord Hansen
Dragebakken 503
5250 Odense SV

ODENSE RADIO
v/Børge Olsen
Møllelækkevej 47²
5000 Odense C

RADIO RASMUS
Postboks 67
5000 Odense C

Odense kommune
Rådhuset, Flakhaven
5000 Odense C

ABR RADIO
Hunderupvej 103
5230 Odense M

101,2 MHz   ODENSE NÆRRADIO
Vestergade 86
5000 Odense C

Sønderjyllands amt

102,3 MHz BYLDERUP BOV NÆRRADIO
Ålykke 6
6372 Bylderup Bov

103,8 MHz NOREA RADIO HADERSLEV
Porsevej 6
6100 Haderslev

Ribe amt

100,9 MHz ARKEN'S RADIO
Strandbygade 40
6700 Esbjerg

ESBJERG FOLKERADIO
Postboks 2004
6705 Esbjerg 0

RADIO SUNDBO
Norgesgade 55
6700 Esbjerg

RADIO ESBJERG
2
Danmarksgade 18
6700 Esbjerg

Vejle amt

- 101,9 MHz   JELLING SENDEREN
Brandbjergvej 12
7300 Jelling
- 102,4 MHz   RADIO VEJLEFJORD
Vejlefjord Højere Skole
8721 Daugård
- 100,7 MHz   RADIO VEJLE
Højmarken 5
Postboks 344
7100 Vejle
- RADIO 101
v/Peter Øhrstrøm
Kastanievej 1
7100 Vejle
- 101,2 MHz   KOLDING NÆRRADIO
Brostræde 2 o.g.
6000 Kolding
- RADIO KOLDING
Apostolsk Kirke
Lykkegårdsvej 67
6000 Kolding
- 103,9 MHz   HORSENS NÆRRADIO
Carolinelundsvej 25 C
8700 Horsens
- RADIO HORSENS
Nørregade 42
8700 Horsens

Ringkøbing amt

102,4 MHz   LOKALRADIO HERNING
 Bredgade 33
 7400 Herning

K. C. RADIO
 Olufsgade 10
 7400 Herning

101,7 MHz   RADIO IKAST
 Strøget 44
 Postboks 222
 7430 Ikast

Århus amt

100,9 MHz   ÅRHUS NÆRRADIO
 101,5 MHz   Postboks 633
 102,0 MHz   8100 Århus C

RADIO ÅRHUS
 Vesterport 1⁴
 8000 Århus C

BYENS RADIO
 Amaliegade 21-23
 8000 Århus C

RADIO JTI
 Jydsk Teknologisk Institut
 Marselis Boulevard 135
 8000 Århus C

UNIVERSITETSRADIOEN
 Århus Universitet
 Ndr. Ringgade 1
 8000 Århus C

ROSENVANGSKOLENS LOKALRADIO
 Rosenvangsalle 49
 8260 Viby J

100,5 MHz   LOKALRADIO GALTEN
Torvet 7
8464 Galten

102,5 MHz   RANDERS NÆRRADIO
Amtsav isen
Nørregade 7
8900 Randers

                 KANAL 7
Hobrovej 34
Postboks 311
8900 Randers

                 RADIO RANDERS
Von Hattenstræde 7
Postboks 78
8900 Randers

102,8 MHz   RADIO SILKEBORG
Vestergade 31
8600 Silkeborg

101,2 MHz   RADIO FJORD
PinsevækkeIsens Højskole
Hjulhusvej 12 B
9550 Mariager

Viborg amt

103,8 MHz   RADIO VIBORG
Vesterbrogade 9
Postboks 117
8800 Viborg

100,7 MHz   RADIO SKIVE
Vestergade 10
7800 Skive

Nordjyllands amt

- 102,2 MHz   ANR
Rev 1 ingebak ken 33
9000 Ålborg
- RADIO ÅLBORG
Bleggårdsgangen 3
9000 Ålborg
- LUMI RADIO
Postboks 16
9100 Ålborg
- 101,3 MHz   ØSTERVRÅ LOKALRADIO
Høngårdsvej 25
9750 Østervrå
- 103,7 MHz   FREDERIKSHAVN LOKALRADIO
Asylgade 2 A
Postboks 92
9900 Frederikshavn
- 100,2 MHz   HJØRRING NÆRRADIO
Nørregade 35 o.g.
Postboks 161
9800 Hjørring
- 100,6 MHz   RADIO 'DANNERHØJ
Dorfgade 43
9330 Dronninglund

Lokalradio- og -TV-udvalget

MB/pbn

Kulturministeriet   København, den 13. juni 1985
 Nybrogade 2
 1203 København K
 (01) 13 93 01

TV

Kabel/Trådløs Navn og adresse**København og Frederiksberg**

T: 56/53   KANAL 2
                                  Nordre Fasanvej 111
                                  2000 København F

T: 56/53   KØBENHAVNS KRISTNE RADIO/TV
                                  Lyngbyvej 62
                                  2100 København 0

K   TVT (TV Tingbjerg)
                                  Terasserne 40
                                  2700 Brønshøj

Københavns amt

T: 53/56   WEEKEND TV
                                  Mosedalvej 11B
                                  2500 Valby
                                  (ad Kgs. Lyngby m.m.)

K   ISHØJ TEKST-TV
                                  Ishøj Store Torv 20
                                  2635 Ishøj

K og T: 25   VESTEGNENS LOKAL-TV
                                  Kanal 25
                                  City 2, nr. 400
                                  2630 Tråstrup

Frederiksborg amt

K   Grundejerforeningen
Rønneholtparken
v/ Sven Leffland
Ligustervangen 100
3450 Allerød

K   VAPNAGAARD-SENDEREN
v/ Ole Nielsen
Horsedammen 14
3000 Helsingør

Storstrøms amt

K   FENSMARK LOKAL TV
Antenneforeningen Holmegaard
Bøgevej 2
Fensmark
4700 Næstved

K   Kulturelt Samråd i Næstved
Grønnegades Kaserne
4700 Næstved

K   LOKAL TV NÆSTVED
Postboks 180
4700 Næstved

Bornholms amt

T: 59   TV-BORNHOLM
Storegade 30
3700 Rønne

Fyns amt

- K STRIB LOKAL-TV
Kåsvænget 49
Strib
5500 Middelfart
- T: 52 TV SVENDBORG
Svendborgskolen
Skårupøre Strandvej 3
5700 Svendborg
- K Glentevejs Antennelaug
Døckerslundsvej 124
5000 Odense C
- K Kulturudvalget i Vollsmose
v/Mar'got Hansen
Åsumvej 334
5240 Odense NØ
- K (53) KANAL FYN
Jernbanegade 3
5000 Odense C
- K (53) ODENSE LOKAL-TV
v/C.M. Toft
Klokkevænget 1
5270 Odense N
- K og T: 53 Odense kommune
Rådhuset, Flakhaven
5000 Odense C
- K og T: 53 TV-ODENSE
Kongensgade 68
5000 Odense C

Ribe amt

K De samvirkende Antenne-
foreninger
v/S.C.Svenning
Begonievej 8
6700 Esbjerg

K ALT/TV-ESBJERG
Norgesgade 55
6700 Esbjerg

K KANAL ESBJERG
Danmarksgade 18²

6700 Esbjerg

Vejle amt

T:51 TV FREDERICIA
Dalegade 61
7000 Fredericia

T: 52 TV HORSENS - KANAL 52
Carolinelundsvej 25 C
8700 Horsens

Ringkøbing amt

K og T: 54   TV-SKJERN
Dommergården
6900 Skjern

Århus amt

K   ODDER LOKAL-TV
Holsteinsgade 16
8300 Odder

K   ØSTJYSK AVIS-TV
Kannikegade 14
8000 Århus C
(ad Skanderborg)

T: 54   KANAL A TV
Postboks 1881
8270 Højbjerg

Viborg amt

K   Skive Folkeblad
Slotsgade 3
7800 Skive

Nordjyllands amt

- K KANAL 12 LOKAL TV
Hvolgården 4
Vester Hassing
9310 Vodskov
- K HIRTSHALS LOKAL-TV
Nordsø museet
Postboks 125
9850 Hirtshals
- K HJØRRING LOKAL-TV
Nørregade 35 o.g.
Postboks 161
9800 Hjørring
- T: 54 TV AALBORG
Europaplads 4
9000 Aalborg

O V E R E N S K O M S T

Mellem Selskabet til forvaltning af internationale komponistrettigheder i Danmark, KODA og Grammofon-Industriens og de Udvøvende kunstneres institution til forvaltning af de i lov nr. 158 af 31. maj 1961 § 47 omhandlede rettigheder, GRAMEX, på den ene side

og

nedenfor kaldet radiovirksomheden, på den anden side, er sluttet overenskomst angående vilkårene for at udsende musik, der nyder beskyttelse i henhold til bestående lovgivning, og som forvaltes gennem KODA og/eller GRAMEX.

§ 1

Det forudsættes, at radiovirksomheden af Ministeriet for kulturelle anliggender har opnået tilladelse til en i forsøgsordning at drive lokal radiovirksomhed med sendereffekt indtil 10 watt.

§ 2

For at udnytte den af KODA og GRAMEX forvaltede udførelsesret erlægger radiovirksomheden for forsøgsperioden 01.01.84 - 31.03.86 et vederlag efter følgende vilkår:

Stk. 1. For radiovirksomheder med indtil 1000 udsendelsestimer anvendes følgende tariffer:

0- 500 udsendelsestimer kr. 2.000,- pr. år
500-1000 udsendelsestimer kr. 6.000,- pr. år.

Stk. 2. Er den samlede udsendelsestid over 1000 timer, dog højst 3000 timer udgør det årlige vederlag:

De første 1000 udsendelsestimer kr. 6.000,-
udover 1000 udsendelsestimer kr. 25,- pr. udsendelsestime.

Stk. 3. Er den samlede udsendelsestid over 3000 timer, udgør det årlige vederlag:

De første 1000 udsendelsestimer kr. 18.000,-
udover 1000 udsendelsestimer kr. 25,- pr. udsendelsestime.

For stk. 1,2 og 3 gælder, at hvis musikforbruget er dokumenteret under 25% reduceres vederlagene med 50%.

Stk. 4. Såfremt radiovirksomheden ønsker at anvende den faktiske musiksendetid som beregningsgrundlag udgør vederlaget:

kr. 50,- pr. musiksendetime.

Denne tarif kan kun anvendes, såfremt radiovirksomheden afgiver erklæring til KODA om at udfylde KODA/GRAMEX-lister indeholdende oplysninger om samtlige titler på de fremførte musikværker og så vidt muligt komponistens navn. Endvidere skal der ud for hvert værk anføres spilletid samt plademærke.

Stk. 5. De anførte vederlag er baseret på reguleringspristallet for juli 1983 = 133,8 og reguleres hver den 1. januar med det forudgående juli-pristal som grundlag. Af praktiske grunde afrundes vederlagssatserne til nærmeste hele kronebeløb.

§ 3

Vederlaget erlægges efter følgende retningslinier:

- 1) Vederlaget erlægges pr. kvartal bagud, men beregnes pr. måned
- 2) Vederlaget skal være KODA i hænde senest den 15.01, 15.04, 15.07 og 15.10.
- 3) Beregningen sker på grundlag af forventet årlig sendetid. Er sendetiden større eller mindre end angivet, vil regulering finde sted snarest efter kalenderårets udgang, respektiv udgangen af slutperioden.

§ 4

De i § 2 fastsatte vederlag er gældende indtil 31.03.86 og har ingen præjudicerende virkning ved beregningen af vederlag for udsendelse af beskyttet musik ved fremtidig lokal radiovirksomhed.

§ 5

Radiovirksomheden giver i forsøgsperioden oplysninger til KODA om den totale ugentlige sendetid, musikkens andel af sendetiden, herunder hvor stor en del af musiksendetiden der hidhører fra gramfonplader (bånd).

§ 6

De radiovirksomheder, der ikke rapporterer i medfør af § 2, stk. 4, er pligtige til på foranledning fra KODA, at foretage denne rapportering periodevis. Sådanne rapporteringsperioder kan ikke udstrækkes til mere end 4 gange 3 uger pr. år. KODA kan anmode rapportering iværksat med dags varsel.

Rapportering i medfør af §§ 2, 5 og 6 gives ved månedsvis indberetning på blanketter rekvireret hos KODA.

§ 7

Radiovirksomheder, som udsender med større effekt end 10 watt er ikke omfattet af nærværende overenskomst. Tilladelse til at udsende med større sendereffekt kan kun ske efter særskilt forhandling med KODA/GRAMEX.

§ 8

Inden radiovirksomheden påbegynder musikudsendelse, skal den overfor KODA have bekræftet sin tiltræden af den pågældende tarif.

Indtræder der ændringer i forhold, der kan have betydning for tariffen eller overenskomsten iøvrigt, giver radiovirksomheden omgående KODA skriftlig meddelelse herom.

§ 9

Udebliver betalingen og/eller rapporteringen i mere end 1 måned efter forfaldstid, bortfalder tilladelsen til at fremføre KODA's repertoire, og nærradioen er derefter uberettiget til at fortsætte musikfremførelsen.

§ 10

KODA/GRAMEX friholder radiovirksomheden for ethvert krav, der måtte opstå fra trediemand for offentlig udførelse af hans værk, for så vidt dette tilhører KODA/GRAMEX's repertoire, og såfremt udførelsen omfattes af de i nærværende overenskomst indeholdte bestemmelser.

§ 11

Denne overenskomst, som er gældende fra 1. januar 1984, og som er godkendt af Ministeriet for kulturelle anliggender, oprettes i to eksemplarer, af hvilke parterne får hver ét.

Overenskomsten kan fra begge sider opsiges med 3 måneders skriftlig varsel.

_____ den _____

_____

KODA/GRAMEX

_____

RADIOVIRKSOMHEDEN

Radiovirksomhedens navn: _____

Adresse: _____

Kontaktperson: _____ Tlf.: _____

Til brug for beregning af KODA/GRAMEX-vederlag for kalenderåret 1984 bedes oplyst:

a) Dato for udsendelsesstart: _____

b) Det forventede antal sendetimer i kalenderåret 1984: _____ udsendelsestimer.

c) Hvis De ønsker at anvende tariffen i § 2 stk. 4 bedes oplyst det forventede antal musiksendetimer i kalenderåret 1984: _____ musiksendetimer.

_____

Underskrift

Bilag 12

Lokalradio- og -TV-udvalget København, den 15. marts 1985
Kulturministeriet j.nr. 0192-1-85
Nybrogade 2 . KG/pbn/052702
1203 København K
(ol) 13 93 ol

Til samtlige
lokal-tv-stationer

Reklamer på danske sportspladser

Særlig i forbindelse med udsendelser om sportsbegivenheder kan det ikke med rimelighed forventes, at tv-stationerne vil kunne undgå at bringe billeder af reklamer, der findes hvor begivenhederne foregår. Da reklameforbudet skal respekteres, må det imidlertid være en forudsætning, at stationerne ikke medvirker til at formidle reklamebudskaber i videre omfang, end dækningen af den pågældende begivenhed nødvendiggør.

Lokalradio- og -TV-udvalget har på sit 26. møde, den 4. februar 1985, vedtaget, at nedenstående regler skal iagttages som et supplement til retningslinierne for reklame og sponsorvirksomhed af 10. juli 1984:

Transmissioner

1. Permanent opsatte reklamer accepteres.
2. Til lejligheden opsatte reklamer accepteres ikke.
3. Følgende ikke-permanente reklamer accepteres dog:
  - a. Reklamer, der ledsager et bestemt sportshold i længere tid.
  - b. Reklamer på midlertidige skillevægge - "bander" - til opdeling af et større areal i baner og lign., hvor kampe afvikles samtidig.
4. Ikke-permanente reklamer accepteres også ved VM- og EM-arrangementer i det pågældende internationale forbunds regie - uden for det danske forbunds kontrol.

5. Med hensyn til accepterede reklamer stilles følgende betingelser:
- a. Reklamer må ikke indvirke på kvaliteten af dækningen eller vanskeliggøre et fuldstændigt og æstetisk tilfredsstillende billede af begivenhederne for seerne (f.eks. ved at være anbragt på to eller flere niveauer over hinanden i kameraets billedfelt).
  - b. Reklamer må ikke anbringes mellem kameraet og begivenheden.
  - c. Farverne, der anvendes til reklamer, må ikke indvirke på tv-billedet på ugunstig måde. Brugen af fluorescerende farver er forbudt. Selvlysende reklamer er forbudt.
  - d. Forholdet mellem størrelsen af billedfelt og reklamer skal være således, at billedet af begivenheden kan dækkes tilfredsstillende fra alle vinkler.
  - e. Ingen lydlig reklamering må finde sted.
  - f. Reklamering på beklædningsgenstande, udstyr og den "flade", hvorpå begivenheden finder sted, er forbudt, medmindre den er kutyme i den pågældende sportsgren.
6. Stationen skal i transmissionskontrakten sikre, at der ikke forekommer reklamer i strid med ovenstående punkter.

Nyhedsdækning

I det omfang, nyhedsdækning (f.eks. interviews) finder sted under forhold, som stationen er herre over, skal særlig reklamering undgås.

Reportager

Det afgøres ud fra en konkret vurdering, blandt andet af indslaget længde, om en reportage skal bedømmes som transmission eller nyhedsdækning.

Gerda Louw Larsen
formand

/Niels Yde
sekr.

Bilag 13Den svenske nærradiolov

Gengivet efter Svensk författningssamling (SFS)
1982:459, 1985:597 og 1985:598.

Nærradiolag

1 § I denna lag finns föreskrifter om rätt för vissa sammanslutningar att sända nærradio. Med nærradio avses radiosändningar av ljudradioprogram i rundradiosändningar med begränsad räckvidd.

I lagen förstås med radiosändning, rundradiosändning, radiosändare och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966: 755).

2 § För prövning av frågor om nærradio och för tillsyn över nærradioverksamheten finns en nærradionämnd.

Nämndens ordförande och vice ordförande skall vara lagfarna och erfarna i domarvärv.

Närmare föreskrifter om nämnden meddelas av regeringen.

3 § Nærradio får inte sändas utan tillstånd av nærradionämnden.

4 § Tillstånd att sända nærradio kan ges till sammanslutningar som är juridiska personer, dock inte till andra än:

1. Lokala ideella föreningar som bedriver verksamhet inom sändningsområdet. Om särskilda skäl inte föranleder till annat, får tillståndet ges endast under förutsättning att verksamheten har bedrivits i minst ett år före ansökningsdagen.

2. Lokala ideella föreningar som har bildats för att i nærradio sända program som ett led i den verksamhet som en riksorganisation bedriver inom sändningsområdet. Tillståndet får ges under förutsättning att riksorganisationen har bedrivit verksamhet inom sändningsområdet i minst ett år före ansökningsdagen. Om särskilda skäl föreligger får tillståndet ges även om verksamheten inte har bedrivits i minst ett år.

3. Församlingar inom svenska kyrkan.

4. Obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor.

5. Sammanslutningar av flera tillståndshavare för gemensamma nærradioändamål (nærradioföreningar).

5 § Tillstånd att sända närradio får ges först efter det att sammanslutningen har anmält vem som har utsetts till programutgivare enligt lagen (1982: 460) om ansvarighet för **närradio**.

6 § Närradio får sändas bara över sådana radiosändare som televerket ställer till förfogande.

7 § För varje sändare bestämmer närradionämnden vilka sammanslutningar som skall få sända och under vilken tid sändningarna får ske.

8 § Sändningstiden skall så långt det är möjligt fördelas enligt sammanslutningarnas önskemål. Om deras önskemål ej kan förenas, skall förtur ges åt den sammanslutning som bedöms ha störst intresse av att få sända vid en viss tidpunkt.

Varje beslut om sändningstid gäller tills vidare, dock längst för ett år.

9 § För närradio gäller inte 6 och 7 §§ radiolagen (1966:755).

10 § Kommersiell reklam får inte sändas i närradio.

Ett program eller programinslag i närradion får inte bekostas med pengar eller annan egendom som har ställts till sammanslutningens förfogande under förutsättning att programmet eller inslaget sänds.

11 § Sammanslutningens programutbud får inte, annat än i begränsad omfattning, innehålla material som inte har framställts enbart för den egna verksamheten.

En närradioförenings programutbud får innehålla endast

1. uppgifter om program och programtider samt andra upplysningar om närradioverksamheten på orten,
2. sändningar från evenemang av gemensamt intresse för tillståndshavarna på orten,
3. information, i begränsad omfattning, om kommunal verksamhet och
4. provsändningar av program, framställda av sammanslutningar som saknar sändningstillstånd, i varje enskilt fall under högst tre månader.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om närradio.

13 § Tillstånd att sända närradio får återkallas, om sammanslutningen

1. inte längre uppfyller kraven enligt 4 §,
2. bryter mot beslut om sändningstid eller låter annan i dess ställe utnyttja sändningstid som tilldelats sammanslutningen,
3. sänder program trots att varken behörig programutgivare eller ersättare för programutgivaren enligt lagen (1982: 460) om ansvarighet för närradio finns eller trots att anmälan om vem som är utsedd till programutgivare inte har gjorts,
4. har sänt ett program som i en lagakraftvägande dom har befunnits innefatta ett yttrandefrihetsbrott och som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten i närradio,
5. bryter mot föreskrifterna i 10 eller 11 §,
6. inte utnyttjar rätten att sända under tre på varandra följande månader eller
7. inte erlägger avgift i ärende om närradio inom föreskriven tid, om sammanslutningen har förelagts att erlagga den vid påföljd att tillståndet annars kan återkallas.

Innan dom som avses i första stycket 4 har vunnit laga kraft får närradionämnden återkalla tillståndet interimistiskt.

När ett tillstånd återkallas får nämnden bestämma en tid om högst ett år inom vilken sammanslutningen inte kan ges nytt tillstånd.

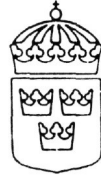
14 § Sammanslutningen skall på uppmaning av närradionämnden tillstålla nämnden sådan inspelning som avses i 8 § lagen (1982: 460) om ansvarighet för närradio.

Om sammanslutning inte rättar sig efter en sådan uppmaning, kan nämnden förelägga vite,

15 § Närradionämndens beslut i frågor om tillstånd enligt 4 och 13 §§ eller fördelning av sändningstid enligt 7 och 8 §§ får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas. Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.
2. Tillstånd och andra beslut som meddelats enligt äldre bestämmelser gäller som om de meddelats enligt de nya bestämmelserna.
3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för närradiosändningar som skett före utgången av juni 1985.
4. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om besvär över beslut om vite, som meddelats före utgången av juni 1985.
5. För tiden intill utgången av år 1985, eller den senare tidpunkt som regeringen bestämmer, skall den nuvarande närradiomyndigheten fullgöra de uppgifter som enligt denna lag ankommer på närradionämnden.

Svensk författningssamling

SFS 1982: 460 Utkom från trycket
den 21 juni 1982

Lag

om ansvarighet för närradio;

utfärdad den 10 juni 1982.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller yttrandefriheten i ljudradioprogram som sänds med stöd av närradiolagen (1982: 459).

Föreskrifterna i 2 §, 5 § andra stycket, 7 § första, tredje och fjärde styckena samt 8-9 a §§ radioansvarighetslagen (1966: 756) är tillämpliga på radioprogram som anges i första stycket. Därvid skall vad som sägs om radioprogram, programföretag och radioansvarighetslagen i stället avse program som anges i första stycket, sammanslutningar som har tillstånd att sända närradio samt denna lag. I frågor som inte behandlas i de angivna föreskrifterna i radioansvarighetslagen eller i denna lag gäller vad som föreskrivs i andra författningar.

2 § Varje sammanslutning, som avser att sända närradio, skall för programverksamheten utse en programutgivare med uppgift att förebygga yttrandefrihetsbrott. Ingenting får sändas mot programutgivarens vilja.

Programutgivaren skall vara myndig och ha hemvist i Sverige. Han får inte vara i konkurstillstånd. Sammanslutningen skall anmäla vem som är programutgivare till den myndighet som prövar frågor om tillstånd att sända närradio.

Om den som är utsedd till programutgivare inte längre är behörig eller om hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen omedelbart utse en ny programutgivare.

3 § Sammanslutningen får utse en eller flera personer att vara ersättare för programutgivaren. Föreskrifterna i 2 § första och andra styckena gäller också i fråga om ersättare.

4 § Varje sändning av ett radioprogram skall avslutas med uppgift om vilken sammanslutning som sänder programmet. Om en ersättare för programutgivaren tjänstgör i dennes ställe, skall uppgift samtidigt lämnas om vem som tjänstgör.

¹ Prop. 1981/82: 92, KU 1981/82: 29, rskr 1981/82:363.

SFS 1982:460

5 § Den som är anmäld som programutgivare är ansvarig för yttrandefrihetsbrott i radioprogram som sänds av sammanslutningen. Den som är anmäld som ersättare är dock ansvarig för ett program för vilket han i sändningen av programmet anges vara programutgivare.

Om den som är anmäld som programutgivare eller ersättare inte är behörig eller om uppdraget som programutgivare eller ersättare har upphört, vilkar det ansvar för yttrandefrihetsbrott som programutgivaren eller ersättaren skulle ha burit i stället på den som är ställföreträdare för sammanslutningen.

Ansvar för yttrandefrihetsbrott i radioprogram eller för medverkan till ett sådant brott får inte ådömas någon annan än den som är ansvarig enligt första eller andra stycket.

6 § För skada på grund av yttrandefrihetsbrott i ett radioprogram svarar den som enligt 5 § är ansvarig för brottet.

Sammanslutningen är skyldig att ersätta skadan tillsammans med den som är ansvarig för brottet.

Skadeståndsskyldighet får inte åläggas någon annan än den som är ansvarig för skadan enligt första eller andra stycket.

7 § Den som enligt 5 § är ansvarig för innehållet i ett radioprogram skall anses ha haft kännedom om innehållet och ha medgett att programmet sändes.

8 § Sammanslutningen skall se till att varje program som sänds spelas in och att inspelningen bevaras minst sex månader från sändningen. Rätt att kostnadsfritt ta del av en sådan inspelning och få en utskrift av vad som har yttrats i programmet har

1. justitiekanslern.
2. en enskild som anser att ett yttrandefrihetsbrott mot honom har begåtts i programmet eller att han har lidit skada på grund av ett yttrandefrihetsbrott i programmet, om det inte är uppenbart att han inte berörs av programmet på ett sådant sätt att han kan vara målsägande.

9 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra någon av sina skyldigheter enligt 8 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för brott som avses i första stycket

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982, då lagen (1978: 480) om ansvarighet i försöksverksamhet med närradio skall upphöra att gälla. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om radioprogram som avses i lagen (1978: 479) om försöksverksamhet med närradio.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN I ALLDIN

CARL AXEL PETRI
(Justitiedepartementet)

Etiska regler

antagna av Sveriges Närradioförbund

Närradiokommittén beslöt den 13 april 1983 rekommendera de sändande föreningarna att följa reglerna.

Inledning

Närradion är ett medel för organisationerna att föra ut sina åsikter och är ett av demokratins uttryck för yttrandefrihet.

Principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet är därför grundläggande för närradion.

Det är naturligt för närradion att upprätthålla etiska regler som främjar demokratins värden. Dessa regler ska i första hand skydda den enskilde så att denne inte åsamkas skada eller lidande och får inte användas för att inskränka föreningarnas möjligheter att framföra sina åsikter.

Yttrandefriheten i närradion regleras av tryckfrihetsförordningen och lagarna på närradioområdet. Närradions särart markeras av att det är föreningarnas gemenskaps- och åsiktsradio utan krav på opartiskhet.

Närradions trovärdighet stärks om andan i demokratins lagar får präglade även det område som inte regleras i lag.

Som ett uttryck härför har etiska regler för närradion utarbetats och frivilligt antagits.

Programregler

Organisationernas förhållande till allmänheten

1. Kontrollera sakuppgifter så noggrant som omständigheterna medger även om de tidigare offentliggjorts. Vänta hellre med att lämna en uppgift än att riskera att sprida en felaktig.
Ge lyssnaren möjlighet att skilja mellan fakta och kommentar.
2. Visa generositet med källangivelser när en framställning huvudsakligen bygger på annans sakuppgift. Betänk att personliga berättelser kan innehålla uppgifter som grundas på slarv eller glömska och som kan ihågkommas på andra sätt av andra berörda.
3. Följ upphovsrätten med dess citatregler.
4. Sänd inte program som kan uppfattas som ärekränkande för enskild person, eller som hot eller förakt för folkgrupp eller andra grupper av personer med anspelning på ras, hudfärg, etniskt ursprung, trosbekännelse eller kön

Sänd inte inslag om inte trygghet föreligger för att den som yttrar sig iakttar programreglerna.

Avbryt alltid inslag om brott mot dessa regler ändå förekommer.

5. Se till att påannonser och programrubriker har täckning i programmet.
6. Felaktig sakuppgift ska rättas när det är påkallat. Den som har befogat anspråk att bemöta ett påstående bör skyndsamt beredas tillfälle till genmäle i den förenings program där ifrågasatt påstående sänts.
7. Rättelse och genmäle ska sändas på sådant sätt att de kan uppmärksammas av dem som fått del av de ursprungliga uppgifterna.
8. Avstå från att sända uppgifter som kan kränka privatlivets helgd.
9. Redigera inte intervjuer på ett sådant sätt att den intervjuade misskrediteras.
10. Tillmötesgå rimliga krav på att få ta del av sända program om framställning därom görs av en person eller organisation som kan anses förfördelad av programmet.
11. Följ Pressens Samarbetsnärnds etiska regler för press, radio och TV vid sändningar av nyhetskaraktär.
12. Närradions Etiska Nämnds utlåtande om sammanslutnings egna sändningar ska i sin helhet och utan dröjsmål, korrekt återgivnas i sändning på så attraktiv lyssnartid som möjligt.

Ordningsregler vid sändning

Organisationers förhållande till varandra

1. Mångfalden av organisationer, som utnyttjar samma närradiosändare, ställer stora krav på god radiodisciplin.
Överlämnandet av programansvaret till annan organisation måste tekniskt ske på ett korrekt sätt.
2. Ange alltid entydigt stationsnamn och sändande organisation. Använd inte stationsbeteckning som kan förväxlas med andra organisationer eller stationsnamn på samma ort.
3. Använd inte andra organisationers signaturmelodi för att vilseleda lyssnarna.
4. Håll god kontakt med närradiokollegerna för undvikande av störningar vid övergång från en organisations program till annans.
Tidsöverdrag och tekniska störningar av andras sändningar är brott mot radiolagen.
5. Gör korrekta och opartiska på- och avannonser vid överlämnandet av sändningen till annan organisation.
Kommentera inte anslutande organisations program på ett sätt som kan uppfattas som kränkande.

Medarbetares ställning

Förhållandet till allmänheten och programutgivare

1. Använd inte din ställning som medarbetare i närradion till att utöva

SOU 1984:53

påtryckning för egen eller annans vinning, eller till att skaffa privata förmåner.

2. Tillmötesgå rimliga önskemål från intervjuade/medverkande att i förväg få veta hur och var deras uttalande återges.

Var noga med att ange för vilken organisation och/eller radiostations räkning du arbetar.

3. Visa särskild hänsyn mot ovana medverkande.

Upplys alltid om samtalet är avsett för sändning eller enbart för egen information.

4. Programutgivaren har straffrättsligt ansvar för programinnehållet. Hans rätt att utesluta programinnehåll ur sändning är ovillkorlig. Ansvaret för att de etiska reglerna efterlevs åvilar i sin helhet programutgivaren.

Bilag 16Litteraturudvalg

Forsøg med nærradio og lokal-tv
Lokalradio- og -TV-udvalgets foreløbige rapport til Mediekommissionen. 1984.

(Litteraturudvalg s. 91).

Betænkning om dansk mediepolitik.
Mediekommissionens betænkning nr. 6.
Betænkning nr. 1029. 1985.

Radio- og tv-forsøg.
Tema i: Massekultur & Medier nr. 11.
Tidsskrift for massekommunikationsforskning.
4. årgang nr. 2 1984.

Mellem forsøg og fremtid.
En debatbog om nærradio og lokal-tv.
Udkommer i september 1985.

Nærradioen i Norden.
(Rapport fra det nordiske seminar i maj 1985).
De samvirkende lokalradioprojekter i Århus & Nordisk
Ministerråd.
Udkommer i august 1985.

Radio- och televisionskommitténs IV delbetänkande.
Kommitténs förslag till rundradioverksamhetens organisering,
rundradiolag och teknisk radiolag.
Kommittébetänkande 1984:7. Helsingfors 1984.

Massemedier og mediepolitik.
Norges offentlige utredninger 1983:3

Kringkastingsreklame.
Forslag til finansiering av et utvidet kringkastingsstilbud.
Norges offentlige utredninger 1984:5.

Stortingsmelding nr. 84 (1984-85) om ny mediepolitikk.
Oslo 1985.

Nar-TV for föreningar.
Några studier av nar-TV gjorda på uppdrag av närradio-
kommittén av Lowe Hedman.
Med lagesrapport efter våren 1983.
Ds U 1983:1. Utbildningsdepartementet. Stockholm 1983.

Regeringens proposition 1984/85:145 om närradio.
Stockholm 1985.

Report on Local Radio and Television Stations in Europe.
(Rapporteur: L. Bolis).
Explanatory Memorandum.
Council of Europe. Standing Conference of Local and Regional
Authorities of Europe.
Strasbourg 1984.